

An aerial photograph of a coastline, likely in Cyprus, showing a bay and a peninsula. The water is a mix of blue and yellowish-green, suggesting shallow depths and possibly some algae or sand. The land is a mix of green and brown, indicating vegetation and some built-up areas.

Λάρκος Λάρκου

Μια άλλη Κύπρος είναι εφικτή!

*Κυπριακό- Παιδεία- Συμφιλίωση- Εκκλησία-
Αθλητισμός- Ιδεολογικές τάσεις*

Νοέμβριος, 2016

Εισαγωγικά

Η Κύπρος με τις πολλές διαστάσεις της εξέλιξής της, αποτελεί το αντικείμενο αυτού του ηλεκτρονικού βιβλίου -τρία κείμενα για κάθε ενότητα. Από τις εξελίξεις στο κυπριακό στα ζητήματα γύρω από την παιδεία, από τις ιδεολογικές τάσεις που κυοφορεί, μέχρι την εκκλησία και τις πολιτικές για τον αθλητισμό. Μια προσπάθεια να καταγράψω τις κατακτήσεις που έχουμε σημειώσει και να επισημάνω δομικά κενά και αδυναμίες διατυπώνοντας παράλληλα σκέψεις και εισηγήσεις για την Κύπρο που θέλουμε. Σκέψεις και θέσεις που εμπνέονται από την σύγχρονη, φιλελεύθερη, σοσιαλδημοκρατική πολιτική προσέγγιση στα πολιτικά και κοινωνικά φαινόμενα. Οι νέες προκλήσεις δεν μπορούν να απαντηθούν με παλιά ιδεολογικά υλικά. Μια άλλη Κύπρος είναι εφικτή, με κοινωνική κινητοποίηση, συνεπή προσπάθεια για να αλλάξουμε την φορά των πραγμάτων.

Στο βιβλίο παρουσιάζω ένα κύκλο από θεματικές ενότητες, με περισσότερο βάρος στα θέματα της ιδεολογικής μας συγκρότησης και εξέλιξης, ζητήματα της καθημερινότητας στο χώρο της παιδείας, των μεταρρυθμίσεων και του αθλητισμού.

Οι κοινωνικές διεργασίες κινούνται κατά κανόνα με αργά βήματα, αλλά η Κύπρος μπορεί να κάνει τη διαφορά εφόσον αλλάξει τα ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία της ανάπτυξής της. Να θέσει στην κορυφή των προτεραιοτήτων της την επίλυση του κυπριακού, ως το κέντρο βάρους μιας μεγάλης μεταρρυθμιστικής προσπάθειας, η οποία έτσι θα εξελίσσεται σε ένα περιβάλλον ελευθερίας, ασφάλειας, και ευημερίας.

Λάρκος Λάρκου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΡΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ

Ο Μιθριδατισμός ως πατριωτισμός,	σελ. 6
Ποιος θα εγγυηθεί την εφαρμογή της λύσης;	σελ. 9
Ο τηλεβόας του τρόμου	σελ. 12

ΤΡΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ Τ/Κ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Στον φαύλο κύκλο της δωρεάν σίτισης	σελ. 15
Ένα χρόνο με «Ελιά» και Ακιντζί	σελ. 20
Επτά επί χίλια!	σελ. 24

ΤΡΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΑ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΙΕΡΓΑΣΙΕΣ

Ψεκασμός από αστερόσκινη	σελ. 27
Εξ αφορμής μιας Αντιγόνης	σελ. 30
Η υπεροψία της ταχύτητας	σελ. 35

ΤΡΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ

Τι είναι προοδευτικό;	σελ. 37
Βήμα για ένα νέο κοινωνικό συμβόλαιο	σελ. 40

Συγκρίσεις, ανισότητες, σιωπή... σελ. 42

ΤΡΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ

Η σιωπή των ταγών σελ. 45

Συγγραφή για διπλές ψευδαισθήσεις σελ. 47

Καχυποψία από άμμο σελ. 49

ΤΡΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ

Τρία χρόνια παρέα με την τρόικα σελ. 52

Η GRECO με 16 συστάσεις σελ. 56

Μεταρρύθμιση, ίσον αποκέντρωση σελ. 58

ΤΡΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ

Παιδεία και επίλυση, το στοιχημα για το 2016, σελ. 61

Οι τρεις ιεράρχες και οι σχολικές αργίες σελ. 67

Σχολείο με ανοικτούς ορίζοντες σελ. 69

ΤΡΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΗΣ

Συμφιλίωση με κυπριακό πρότυπο σελ. 72

ΔΕΑ: μαρτυρίες και χορηγίες τώρα! σελ. 75

Οι εγγυήσεις χωρίς Σανταλάρη σελ. 77

ΤΡΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ

Κριτική σκέψη, εκπαίδευση και δημοσιογραφία σελ. 80

Εμείς και οι γιορτές μας σελ. 86

Αγάλματα και παρακμή σελ. 89

ΤΡΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Η αθέατη όψη ενός Αρχιεπισκόπου σελ. 91

Ιερά και ακατανόητα σελ. 94

Αεροπλάνα και Γέροντες σελ. 97

ΤΡΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ

Τι τρέχει στα φώτα του ΑΠΟΕΛ; σελ. 99

Μια σημαία, μια σιωπή... σελ. 101

Στρογγυλή και συγχυσμένη σελ. 103

ΤΡΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ

Ο ΜΙΘΡΙΔΑΤΙΣΜΟΣ ΩΣ ΠΑΤΡΙΩΤΙΣΜΟΣ

Τα τελευταία χρόνια η ανάπτυξη της λογικής του Μιθριδατισμού σε σχέση με τις προσπάθειες για επίλυση στο κυπριακό θεωρήθηκε ως κάτι φυσιολογικό, σε μερικούς δε και ως πατριωτικό καθήκον. Σύμφωνα με τη Βικιπαίδεια, «ο όρος (Μιθριδατισμός) χρησιμοποιείται και μεταφορικά για να περιγράψει τη σταδιακή εξοικείωση και αποδοχή πραγμάτων που προηγουμένως θεωρούνταν ιδιαίτερα επικίνδυνα» (περισσότερα στο Υ.Γ.). Η καθημερινή διάσταση του μιθριδατισμού εκφράζεται με αντιλήψεις του τύπου «λύση στο κυπριακό όπως είμαστε», αλλιώς «τοίχον μέσ την μέση ως τζι πάνω», ή , κάτι πιο προσφυές, να αφήσουμε το χρόνο να πάρει τις αποφάσεις του και να καταγγέλλουμε την κάθε φορά περιστροφή του. Με άλλα λόγια αυτό που παλαιότερα εθεωρείτο αδιανόητο και ελάχιστοι δήλωσαν υποστήριξη σε αυτό («λύση όπως είμαστε»), σήμερα τείνει να μοιάζει σε ένα μέρος της κοινής γνώμης σαν μια κανονική δήλωση «αγαθών» προθέσεων, κάποιος δηλαδή να δηλώνει αποδοχή των τετελεσμένων της εισβολής, εν ονόματι της απέχθειας σε ότι συνιστά η εισβολή.

Τι άλλαξε τα τελευταία χρόνια και ο Μιθριδατισμός ανέβησε στο προσκήνιο; Στην ανάπτυξη της μεγάλης εικόνας στο ιστορικό κυπριακό, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι συνέβαλε αποφασιστικά η κόπωση από τις αλλεπάλληλες αποτυχίες στις προσπάθειες επίλυσης στις οποίες κεντρικό ρόλο έπαιξε ο Ρ. Ντενκτάς. Ο Ντενκτάς με την στερεότυπη επανάληψη της θέσης του για «λύση

δίπλα- δίπλα», καθοδήγησε το χρόνο και τον έθεσε στην υπηρεσία της κόπωσης των ε/κ. Ωστόσο, με τη στήριξη της Άγκυρας η τ/κ κοινότητα άλλαξε προτεραιότητες θέτοντας στο περιθώριο τον Ντενκτάς και ψηφίζοντας Ταλάτ, ενώ η ε/κ κοινότητα πίστευε ότι ότι όλοι οι τ/κ είναι Ντενκτάς, και έτσι, αυτή η κατασκευασμένη εντύπωση («τι Ντενκτάς, τι Ταλάτ»), έφερε μια μερική οπισθοδρόμηση στις σκέψεις ενός τμήματος στην ε/κ κοινωνία. Έτσι, σύμφωνα με την σκέψη αυτή ότι «όλα είναι χαμένα από χέρι», καλύτερα σε μια περιχαράκωση γύρω από το σημερινό status quo για να διασφαλίσουμε το μείζον που πρακτικά ταυτίζεται με το έλασσον και αυτό ισούται με το 60% της Κυπριακής Δημοκρατίας. Το άλλο (η επίλυση) παραμένει στη σφαίρα του απραγματοποίητου, και τώρα εντάσσεται στη σφαίρα του ανεπιθύμητου. Γιατί όμως αυτή η λογική του Μιθριδατισμού πήρε ανάπτυξη μετά την αποχώρηση Ντενκτάς από το προσκήνιο;

Αναμφίβολα καταλυτικό ρόλο έπαιξε η τοξική ρητορεία των τελευταίων ετών στην ε/κ κοινωνία. Η συνεχής αμφισβήτηση της αξίας των ψηφισμάτων του ΟΗΕ και των Συμφωνιών Κορυφής. Η καλλιεργημένη, σκόπιμη εντύπωση ότι είμαστε μια μικρή χώρα πανταχόθεν βαλλόμενη, μικρή αλλά έντιμη χώρα που αντιστέκεται σε όσους θέλουν να την αφανίσουν. Η συστηματική αγνόηση ή και υποτίμηση της ιστορικής αλλαγής που συνετελέσθη με την ένταξη της νήσου στην ΕΕ και η αδυναμία να οργανώσουμε την προσπάθειά μας με βάση το κεκτημένο της 16^{ης} Απριλίου 2003 και της 1^{ης} Μαΐου 2004. Το εκπαιδευτικό μας σύστημα που για δεκαετίες μάς έμαθε (σωστά) πώς να μην ξεχνάμε, αλλά ξέχασε να μας μάθει πώς να λύνουμε εξισώσεις που ακυρώνουν τη συρρίκνωση του κυπριακού ελληνισμού και τον καθιστούν ξανά παίκτη της ιστορίας σε ολόκληρη τη νήσο. Η ανάπτυξη ρευμάτων σκέψης που με όρους μεταφυσικής καλούν γέροντες και οσίους να βάλουν φάρμακο στην πληγή των ε/κ με φαντασιώσεις και φοβίες κάθε είδους- η συνάντηση Πούτιν-Ερτογάν στην Αγία Πετρούπολη στις 9 Αυγούστου χαλάει λίγο τη συνταγή αυτή, αλλά δεν υπάρχει αμφιβολία ότι κάτι θα βρεθεί και γι' αυτό ως

μηχανισμός συσκότισης. Η ταύτιση της πολιτικής του «όχι σε όλα», με μια πατριωτική ρητορεία η οποία εκτιμά ότι η εάν κρύβεσαι πίσω από τις πραγματικές εξελίξεις, αυτό θα σου δώσει μακροπρόθεσμο όφελος, επειδή το δίκαιο είναι με το μέρος μας και το «δίκαιο στο τέλος πάντα κερδίζει».

Αυτή η κουλτούρα του Μιθριδατισμού διαθέτει επιθετική «αυτάρκεια», πρώτο, γιατί κλείνει τα αυτιά της στις εξωτερικές διεργασίες και, δεύτερο, γιατί θεωρεί ότι η ηρωική περιχαράκωση συνιστά μια «βολική» εξήγηση στην επιλογή της ακινησίας, ακόμα και όταν οι εκκλήσεις για ένα δημιουργικό αύριο γίνονται εντός έδρας. Η ηχώ του Ζαν Κλοντ Γιούνκερ απευθύνεται στους δύσπιστους και απρόθυμους κύπριους, επιχειρεί να πείσει όσους βλέπουν το μέλλον πέρα από το Πούτιν-Ερτογάν στην Αγία Πετρούπολη στις 9 Αυγούστου χαλάει λίγο τη συνταγή αυτή, αλλά δεν υπάρχει αμφιβολία ότι κάτι θα βρεθεί και γι' αυτό ως μηχανισμός συσκότισης. Η ταύτιση της πολιτικής του «όχι σε όλα», με μια πατριωτική ρητορεία η οποία εκτιμά ότι η εάν κρύβεσαι πίσω από τις πραγματικές εξελίξεις, αυτό θα σου δώσει μακροπρόθεσμο όφελος, επειδή το δίκαιο είναι με το μέρος μας και το «δίκαιο στο τέλος πάντα κερδίζει».

Αυτή η κουλτούρα του μιθριδατισμού διαθέτει επιθετική «αυτάρκεια», πρώτο, γιατί κλείνει τα αυτιά της στις εξωτερικές διεργασίες και, δεύτερο, γιατί θεωρεί ότι η ηρωική περιχαράκωση συνιστά μια «βολική» εξήγηση στην επιλογή της ακινησίας, ακόμα και όταν οι εκκλήσεις για ένα δημιουργικό αύριο γίνονται εντός έδρας. Η ηχώ του Ζαν Κλοντ Γιούνκερ απευθύνεται στους δύσπιστους και απρόθυμους κύπριους, επιχειρεί να πείσει όσους βλέπουν το μέλλον πέρα από το Μιθριδατισμό, επιδιώκει να κινητοποιήσει όσους ενδιαφέρονται να οικοδομήσουν μια Κύπρο της ελευθερίας, της ασφάλειας, της ανάπτυξης. Γι' αυτό, τονίζει με έμφαση στη Λευκωσία ότι «η Κύπρος είναι φάρος σταθερότητας σε ένα ιδιαίτερος ασταθές και ρευστό γεωπολιτικό περιβάλλον. Είστε ένας σταθερός παίκτης, διότι είστε Ευρωπαίοι. Μια

ευρωπαϊκή, σταθερή, ευημερούσα Κύπρος δεν έχει να φοβηθεί τίποτα», 16 Ιουλίου 2015.

Υ.Γ.: Από την Βικιπαίδεια:

«Μιθριδατισμός αποκαλείται η πρακτική της αυτοπροστασίας από τη δράση ενός δηλητηρίου μέσω της σταδιακής αυτοχορήγησης σε μη θανατηφόρες δόσεις. Σύμφωνα με τη μυθολογία, μετά την ήττα του από τον Πομπήιο, ο Μιθριδάτης αποπειράθηκε να αυτοκτονήσει χρησιμοποιώντας δηλητήριο, αλλά απέτυχε λόγω της ανοσίας που είχε αναπτύξει και τελικά κατέφυγε σε έναν μισθοφόρο για να τον διαπεράσει με σπαθί».

ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΕΓΓΥΗΘΕΙ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΛΥΣΗΣ;

Η ανανεωμένη και εμπλουτισμένη ανεπίσημη θέση που προέρχεται από την παράταξη της ακινησίας λέει το εξής: η Τουρκία δεν θα εφαρμόσει την λύση, ότι και να γίνει δεν την εμπιστευόμαστε. Η απορία είναι πολύ σαφής. Αφού δεν θα την εφαρμόσει, τότε γιατί κάνουμε διαπραγματεύσεις; Αφού δεν θα την εφαρμόσει, τότε γιατί οι ίδιοι που κάνουν αυτή τη διαπίστωση δεν έχουν το θάρρος να πουν αυτό που πραγματικά θέλουν να πουν; Αφού δεν θα την εφαρμόσει γιατί δεν εισηγούνται, δημόσια και καθαρά, τερματισμό των συνομιλιών για να είναι συνεπής με την εκτίμησή τους;

Στη διαδρομή του κυπριακού, οι πρόεδροι Σ. Κυπριανού και Τ. Παπαδόπουλος υπέγραψαν συμφωνίες υψηλού επιπέδου με τ/κ ηγέτες με στόχο τη λύση με βάση τα ψηφίσματα του ΟΗΕ. Ε/κ πολιτικοί κάθε απόχρωσης, έκαναν προσπάθειες για επίλυση στα χρόνια που κυβερνούσαν την Τουρκία οι στρατηγοί και οι Ετσεβίτ. Προφανώς, ούτε ο Μακάριος, ούτε ο Σ. Κυπριανού δεν είχαν

σκεφθεί τη θέση «καμιά συνομιλία, αφού δεν θα τηρήσουν τις συμφωνίες». Αν δεχθούμε τη σημερινή επιχειρηματολογία, τότε γιατί εκείνοι οι ηγέτες έκαναν συνομιλίες με την τ/κ πλευρά, αφού η Τουρκία δεν θα εφάρμοζε τη λύση;

Στην Τουρκία όταν κυριαρχούσε η στρατοδημοκρατία, η τουρκική θέση διέθετε δύο κλασσικούς εκφραστές: τον Ρ. Ντενκτάς και τον Μ. Ετσεβίτ. Για τον πρώτο η παρούσα κατάσταση πραγμάτων ισοδυναμούσε με την εκπλήρωση των ονείρων του –αναγνώριση των τετελεσμένων της εισβολής, τελικά δύο «κράτη δίπλα-δίπλα. Για τους Ετσεβίτ «η λύση δόθηκε το 1974»-Ουλουσού, Γιλμάζ, Τσιλέρ, Ερμπακάν, Τουρκές, Εβρέν. Το 2002 άλλαξε ορισμένες παραμέτρους η διαχείριση του κυπριακού. Η δημόσια θέση Ερτογάν ότι «η μη λύση δεν είναι λύση», άνοιξε ένα δρόμο για διαπραγματεύσεις για την επίλυση του κυπριακού με βάση τα ψηφίσματα του ΟΗΕ. Αυτή η προσέγγιση αναπτύχθηκε σε συνδυασμό με την αλλαγή στρατηγικής της Ελλάδας στις ευρωτουρκικές σχέσεις, γι' αυτό και η Άγκυρα για πρώτη φορά μετά την εισβολή αποδέχθηκε σχέδιο λύσης στο κυπριακό που υπέβαλαν τα Ηνωμένα Έθνη-2004.

Ποιος θα εγγυηθεί την εφαρμογή μια λύσης; Ποιος δίνει αυτόματες εγγυήσεις στην Ιρλανδία, τη Ν. Αφρική, στο Ιράν, στην Τυνησία, στο Κόσσοβο, στην Κολομβία; Στις διεθνείς υποθέσεις οι εγγυήσεις για την εφαρμογή μιας λύσης, δεν προκύπτουν ως μια αυτόματη υποχρέωση, προκύπτουν όμως μέσα από την ικανότητα μιας ηγεσίας να δημιουργήσει ένα ισχυρό σύστημα διεθνούς υποστήριξής της. Αυτό το σύστημα στήριξης να είναι σε θέση να επιφέρει σημαντικό κόστος, και πάντως σημαντικότερο από το όποιο όφελος, σε κάθε μέρος που θα επιχειρήσει να διαταράξει μια συμφωνημένη ισορροπία.

Η Συνθήκη Εγγυήσεως του 1960 χρειάζεται ουσιώδη αναδιαμόρφωση. Είναι αναγκαίο να αλλάξει η βάση της αναζήτησης λύσης στο ζήτημα της ασφάλειας, προκειμένου να

ανταποκρίνεται στις νέες συνθήκες και δεδομένα που μεσολάβησαν από το 1960. Η οικοδόμηση μιας νέας Συνθήκης Ασφάλειας, που μπορεί να εκτείνεται για ορισμένο χρονικό διάστημα, σημαίνει ακύρωση κάθε επεμβατικού δικαιώματος, ακύρωση κάθε στρατιωτικού χαρακτήρα τους, και ταυτόχρονα οικοδόμηση ενός συστήματος από πολιτικές και διπλωματικές διαβουλεύσεις σε περίπτωση αδιεξόδου με στόχο την με ειρηνικά, διπλωματικά μέσα υπέρβασή ενός ενδεχόμενου αδιεξόδου. Ο ΟΗΕ – Κεφάλαιο 6 και 7 του Καταστατικού Χάρτη - μπορεί να παράσχει το απαιτούμενο θεσμικό πλαίσιο, προωθώντας ένα νέο περιβάλλον ασφάλειας, κάτω από τον συντονιστικό ρόλο του ΓΓ του ΟΗΕ. Η ΕΕ, ειδικότερα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και το Συμβούλιο Υπουργών μπορεί να έχουν την ευθύνη της εποπτείας σε όλα τα στάδια υλοποίησής της μέχρι το τελικό της στάδιο. Η ειρηνευτική δύναμη του ΟΗΕ, διευρυμένη με δυνάμεις από χώρες-μέλη της ΕΕ, πλην Ελλάδας και Ηνωμένου Βασιλείου, μπορεί για ένα μεταβατικό χρονικό διάστημα, να ασκούν την εποπτεία εφαρμογής των σταδίων της λύσης επί του εδάφους.

Το δίκτυο ασφαλείας σε μια λύση οικοδομείται με τη σοφία που κατακτά ένας λαός μέσα από την ιστορική διαδρομή του, με τη δραστήρια συμμετοχή του στην Ε.Ε., με τη δημιουργία νέων συμμαχιών, με δίκτυα ανάπτυξης συμφερόντων μέσα στην Ε.Ε. (οικονομικά, πολιτικά, αμυντικά, πολιτιστικά, συμμετοχή σε ευρωπαϊκά προγράμματα, δράσεις που να προωθούν κοινά ευρωπαϊκά συμφέροντα). Με τις δράσεις που επιλέγουμε, με τις πρωτότυπες σκέψεις που καταθέτουμε στην κοινοτική λειτουργία, που να εκφράζουν μια κατανόηση του ευρύτερου κοινοτικού συμφέροντος. Το δίκτυο ασφαλείας συνδέεται με την ουσιώδη αναδιαμόρφωση της Συνθήκης Εγγύησης του 1960 και την οικοδόμηση μιας νέας Συνθήκης Ασφάλειας που να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες για ασφάλεια όλων κατά και μετά τη λύση, αλλά και με τις πρωτοβουλίες και το κύρος που κατακτά ένα μέλος της ΕΕ.

Απέναντι σε αυτή την ρεαλιστική πρόταση, «αντιπαρατίθεται» ο ανομολόγητος στόχος που προωθεί η παράταξη της ακινησίας, που θέλει να μείνουμε έξω από τις μεγάλες αλλαγές που συντελούνται στον σύγχρονο κόσμο. Δεν προτείνουν τίποτα αξιόλογο, άρα ότι προταθεί θα συνιστά κάτι απαράδεκτο γιατί η παράταξη της ακινησίας δεν έχει το σθένος να πει δημόσια αυτό που πραγματικά επιδιώκει. Έτσι προσπαθεί να ροκανίσει κάθε προσπάθεια, ζητά το ιδανικό, παρεμποδίζει το εφικτό, επηρεάζει την κοινή γνώμη με κινδυνολογίες, με σκοπό να δημιουργείται λαϊκό ρεύμα υπέρ της συνέχισης του σημερινού status quo. Συνωστίζονται πίσω από το εμπόριο του φόβου οι έχοντες μηδενικό σθένος να πούνε τι πραγματικά επιδιώκουν.

Ο ΤΗΛΕΒΟΑΣ ΤΟΥ ΤΡΟΜΟΥ

Ποιο είναι το δημόσιο μυστικό πίσω από την πείσμονα προσπάθεια μιας μερίδας πολιτικών δυνάμεων να παρεμποδιστεί κάθε πρόοδος στο κυπριακό; Θα μπορούσε κάποιος να ανέμενε ότι κάποια πολιτική δύναμη, θα μπορούσε να διαφωνεί με την επιδιωκόμενη λύση και με ευπρέπεια να διατυπώσει σκέψεις και η πλειοψηφία, στο τέλος της ημέρας, θα έχει τον τελικό λόγο. Πώς εξηγείται το τόσο πάθος και ο τόσοσ φανατισμός;

Στη δική μου κρίση, το όχι σε όλα (όχι στα ψηφίσματα του ΟΗΕ, όχι στις Συμφωνίες Κορυφής, καμμιά επαφή με τ/κ) οδηγεί στη στασιμότητα και η στασιμότητα οδηγεί στην εμπέδωση του σημερινού status quo. Ορισμένες δυνάμεις δεν έχουν το θάρρος να πουν δημόσια αυτό που πραγματικά επιδιώκουν, γιατί έτσι μπορεί να παίξουν σε όλα τα ταμπλό και έτσι να ψαρεύουν στα θολά νερά του μιθριδατισμού. Πάνω σε αυτή τη βάση οικοδομείται το κρίσιμο ζήτημα. Η επιθετική ρητορεία, η μη ομολογημένη επιδίωξη, υποκαθίστανται από το εξής στρατήγημα: αυτό που

θέλουμε αλλά δεν τολμούμε να το παραδεχθούμε, να το φτιάξουμε με τέτοιο τρόπο ώστε οι ίδιοι οι πολίτες, πρακτικά ένα τμήμα τους, να βγαίνει μπροστά λέγοντας «όχι σε όλα». Η περιχαράκωση, η καχυποψία έναντι πάντων οδηγεί στην εσωστρέφεια και αυτή με τη σειρά της στη στασιμότητα και αυτή με τη σειρά της στο λύση «όπως είμασταν» με την ψήφο μας.

Η υποδούλωση της πολιτικής στην τρομοκρατία του «τηλεβόα», της απραξίας, ή στο επικοινωνιακό παιχνίδι, ή και όλα μαζί, είναι μια επικίνδυνη πρακτική γιατί αφήνει τα πάντα στην ακινησία. Αυτό δεν πρέπει να είναι το μέλλον μας- μια Κύπρος στα δύο. Η σοβαρή πολιτική πρέπει να είναι σε θέση να παίρνει αποφάσεις και στη συνέχεια να θέτει την επικοινωνιακή πολιτική στην υποστήριξη αποφάσεων που αλλάζουν τη ζωή των ανθρώπων. Η πολιτική οφείλει να επιλύει προβλήματα, να ιεραρχεί τις προτεραιότητες μιας κοινωνίας και να έχει το θάρρος να συγκρούεται με το σύστημα της ακινησίας ή της κλειστής κοινωνίας, για να υπηρετεί καλύτερα μια μείζονα πολιτική επιδίωξη όπως η επίλυση του κυπριακού ή ενός προβλήματος που διευρύνει την έννοια του δημόσιου συμφέροντος ή την έννοια της κοινωνικής δικαιοσύνης.

Στα ζητήματα εξωτερικής πολιτικής η σύγχρονη ιστορική διαδρομή παρέχει σημαντικά παραδείγματα που βεβαιώνουν ότι η κριτική σχέση πολιτικής και επικοινωνίας, πολιτικής χρειάζεται αναδιαμόρφωση. Κορυφαίο ιστορικό παράδειγμα παραμένει η Μικρασιατική Καταστροφή (1922). Η προηγηθείσα της καταστροφής εκλογική ήττα του Ε. Βενιζέλου τον Νοέμβριο του 1920 είχε πίσω της ορισμένα χαρακτηριστικά όπως η δημαγωγία των φιλοβασιλικών κομμάτων, η απίστευτη σε έκταση κατασυκοφάντηση των αντιπάλων, η επιθετική δημαγωγία με το σύνθημα «τα παιδιά μας να γυρίσουν πίσω» από το μικρασιατικό μέτωπο. Έτσι, κάτω από το βάρος μιας τυχοδιωκτικής ρητορείας ο Ε. Βενιζέλος έχασε τις εκλογές – ο μόνος πολιτικός που ήταν σε θέση να δώσει έντιμες λύσεις για τη Μ. Ασία πριν την τελική

καταστροφή. Το ότι ο τότε βασιλιάς Κωνσταντίνος έκανε τα αντίθετα από όσα έλεγε προεκλογικά (στρατός μέχρι την Άγκυρα!) δείχνει πως αυτή η βασιλική δημαγωγία ήταν η έκφραση της πλήρους ανικανότητάς του να προβλέψει τα στοιχειώδη και αυτά με τη σειρά τους έφεραν την καταστροφή του ελληνισμού της Μ. Ασίας με την ανταλλαγή των πληθυσμών, Λοζάνη, 1923.

Η τότε πολιτική ηγεσία, υπό την πίεση του πολιτικού κόστους, κάτω από τον τρόμο του «μην μας πουν ενδοτικούς», δεν δέχθηκε να συζητήσει τις προτάσεις και να προσπαθήσει για λύσεις πριν την καταστροφή. Στην σημερινή Κύπρο εργαλείο που οδηγεί σε αυτή την κατεύθυνση είναι ο επιτήδειος ανορθολογισμός και η καλλιεργημένη φοβία ώστε ως σύνολο να επενεργούν ως παράγοντες που συμβάλλουν στην ακινησία, ή να καλλιεργούν το φόβο μπροστά στην αλλαγή.

Στην ιστορία η πολιτική που οδήγησε στη συρρίκνωση του ελληνισμού πέρασε από διάφορες μορφές-κυρίως ως επακόλουθο μιας στρατιωτικής ήττας.

Η πολιτική της ακινησίας ενδύεται τον μανδύα της ανυποχώρητης στάσης και συχνά συμβάλλει στην υποχώρηση της ορθολογικής σκέψης. Έτσι, θελημένα ή άθελα, υιοθετώντας τις πιο κακές πρακτικές που σφράγισαν περιπέτειες στη σύγχρονη ελληνική ιστορία, ορισμένοι εμφανίζουν ως ηρωική στάση εκείνη που οδηγεί στο ακριβώς αντίθετο αποτέλεσμα.

Στην περίπτωση της Κύπρου, επιδιώκεται από μερίδα δυνάμεων, η πολιτική που, εκ του αποτελέσματος, οδηγεί στη συρρίκνωση του κυπριακού ελληνισμού, ώστε «να μείνουμε όπως είμαστε» και αυτή η μακρόσυρτη πορεία να εμφανίζεται ότι υλοποιείται με την ψήφο μας.

ΤΡΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ Τ/Κ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

ΣΤΟΝ ΦΑΥΛΟ ΚΥΚΛΟ ΤΗΣ ΔΩΡΕΑΝ ΣΙΤΙΣΗΣ...

Η νέα κρίση στις οικονομικές σχέσεις Τουρκίας-Τουρκοκυπρίων δείχνει συνέχιση στη βαθειά διάσταση απόψεων ανάμεσα στις δύο πλευρές. Η αλλαγή στην «κυβερνητική δομή» (από την ηγεσία του κεντροαριστερού Καλιοντζού στο δεξιό Ερτογρούλογλου στις 9 Απριλίου 2016), συνιστά ακόμα μια φάση στην αναζήτηση ενός νέου συμβιβασμού, ή ακριβέστερα στη διαμόρφωση ενός νέου *modus operandi* ανάμεσα στις δύο πλευρές. Η ιστορία έχει σαφή βάση, με δημόσιες και ιδιωτικές διαστάσεις:

Α. Για δεκαετίες η λύση για τα οικονομικά των τ/κ βρισκόταν στην οικονομική βοήθεια που ερχόταν από την Άγκυρα. Ως πρωθυπουργός ο Τ. Ερτογάν αποφάσισε να πει δημοσίως ότι ενοχλούσε την Άγκυρα. Στις 17 Ιουλίου 2010 σε κοινή διάσκεψη τύπου με τον τότε «πρωθυπουργό» Ι. Κουτσιούκ, ο Ερτογάν μίλησε απ' ευθείας στους τ/κ: «αν δεν αφήσετε τις παλιές συνήθειες και συνεχίσετε να λέτε «όχι, εγώ δεν θέλω να ψαρέψω ψάρι, θέλω μόνο το ψάρι», αυτή η κατάσταση θα συνεχιστεί. Αν δει κανείς τα χρήματα που δίνει η Τουρκία στην ΤΔΒΚ, θα διαπιστώσει ότι κάθε χρόνο το ποσό αυξάνεται. Το 2002 δόθηκαν 200 εκ. δολάρια και σήμερα δίνουμε 600».

Στη συνέχεια δημοσίως ζήτησε να τεθεί υπό έλεγχο το έλλειμμα στον προϋπολογισμό της «κυβέρνησης», και υπέδειξε τρόπους για την ανάπτυξη όπως πρόγραμμα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας με υποθαλάσσια καλώδια από την Τουρκία στα κατεχόμενα με στόχο να πέσουν οι τιμές του ηλεκτρικού ρεύματος,

μεταρρυθμίσεις στον τραπεζικό τομέα και ιδιωτικοποιήσεις και άλλων υπό «κρατικό» έλεγχο εταιρειών. Ο Τ. Ερτογάν μίλησε και για τον μισθό του Ι. Κουτσιούκ: «ο «πρωθυπουργός» (Κουτσιούκ) παίρνει μισθό 8.000 Τ.Λ. (4.000 ευρώ), ενώ ένας δημόσιος υπάλληλος όπως οι γενικοί διευθυντές «υπουργείων» μπορεί να παίρνουν και μισθό 14.000 λιρών. Ίσως ο πρωθυπουργός να μην μπορεί να το συζητήσει αυτό στην ΤΔΒΚ, αλλά εγώ μπορώ. Αυτή είναι δίκαιη προσέγγιση. Ένας πραγματικός φίλος λέει πικρές αλήθειες».

Β. Οι δύο πλευρές έχουν διαφορετικές πολιτικές αφετηρίες ή και διαφορετικές πεποιθήσεις. Ο Ερτογάν μιλά από θέση ισχύος, έχοντας ως μοχλό πίεσης την οικονομική πολιτική που εφάρμοσε και η οποία οδήγησε την προβληματική τουρκική οικονομία σε σημαντικούς ρυθμούς ανάπτυξης και στους G20. Έτσι επιδιώκει να κάνει εξαγωγή του οικονομικού μοντέλου που εφαρμόζει το ΚΑΔ. Για να μην υπάρχουν παρεξηγήσεις ως προς αυτό, την ίδια ημέρα το είπε μπροστά στον Ι. Κουτσιούκ: «Όταν πήραμε την εξουσία το 2002, τα χρέη της Τουρκίας έφταναν το 63%, ενώ τώρα έχουν πέσει στο 8%. Αυτό το μοντέλο θέλουμε να εφαρμόσουμε και στην ΤΔΒΚ» (17 Ιουλίου 2010).

Γ. Η απόσταση ανάμεσα στις δύο πλευρές έχει δημιουργήσει εντάσεις, γιατί διαθέτουν διαφορετικές αντιλήψεις για την αναγκαία αναπτυξιακή πολιτική. Στην Τουρκία ορισμένοι θεωρούν ότι αυτή η κατάσταση πρέπει να αλλάξει, ώστε η «δωρεάν σίτιση» των τ/κ να αποκτήσει νέα περιεχόμενα. Εντάσεις, ατέρμονες συνομιλίες, παρεξηγήσεις, πλέον έχουν οδηγήσει (εκτός άλλων) και στη μη δημόσια ενασχόληση του Ερτογάν με το ζήτημα. Ωστόσο, στενοί του συνεργάτες ομιλούν. Έτσι ο πρώην Υπουργός Επικρατείας της Τουρκίας Τ. Τσιτσέκ τα λέει μπροστά σε τ/κ επιχειρηματίες για να τα ακούσει η τ/κ νύφη: «είναι πιο εύκολο να βρεθεί νερό στην έρημο παρά να πεισθεί η «κυβέρνηση»...οι ιδιωτικοποιήσεις λιμανιών και του αεροδρομίου Λευκονοίκου έπρεπε να γίνουν εδώ και καιρό....νευριάζω με κάποια πράγματα

που κάνετε. Η Τουρκία δεν μπορεί να δώσει περισσότερα χρήματα...».

Δ. Είναι φανερό ότι η τουρκική κυβέρνηση επιχειρεί να δώσει άλλες κατευθύνσεις στα πράγματα και φαίνεται να είναι στις προθέσεις της να σταθεροποιήσει την οικονομική βοήθεια στα επίπεδα των 500 εκ. δολ. ετησίως. Η τ/κ ηγεσία εμφανίζεται απρόθυμη να προσέξει τις «οδηγίες» Ερτογάν. Η εφημερίδα «Αφρίκα» αναφέρεται στην έκθεση του «πρέσβη» της Τουρκίας στα κατεχόμενα Χαλίλ Ιμπραχίμ Ακτσιά για την οικονομική κατάσταση το 2012. Σύμφωνα με το τουρκικό πρακτορείο ειδήσεων «Ανατολή», στην αρχή της έκθεσης ο Ακτσιά υποστηρίζει ότι το πιο σημαντικό πρόβλημα κατά την εφαρμογή του οικονομικού προγράμματος για την περίοδο 2010-12 ήταν ότι η τ/κ κοινότητα δεν «κάνει το πρόγραμμα δικό της» και δεν προσφέρει αρκετή υποστήριξη σε αυτό. Αναφέρει ότι «το οικονομικό πρόγραμμα έχει διαστρεβλωθεί με σκοπό, την προστασία του status quo και την παρεμπόδιση των αλλαγών και της οικονομικής ανάπτυξης, αγνοώντας τα πραγματικά προβλήματα».

Ε. Κανένα τ/κ κόμμα δεν θέλει να ταυτιστεί με αυτή την πολιτική και στην πράξη υπάρχει διαρκής ένταση, παρ' όλο που όσα κόμματα έχουν ασκήσει εξουσία ακολουθούν το πρόγραμμα καθώς την ευθύνη της εφαρμογής του έχει αναλάβει ο τούρκος «πρέσβης» στα κατεχόμενα. Η τ/κ ηγεσία έως τώρα απέδειξε ότι δεν διέθετε άλλη πρόταση πέρα από το να περιμΗ τ/κ ηγεσία έως τώρα απέδειξε ότι δεν διέθετε άλλη πρόταση πέρα από το να περιμένει «ψάρι». Ο ηγέτης του δεξιού ΚΕΕ Ι. Κουτσιούκ που ταυτίστηκε κάπως περισσότερο με την οικονομική πολιτική Ερτογάν έχασε στην ψηφοφορία ανάμεσα στους τ/κ και ο ίδιος δεν εξελέγη ούτε βουλευτής. Ο προηγούμενος πρόεδρος του αριστερού ΡΤΚ Ο. Γιορκαντζιόγλου μιλά με σαφήνεια: «εμείς, το ΡΤΚ υποστηρίζαμε ότι το οικονομικό μοντέλο και η προσέγγιση του πακέτου που έχει προνοήσει η κυβέρνηση του ΑΚΡ θα τεθεί

και πάλι στο τραπέζι, πως θα ληφθούν υπόψη οι υπάρχουσες ευαισθησίες και αν χρειαστεί θα γίνει ένα επιπρόσθετο πρωτόκολλο. Το σημαντικό είναι να δημιουργηθεί το σύστημα που θα είναι προς όφελος των τ/κ. Μια τυρανική, ηγεμονική προσέγγιση δεν είναι δυνατόν να την δεχθούμε. Θα δημιουργήσουμε το δικό μας σύστημα». Ο αντιφατικός Σ. Ντενκτάς σήμερα «αντιπρόεδρος» στην «κυβέρνηση» Ερτογρούλογλου, μιλώντας στην «Κιπρίς» TV με την ιδιότητα του «αντιπροέδρου» της τότε «κυβέρνησης» ζήτησε δημοσίως «επανεξέταση του οικονομικού προγράμματος» (1/9/13).

Στ. Οι τ/κ εμφανίζονται ιδιαίτερα απρόθυμοι στην πολιτική των ιδιωτικοποιήσεων, ενώ κάθε σκέψη για αναδιάρθρωση στους μισθούς συναντά την πλήρη αντίθεση από τις ισχυρές τ/κ συντεχνίες. Ιδιαίτερα οι πολύ δραστήριες συντεχνίες των δασκάλων και των καθηγητών οργανώνουν εκδηλώσεις καταδίκης του προγράμματος έξω από την τουρκική πρεσβεία. Ο Χ. Ακτσά, για να πιέσει περισσότερο τα πράγματα ανακοίνωσε ότι η Άγκυρα, δεν θα συνεισφέρει στους μισθούς των «δημοσίων» υπαλλήλων, ώστε να οδηγήσει τις συντεχνίες σε αναθεώρηση της πρακτικής τους. Αυτό έγινε πραγματικότητα τον Απρίλη του 2016 και οδήγησε σε πτώση την «κυβέρνηση» Καλιοντζού και στην ηγεσία Ερτογρούλογλου. Προηγήθηκε νευρική κρίση καθώς καταβλήθηκαν μερικώς μισθοί και συντάξεις για τον Μάρτιο του 2016. Οι μισθοί ήταν το πρόσχημα. Στην ουσία θέμα ήταν το πολύμηνο αδιέξοδο στις συνομιλίες Άγκυρας- Καλιοντζού σε σχέση με τη μορφή που θα έπαιρνε ο μηχανισμός διακίνησης και πληρωμής του εκ Τουρκίας νερού από τα Πάναγρα και μετά στα τ/κ νοικοκυριά. Το ΚΕΕ έπαιξε το χαρτί του πιο «πρόθυμου» εταίρου, βρήκε σύμμαχο τον πάντα έτοιμο για κυβιστήσεις Σ. Ντενκτάς και σχημάτισε νέο μπλοκ εξουσίας.

Ζ. Η αντίφαση είναι χαρακτηριστική: πολιτικές δυνάμεις στην τ/κ κοινότητα, καταγγέλουν την εξάρτηση από την Τουρκία, αλλά δεν

διαθέτουν κάποια πρόταση για μείωσή της. Αν και βλέπουν σωστά το δάσος, δεν μπορούν να δουν την ανάγκη για διαφορετικές μορφές οικονομικής ανάπτυξης. Είναι αληθές ότι το τουρκικό κεφάλαιο, ειδικό το φιλικό προς το ΑΚΠ, αναλαμβάνει τις «δουλειές» στα πλαίσια των νέων ρυθμίσεων και αυτό αντιμετωπίζεται με καχυποψία από πολλούς τ/κ που έχουν μια μακρά παράδοση κοσμικότητας. Τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν την τ/κ οικονομία (εξάρτηση από την τουρκική βοήθεια, τεχνολογική υστέρηση, αδύναμη βιομηχανική κοινότητα, παραδοσιακά μέσα στις γεωργικές καλλιέργειες, απίστευτες στρεβλώσεις στην πολιτική μισθών και συντάξεων), οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η τ/κ οικονομία έχει περιορισμένα μέσα για να επιτύχει ουσιαστική ανάκαμψη. Η ισχυρή πελατειακή δικτύωση που κυριολεκτικά απογειώθηκε επί Ρ. Ντενκτάς, αλλά δεν αμφισβητήθηκε από την αριστερή αντιπολίτευση του ΡΤΚ, συντηρεί αυτό τον φαύλο κύκλο της εξάρτησης από την οικονομική βοήθεια της Τουρκίας, με χαρακτηριστικές εξαιρέσεις τον τουρισμό, τα πανεπιστήμια και τη βιομηχανία θεάματος που συνδέεται με τα καζίνο. Η τ/κ οικονομία για να αλλάξει προσανατολισμό, χρειάζεται ένα πολιτικό big bang, δηλαδή την επίλυση του κυπριακού. Αλλιώς, θα καταγγέλλει υιοθετώντας τον φαύλο κύκλο της δωρεάν σίτισης...

ΕΝΑΣ ΧΡΟΝΟΣ ΜΕ «ΕΛΙΑ» ΚΑΙ ΑΚΙΝΤΖΙ!

Στις 26 Απριλίου 2016 συμπληρώθηκε ένας χρόνος από την εκλογή Ακιντζί στην ηγεσία των τουρκοκυπρίων- νίκη στις 26 Απριλίου 2015, με ποσοστό 60%, με έμβλημα την «Ελιά». Μια αποτίμηση είναι αναγκαία καθώς η εκλογή του αναζωογόνησε το διακοινοτικό διάλογο και επανέφερε στο προσκήνιο δυνατότητες επίλυσης του κυπριακού.

Θεωρώ ότι στα θετικά ενός τέτοιου απολογισμού εντάσσονται τα εξής.

Πρώτο, τερμάτισε την πολιτική της καθημερινής μάχης για επίρριψη ευθυνών με την ε/κ πλευρά, όπως έκαναν οι Ρ. Ντενκτάς και προσφάτως ο Ν. Έρογλου.

Δεύτερο, συμμετείχε σε κοινές δραστηριότητες μαζί με τον Πρόεδρο Αναστασιάδη-συναυλία στον Πύργο του Οθέλλου, κοινή ομιλία σε εκδήλωση του ΚΕΒΕ και τ/κ ΚΕΒΕ στο Λήδρα Πάλας, μαζί σε θεατρική παράσταση στη Λεμεσό κ.ά.

Τρίτο, συνεισέφερε μέρος της ανάπτυξης που επιτυγχάνεται στις συνομιλίες: αποδοχή ρόλου στον αντιπρόσωπο της ΕΕ Βαν Νούφελ, βελτίωση της τ/κ θέσης για το περιουσιακό, αποδοχή των

θεμελιωδών ελευθεριών, βήματα πρόοδου με δημόσιες δηλώσεις ότι κάθε συνθήκη ασφάλειας θα αναγνωρίζει το αίσθημα ασφάλειας των τ/κ, χωρίς να παραγνωρίζει τις ε/κ ανησυχίες επί του θέματος.

Τέταρτο, σε θέματα ευρύτερης σημασίας, χρειάζεται να υπογραμμισθεί η συμμετοχή του στις εκδηλώσεις των κούρδων που ζουν στην Κύπρο με αφορμή την εορτή του Νεβρόζ. Η συμμετοχή του αυτή στους εορτασμούς στο Τρίκωμο έτυχε έντονης κριτικής από φανατικούς τ/κ και δέχθηκε κριτική από κύκλους προσκείμενους στον Ερτογάν στην Τουρκία.

Στα αρνητικά της αξιολόγησης Ακιντζί βλέπω τα εξής τρία σημεία:

Πρώτο, σε μερικές περιπτώσεις μη συνεπής γραμμή στις συνομιλίες, κάτι που οδήγησε τα πράγματα σε μια διαδικασία μπρος-πίσω.

Δεύτερο, ο δημόσιος χειρισμός του περιουσιακού το καλοκαίρι του 2015 υπήρξε ιδιαιτέρως άστοχος, γεγονός που οδήγησε τον ίδιο σε εσωστρέφεια και σε δηλώσεις ή κινήσεις με σκοπό την «ισοφάριση» του λάθους όπως λ.χ η συμμετοχή του στις εκδηλώσεις τ/κ με αφορμή τη μάχη στην Τυλληρία.

Τρίτο, στα ζητήματα ασφάλειας στην επίλυση, δείχνει να συμβιβάζεται με την κυρίαρχη άποψη όπως αυτή έχει οικοδομηθεί ανάμεσα στους τ/κ σχετικά με τις τουρκικές εγγυήσεις. Παρά την μερική πρόοδο που ο ίδιος έχει συμβάλει στην καταγραφή της, και, παρά το γεγονός ότι έτσι βελτιώνει το κλίμα για έναν αποδεκτό συμβιβασμό, εντούτοις δεν βλέπω μια πιο ανοικτή στα σύγχρονα φαινόμενα προσέγγιση όπως ο ρόλος της ΕΕ σε μια ενδεχόμενη συνθήκη ασφαλείας, ή μια πιθανή φόρμουλα με διασύνδεση μιας μεταβατικής περιόδου μέσα σε καθορισμένο χρονικό πλαίσιο με την εξέλιξη στην εφαρμογή της λύσης ή και την πρόοδο στις ευρωτουρκικές σχέσεις. Πιθανό αυτό να προκύπτει από τη γενικότερη περιοριστική αντίληψη που διαθέτουν οι τ/κ πολιτικοί στα ζητήματα που συνδέονται με τη γενικότερη σχέση της νήσου και τις εξελίξεις με τη συμμετοχή στην ΕΕ από την 1^η Μαΐου 2004.

Η αρχική κόντρα του Μ. Ακιντζί με τον Τ. Ερτογάν στις 27 Απριλίου 2015 ήταν επί της ουσίας. Ο διάλογος:

«Ερτογάν: μήπως ο κύριος Ακιντζί νομίζει ότι αυτή τη διαμάχη μπορεί να την κάνει από μόνος του; Υπάρχει τέτοιο πράγμα;».

Ακιντζί: «εμείς δηλαδή να μείνουμε πάντοτε μικρή πατρίδα; Να μην μεγαλώσουμε; Να μην σταθούμε στα πόδια μας;».

Η τότε κόντρα μάλλον έχει ξεπεραστεί, και έχει αποκτήσει ένα αποδεκτό *modus vivendi* ανάμεσα στις δύο πλευρές, καθώς ήταν ένα πολύπλοκο ζήτημα γιατί ο Ακιντζί δεν διέθετε συμμαχίες στα εκεί κέντρα αποφάσεων. Σε κάθε περίπτωση και στη βάση μιας ρεαλιστικής ανάγνωσης των πραγμάτων, το περιεχόμενο αυτού του συμβιβασμού ανάμεσα στον Ερτογάν και τον Ακιντζί, θα κριθεί με βάση το συνολικό αποτέλεσμα στις διακοινοτικές συνομιλίες.

Αρκετοί ε/κ δείχνουν να έχουν απογοητευτεί από τον ένα χρόνο της θητείας του στην ηγεσία των τ/κ. Η απογοήτευση χωρίζεται σε δύο επίπεδα. Πρώτο, την ειλικρινή απογοήτευση που αισθάνεται μια μερίδα ε/κ επειδή ο Ακιντζί δεν είναι Έρογλου και δεν γυρίζει την κατεχόμενη Κύπρο για να υπερασπίζεται μια λύση του τύπου «δίπλα- δίπλα». Δεύτερο, μια άλλη μερίδα ε/κ προσδοκούσε να δει έναν Ακιντζί να μιλά όπως ένας ε/κ πολιτικός, κάτι που προφανώς δεν συμβαίνει, γιατί πολύ απλά όσοι ε/κ νομίζουν ότι καλός τ/κ πολιτικός είναι εκείνος που μιλά σαν ε/κ, βρίσκονται σε λάθος κατεύθυνση. Σε κάθε περίπτωση και αυτό προκύπτει από αριθμούς δημοσκοπήσεων, η απήχηση Ακιντζί στους ε/κ, καταγράφει σημαντική μείωση, γεγονός ιδιαίτερα εντυπωσιακό αν αυτό το στοιχείο τύχει κάποιας συγκριτικής ανάλυσης σε σχέση με δηλώσεις ή ενέργειες από προηγούμενους τ/κ ηγέτες ή γενικότερα τ/κ πολιτικούς.

Ακριβώς ένα χρόνο μετά την εκλογή του (27 Απριλίου 2016) ο Μ. Ακιντζί αποτυπώνει μια ακόμα φορά την κεντρική του πολιτική του κατεύθυνση. Έτσι δήλωσε τα εξής σχετικά με τις με τις φήμες ή τις αναφορές για χορήγηση υπηκοότητας του ψευδοκράτους σε 25 χιλιάδες εποίκους:

«Το θέμα αυτό είναι εκτός συζήτησης. Δεν υπάρχει τέτοιο θέμα στην ατζέντα μας. Σε κάθε περίπτωση, είναι επίσης εκτός συζήτησης, να έχω τέτοια προσέγγιση που θα μπορούσε να ανατινάξει τις συνομιλίες, ούτε έχω τέτοια πρόθεση, γιατί θέλουμε λύση»

ΕΠΤΑ ΕΠΙ ΧΙΛΙΑ!

Σε επτά συναντήσεις ανάμεσα στον πρόεδρο Αναστασιάδη και τον τ/κ ηγέτη Μ. Ακιντζί (από 23 Αυγούστου μέχρι 14 Σεπτεμβρίου) θα κριθεί με αρκετή σαφήνεια, το κατά πόσον ο παρών κύκλος συνομιλιών θα οδηγήσει σε ακτίνα συμφωνίας ή τα πράγματα θα πάρουν την κατιούσα.

Γι' αυτό όλοι οι παίκτες παίρνουν θέση στο γήπεδο: της ακινησίας αν ανήκουν στο μπλοκ της ή σε εκείνο της προόδου αν διαθέτουν το πνεύμα του ρεαλισμού και της ανατροπής. Ας παρακολουθήσουμε ένα εξαιρετικό δείγμα σκέψης που διαπερνά το μπλοκ της ακινησίας στην τ/κ κοινότητα.

Ο «πρωθυπουργός» Χουσεΐν Οζγκιουργκιούν ανησυχεί πολύ, καθώς ανήκει στο κύκλο των μονίμως ανησυχούντων. Σε δηλώσεις του στον τηλεοπτικό σταθμό «Αντά» (12/8):

Αποκαλύπτει: «Βλέπω ένα περιβάλλον συνθλιμμένο, συρρικνωμένο, τελειωμένο (με πιέσεις και χίλια ζόρια) που

ικετεύει για συμφωνία. Εάν υπάρχει κάποιος που το δέχεται αυτό, ορίστε, ας περπατήσει σε αυτό το δρόμο μαζί με τον κ. Ακιντζί».

Ανησυχεί: «είμαι ανήσυχος, οι συνομιλίες πάνε πίσω με βάση τις επιθυμίες και τις ευχές της ε/κ πλευράς. Είμαι ανήσυχος».

Αγανακτεί: «δεν πρέπει η τ/κ πλευρά να σκύβει συνέχεια το κεφάλι στις διαπραγματεύσεις και να παρακαλεί για λύση».

Αναστατώνεται: «εκλιπαρούμε για λύση, αυτό με αναστατώνει».

Υπενθυμίζει: «όχι οποιαδήποτε λύση, όχι λύση κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες...»

Πιέζει: «να πει δημόσια (ο Μ. Ακιντζί) τι παραχωρήσεις κέρδισε (από την άλλη πλευρά) στο τραπέζι των συνομιλιών...»

Προειδοποιεί: «να μην ανοίξει μόνο το σημείο διέλευσης στη Δερύνεια. Να ανοίξουν ταυτόχρονα τα σημεία διέλευσης στη Δερύνεια και το Απλίκι...»

Θυμώνει: «Η ε/κ πλευρά, ενώ βρίσκεται στο τραπέζι των συνομιλιών, προχωρεί παράλληλα σε συμφωνίες με άλλες χώρες για το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο, με τον Τ/κ ηγέτη να παραμένει απαθής. Αυτόν τον ηγέτη θέλει ο τ/κ λαός;».

Το σύστημα που επιδιώκει τη συνέχιση ενός status quo, μιλά διεθνώς την ίδια γλώσσα. Οι μονίμως ανησυχούντες διαθέτουν την ίδια αισθητική και γι' αυτό ο Χουσεΐν Οζγκιουργκιούν ομιλεί εξ ονόματός τους. Όπως: «να μην σκύβουμε το κεφάλι στον εχθρό», «να μην εκλιπαρούμε», «να μην παραδοθούμε στις επιθυμίες της άλλης πλευράς», «να μην είμαστε υποχωρητικοί», «να είμαστε

σκληροί και να ρωτάμε: αυτόν τον ηγέτη θέλει ο τ/κ λαός;». Αυτό το παράδειγμα, συνιστά έναν κύκλο από εκείνη την πολιτική συγκρότηση που δεν διαθέτει συμβιβαστικό πνεύμα, δεν αντιλαμβάνεται τη βαρύτητα μιας ανώτερης πολιτικής εξέλιξης, άρα καθοδηγεί τις συνομιλίες σε αδιέξοδο με εργαλείο την ανυποχώρητη στάση και με στόχο την απόλυτη επικράτηση.

Η μάχη ανάμεσα στα στοιχεία που διακρίνουν την εφικτή από την ιδανική λύση στο κυπριακό, πάντα παρέχει προσχήματα για την πολιτική της ακινησίας στο όνομα του «άριστου» και του «ανυποχώρητου». Στην πράξη οι οπαδοί της «ανυποχώρητης» λύσης οδηγούν τα πράγματα στη συντήρηση της σημερινής κατάστασης πραγμάτων. Αυτή είναι η εικόνα και ο λόγος ορισμένων τ/κ πολιτικών που επιδιώκουν την μη λύση, και έτσι να επιτύχουν την τόσο εμφανή στόχευσή τους: τη νομιμοποίηση της σημερινής κατάστασης πραγμάτων.

Με έργα και δηλώσεις αποδεικνύουν ότι παραμένουν καθηλωμένοι σε πρακτικές που η ιστορική εξέλιξη έχει ανατρέψει, γι' αυτό και οι σύμμαχοί τους βρίσκονται ανάμεσα στον κόσμο της αγέρωχης ρητορείας, της παραπληροφόρησης και της επιθετικής στάσης απέναντι στον εσωτερικό αντίπαλο.

Είναι, πάντως κοινό χαρακτηριστικό κάθε δύναμης που έχει γυρισμένη την πλάτη της στο μέλλον, πως αρνείται να

παρακολουθήσει τα σημερινά φαινόμενα, τα ανοικτά σύνορα, τη συμμετοχή στην ΕΕ, την αλληλεξάρτηση των οικονομιών, την επιθυμία για περισσότερες συνεργασίες στο ευρωπαϊκό γήπεδο, την ευρύτερη παγκοσμιοποίηση, την ανταλλαγή γνώσης, την πρόοδο, τις περιφερειακές συνέργειες.

Ο κόσμος της ακινησίας διαθέτει την ίδια επιχειρηματολογία. Τρέφεται από το παρελθόν, γιατί δεν έχει τίποτα να προτείνει για το μέλλον.

ΤΡΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΑ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΙΕΡΓΑΣΙΕΣ

ΨΕΚΑΣΜΟΣ ΑΠΟ ΑΣΤΕΡΟΣΚΟΝΗ!

Ο ΓΓ της ΕΚΑ Π. Χάμπας έκανε την αρχή τον Φεβρουάριο του 2016: «το αγροτικό κίνημα ανησυχεί ιδιαίτερα για τα όσα ακούγονται από πιθανούς αεροψεκασμούς που επηρεάζουν τις κλιματικές αλλαγές στον τόπο». Ομιλώντας εκ μέρους όλων των αγροτικών οργανώσεων, ανέφερε ότι «ανησυχούμε έντονα, επειδή παρατηρούμε τον τελευταίο καιρό ακραία καιρικά φαινόμενα, όπως οι σημερινές θερμοκρασίες».

Αναφερόμενος σε έρευνα της ΕΚΑ, σημείωνε ότι «οι αεροψεκασμοί που γίνονται στην ατμόσφαιρα και οι οποίοι έχουν

ενταθεί δεν είναι καθόλου τυχαίοι, αλλά ούτε και αθώοι. Δυστυχώς, μας ψεκάζουν με σωματίδια για να είναι καθαρή η ατμόσφαιρα, για να μπορούν να κατασκοπεύουν μέσω του κατασκοπευτικού προγράμματος echelon, από το Τρόδος και τον Άγιο Νικόλαο, τα πεδία των μαχών, στις αραβικές χώρες και τη Ρωσία», (εφ. «Πολίτης», 24 Ιουλίου).

Ο Υπουργός Γεωργίας Ν. Κουγιάλης σε απαντητική επιστολή του προς την Επιτροπή Περιβάλλοντος της Βουλής, αναφέρει ότι «εκ πρώτης όψεως και χωρίς να επιβεβαιώνεται, διαφαίνεται ότι οι ενέργειες αυτές θα μπορούσαν να αλλοιώσουν την κλιματολογία της περιοχής, αφού ενδεχόμενα θα αλλοιωνόταν η σύσταση της γήινης ατμόσφαιρας ή οι χημικές ουσίες που απελευθερώνονται θα μπορούσαν δυνητικά να αλλοίωναν την ικανότητα της ατμόσφαιρας να εκτελέσει συγκεκριμένη διεργασία για π.χ. βροχή».

Σύμφωνα με σχετικό ρεπορτάζ στην εφημερίδα «ο Φιλελεύθερος» στις 18 Φεβρουαρίου, «το Υπουργείο Γεωργίας ζήτησε από τον αρμόδιο υπουργό Εξωτερικών να επικοινωνήσει με τη διοίκηση των αγγλικών βάσεων και να διερευνήσει το όλο ζήτημα». Η συνέχεια του θέματος σε αποκλειστικό δημοσίευμα της εφημερίδας «Πολίτης» στις 24 Ιουλίου. Ο «Π» (ρεπορτάζ Κ. Σάββα) εξασφάλισε το πόρισμα της έρευνας που διεξήγαγε επιτροπή τεχνοκρατών που διόρισε ο υπουργός Ν. Κουγιάλης με επικεφαλής τον ανώτερο λειτουργό του Τμήματος Περιβάλλοντος δρ. Θεόδουλο Μεσημέρη. Η επιτροπή που συστάθηκε για να διερευνήσει τις καταγγελίες καλεί τον υπουργό Γεωργίας να ενημερώσει το κοινό για τις διαπιστώσεις της, έτσι που να τερματιστεί η όποια ανησυχία. Στην επιτροπή, δέον να σημειωθεί, συμμετείχαν εκπρόσωποι των Τμημάτων Περιβάλλοντος, Πολιτικής Αεροπορίας, Αναπτύξεως Υδάτων, Δασών και Επιθεώρησης Εργασίας, του Κρατικού Χημείου, της Μετεωρολογικής Υπηρεσίας καθώς και ακαδημαϊκοί φορείς.

Το πόρισμα «όπως προκύπτει από το σχετικό έγγραφο που κατέχει ο «Π», η διερεύνηση που έγινε με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, και λαμβάνοντας υπόψη αξιόπιστες επιστημονικές αναφορές, κατέδειξε πως «τα ίχνη συμπύκνωσης (σ.σ. οι άσπρες λωρίδες που κρίθηκαν απομεινάρια αεροψεκασμού) προέρχονται από τη συμπύκνωση των αερίων εξάτμισης των κινητήρων των αεροσκαφών. Εξερχόμενα τα καυσαέρια από τους κινητήρες στο περιβάλλον, υπό μορφή ατμού, ψύχονται δημιουργώντας παγοκρυστάλλους, οι οποίοι δημιουργούν τα νεφικά ίχνη. Δύναται όμως να προκληθούν και από τις αλλαγές της ασκούμενης πίεσης του αέρα, λόγω ταχύτητας, στις λεγόμενες δίνες ακροπτερυγίων, στην επιφάνεια των πτερυγίων και στην υγρασία του αέρα, όπου στην περίπτωση αυτή, τα ίχνη συμπύκνωσης παρατηρούνται στις άκρες των πτερυγίων και όχι πίσω από τους κινητήρες» αναφέρεται στο πόρισμα το οποίο συνεχίζει: «Συνηθέστερα, καθώς τα εξερχόμενα αέρια του αεροσκάφους έχουν υψηλή θερμοκρασία, προκειμένου να δημιουργηθεί νεφικό ίχνος, θα πρέπει η θερμοκρασία του αέρα να είναι πολύ χαμηλή. Αν ο αέρας είναι υγρός, τα ίχνη αυτά δημιουργούνται σε υψηλότερες θερμοκρασίες και επομένως σε χαμηλότερο ύψος πτήσης». Εν κατακλείδι, στο πόρισμα σημειώνεται ότι «δεν διαπιστώθηκαν βάσιμα αποδεικτικά στοιχεία που να συνδέουν τα ίχνη συμπύκνωσης που παρατηρούνται στην ατμόσφαιρα με οποιεσδήποτε άλλες αιτίες ή/και φαινόμενα πέραν των πιο πάνω». Όπως, δε, προαναφέρθηκε, το πόρισμα καταλήγει ότι «ενόψει των πιο πάνω και λαμβάνοντας υπόψη τις αναφορές / καταγγελίες για συσχετισμό των ιχνών συμπύκνωσης με αεροψεκασμούς, αλλά και τις ανησυχίες που ενδεχομένως προκλήθηκαν στην κοινή γνώμη, γίνεται η εισήγηση όπως το υπουργείο Γεωργίας προβεί σε κατάλληλη ενημέρωση στο κοινό όσον αφορά τις πιο πάνω διαπιστώσεις».

Θεωρώ ότι αυτές οι συμπεριφορές αποτελούν μια βουτιά στις δοξασίες περί ψεκασμένων που διακινεί με μεγάλη επιτυχία μια μερίδα της ανορθολογικής παράταξης στη νήσο. Δεν πάμε καλά γιατί μας ψεκάζουν, δεν κερδίζουμε μια μάχη γιατί μας

υπονομεύουν άσπονδοι φίλοι, δεν βρέχει γιατί θέλουν το κακό μας οι συνήθεις ύποπτοι. Ωστόσο, είναι πέρα από κάθε όριο ελαφρότητας το Υπουργείο Γεωργίας να ερωτά δημοσίως το Υπουργείο Εξωτερικών να επικοινωνήσει με τη διοίκηση των αγγλικών βάσεων και να διερευνήσει το όλο ζήτημα! Ευτυχώς η απάντηση του Ι. Κασουλίδη ήταν η ενδεδειγμένη, αλλά αυτό δεν ήταν αρκετό, καθώς η έρευνα στο Υπουργείο Γεωργίας έγινε!

Σε κάθε περίπτωση αυτές οι πρακτικές στερούνται σοβαρότητας και αποτελούν ένα παράδειγμα πως αναζητούμε φαντασιακές απαντήσεις σε ευρέως διαδεδομένες ασυναρτησίες. Ζητείται ορθολογισμός. Όταν προκύπτει ένα πραγματικό θέμα, χρειάζονται καθαρές απαντήσεις που να βασίζονται στη τεκμηρίωση και τα επιστημονικά στοιχεία. Η «παράταξη» της ασυναρτησίας έχει αρκετούς φίλους εσχάτως! Γι' αυτό και η μάχη ανάμεσα στην «παράταξη» του ορθολογισμού και εκείνην της ασυναρτησίας, είναι αναγκαία ως μια βασική προϋπόθεση για να αλλάξουμε την ποιότητα της εξέλιξής μας. Το κλειδί για να ερμηνεύουμε τα πράγματα βρίσκεται πάνω στην ορθολογική βάση!

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ ΜΙΑΣ ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ...

Η συζήτηση πήρε μεγάλες διαστάσεις, γι' αυτό και ο δημόσιος διάλογος απέκτησε την πρώτη του σελίδα- παρέμβαση του Γενικού Ελεγκτή Οδυσσέα Μιχαηλίδη, μετά από επιστολή του προέδρου του ΔΗΚΟ Ν. Παπαδόπουλου, σε έρευνα «νομιμότητας» στοιχείων γύρω από την παράσταση της τραγωδίας «Αντιγόνης» του Σοφοκλή στο θέατρο της Σαλαμίνας από τον ΘΟΚ και το ΚΘΒΕ. Ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ με επιστολή του στον Γενικό Ελεγκτή ζητά έρευνα «σχετικά με την ασάφεια και τη σύγχυση που επικρατεί για το κόστος της παράστασης που δόθηκε την Τετάρτη, 28 Σεπτεμβρίου, αλλά και την πηγή κάλυψής των

εξόδων της παράστασης», ενώ σημειώνει ότι «το Τμήμα Αρχαιοτήτων ουδέποτε έδωσε άδεια για τη χρήση του συγκεκριμένου αρχαιολογικού χώρου, σύμφωνα με τις σχετικές πρόνοιες της νομοθεσίας της Κυπριακής Δημοκρατίας».

Το Διοικητικό Συμβούλιο του ΘΟΚ με δημόσια ανακοίνωσή του στην 1^η Οκτωβρίου 2016 πήρε θέση σε όλα τα «επίμαχα» ζητήματα. Έτσι το ΔΣ του ΘΟΚ «επιθυμεί να τονίσει πως η ομόφωνη απόφαση του για την παράσταση της Αντιγόνης στη Σαλαμίνα (όπως και πέρυσι αυτής του Ιππόλυτου του Ευριπίδη) εμπίπτει πλήρως στους ιδρυτικούς σκοπούς του οργανισμού, που είναι η προαγωγή της θεατρικής τέχνης και της καλλιέργειας του θεατρικού καλλιτεχνικού συναισθήματος του λαού σε όλη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ο ΘΟΚ θεωρεί επίσης πως τέτοιες εκδηλώσεις δημιουργούν αναμφίβολα γέφυρες ειρήνης, συμφιλίωσης, αλληλοσεβασμού και κατανόησης μεταξύ των κατοίκων της Κύπρου. Ο ΘΟΚ ευχαριστεί θερμά την Δικαιοδική Τεχνική Επιτροπή για τον Πολιτισμό που συστάθηκε πέρυσι από τον Πρόεδρο Αναστασιάδη και τον ηγέτη των τουρκοκυπρίων Μουσταφά Ακιντζί και υπό την αιγίδα της οποίας διοργανώθηκε η παράσταση. Η επιτροπή αυτή παρέχει το πλαίσιο και διευκολύνει τη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων υψηλού επιπέδου με στόχο να φέρουν τις δυο κοινότητες πιο κοντά, στην προσπάθεια για την επανένωση της πατρίδας μας».

Στη συνέχεια ο ΘΟΚ λύνει κάθε απορία σε κάθε περίπτωση. Λέει: «Ως γνωστόν η απόφαση για την ίδρυση των τεχνικών επιτροπών πάρθηκε ήδη από το 2006 με τη συμφωνία της 8ης Ιουλίου μεταξύ του αείμνηστου Τάσσου Παπαδόπουλου και του Μεχμέτ Αλί Ταλάτ. Ο Οργανισμός ευχαριστεί επίσης την μη κυβερνητική οργάνωση MASDER, τον σύνδεσμο για την προστασία της εντός των τειχών πόλης της Αμμοχώστου, για τη συμβολή της στην πραγματοποίηση της διοργάνωσης. Είναι με λύπη που ο ΘΟΚ παρατηρεί προσπάθειες παραποίησης του συμβολισμού της ιστορικής αυτής παράστασης, αλλά και της συμβολής της στην

εξυπηρέτηση των σημαντικών στόχων της Δικαιοδικής Επιτροπής, για σκοπούς μικροπολιτικής εκμετάλλευσης αλλά και παραπληροφόρησης. Για τον Οργανισμό, το κύριο μήνυμα της παράστασης, που πηγάζει μέσα από τα ίδια τα λόγια της Αντιγόνης, είναι πως η αγάπη και η ανθρώπινη ακεραιότητα, οφείλουν να υπερισχύουν οποιασδήποτε επιβολής της όποιας αρχής ή δομής εξουσίας. Ο ΘΟΚ, ως ο μεγαλύτερος πολιτιστικός οργανισμός της χώρας, πιστεύει ακράδαντα στον καίριο ρόλο του πολιτισμού γενικότερα και του θεάτρου ειδικότερα, στην δημιουργία ενός κλίματος αμοιβαίας κατανόησης και εμπιστοσύνης με στόχο την επανένωση της πατρίδας μας».

Στις 3 Οκτωβρίου ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Α. Νεοφύτου επέστειλε επιστολή στον Γενικό Ελεγκτή και ζητά διευκρινίσεις. Ως εξής: «Αντιλαμβάνομαι ότι μετά από καταγγελίες αρχηγού κόμματος, έχετε ξεκινήσει εξέταση για τη νομιμότητα της διαδικασίας που ακολουθήθηκε για την πρόσφατη θεατρική παράσταση στο αρχαίο θέατρο της Σαλαμίνας. Στο πλαίσιο της δικής σας διερεύνησης περί εφαρμογής του περί Αρχαιοτήτων νόμου, θεωρούμε ότι ταυτόχρονα πρέπει να διερευνηθεί με βάση ποια συμφωνία, τότε και επί της διακυβέρνησης ποιων ηγετών των δύο κοινοτήτων συμφωνήθηκε η δημιουργία τεχνικών επιτροπών γενικά. Ζητούμε επίσης να μάθουμε τότε και επί ποιας διακυβέρνησης συμφωνήθηκε ποιες τεχνικές υπηρεσίες θα συσταθούν και ιδιαίτερα η δημιουργία της τεχνικής επιτροπής για την Πολιτιστική Κληρονομιά.

Επίσης θέλουμε να πληροφορηθούμε τότε και επί ποιάς κυβέρνησης εφαρμόστηκε η συμφωνία και ξεκίνησε η λειτουργία των εν λόγω επιτροπών και ιδιαίτερα η λειτουργία της τεχνικής επιτροπής για την Πολιτιστική Κληρονομιά. Η Τεχνική Επιτροπή για την Πολιτιστική Κληρονομιά, μεταξύ άλλων, μέχρι σήμερα έχει προβεί σε έργα συντήρησης σε ιστορικά μνημεία όπως στον Άγιο Νικόλαο στο Συριανοχώρι, στην Παναγιά του Τράχωνα, στον Προφήτη Ηλία στη Φιλιά, στον Απόστολο Ανδρέα, στον Αγ.

Αυξέντιο στην Κώμη Κεπήρ και στον Αγ. Παντελεήμονα στη Μύρτου. Όλα τα πιο πάνω είναι μνημεία Πίνακα Β'. Δηλαδή ανήκουν μεν στην Εκκλησία της Κύπρου, αλλά κανείς δεν μπορεί να κάνει επιδιορθώσεις χωρίς την άδεια του Τμήματος Αρχαιοτήτων, με βάση τις πρόνοιες του περί Αρχαιοτήτων Νόμου.

Σας καλούμε να εξετάσετε και τις πιο πάνω περιπτώσεις ώστε να διαπιστώσετε κατά πόσο έχουν τηρηθεί οι πρόνοιες του περί Αρχαιοτήτων νόμου. Επίσης, διερωτόμαστε κατά πόσο η εξέταση που πραγματοποιεί η υπηρεσία σας σχετίζεται με την συγκεκριμένη θεατρική παράσταση, διότι αντίστοιχη παράσταση είχε γίνει και πέρσι, χωρίς η υπηρεσία σας να παρέμβει. Εν πάσει περιπτώσει, αναμένουμε τη δημοσιοποίηση της Ετήσιας Έκθεσης της υπηρεσίας σας για το 2015 για να πληροφορηθούμε τυχόν ζητήματα νομιμότητας που προέκυψαν και από τη θεατρική παράσταση στη Σαλαμίνα που έγινε το 2015».

Η πιο πάνω δημόσια συζήτηση δείχνει το μέγεθος της δυσκολίας για να βρούμε έναν βηματισμό σε ζητήματα κοινής λογικής. Οι Τεχνικές Επιτροπές δημιουργήθηκαν το 2006 ακριβώς για να αναζητούν λύσεις μεταβατικού χαρακτήρα σε ζητήματα χαμηλής πολιτικής, όσο διαρκεί η κατοχή του 37% του εδάφους της Κύπρου από τουρκικά στρατεύματα. Συνεπώς σε μια κατάσταση πραγμάτων, όπως η πιο πάνω, λειτουργούν ορισμένες διαδικασίες με ειδικά χαρακτηριστικά που έχουν ως στόχο την επικοινωνία ανάμεσα στις δύο κοινότητες, την ανάπτυξη έργων συντήρησης μνημείων με μεγάλη πολιτιστική βαρύτητα, σε έκτακτες συνθήκες, μέχρι την επίλυση του κυπριακού. Κατά συνέπεια, τα ειδικά αυτή ζητήματα δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της Ελεγκτικής Υπηρεσίας καθ' ότι δεν αναπτύσσονται στην ομαλή/κανονική λειτουργία της Κυπριακής Δημοκρατίας, αφορούν έκτακτες συνθήκες τις οποίες χειρίζεται ο εκάστοτε εκλεγμένος Πρόεδρος της Δημοκρατίας, σύμφωνα με τη λαϊκή εντολή και τις κατευθύνσεις που αυτή προδιαγράφει σε σχέση με τις προσπάθειες για την επίλυση του κυπριακού.

Το θέμα με την παράσταση της τραγωδίας του Σοφοκλή «Αντιγόνη» στο αρχαίο θέατρο της Σαλαμίνας στην κατεχόμενη Κύπρο, στη δική μου κρίση, δεν χρειαζόταν καν να ανοίξει, θα μπορούσε, ωστόσο, να κλείσει με τη μετρημένη και εμπειριστατωμένη ανακοίνωση του ΔΣ του ΘΟΚ. Τι είναι εκείνο που κάνει τα πράγματα πιο πολύπλοκα; Ασφαλώς η αντίληψη που έχουν ορισμένες ε/κ δυνάμεις για την ουσία του κυπριακού, μια αντίληψη που ισούται με την πλήρη διαφωνία τους με την επιδίωξη λύσης βασισμένης στο πλαίσιο που έχουν διαμορφώσει τα ψηφίσματα του ΟΗΕ και οι, κατά καιρούς, συμφωνίες Υψηλού Επιπέδου. Είναι χαρακτηριστικό ότι ορισμένες δυνάμεις αποφεύγουν συστηματικά να κάνουν αναφορές στις δύο πιο πάνω βάσεις για την αναζήτηση λύσης. Οι ίδιες δυνάμεις παλαιότερα ήταν οι πιο συνεπείς δυνάμεις στον αγώνα για τη διεθνοποίηση και προσφυγή στον ΟΗΕ, (είτε στη ΓΣ, είτε στο ΣΑ), τα τελευταία χρόνια αποφεύγουν κάθε αναφορά σε αυτήν χωρίς να εξηγούν αυτή την θεαματική στροφή στη «μη διεθνοποίηση». Τι προτείνουν αυτές οι δυνάμεις αν αρνούνται τα κείμενα του ΟΗΕ; Τι μένει στην πραγματική πολιτική αν οι Συμφωνίες Κορυφής δεν έχουν αξία; Αν αφήσουμε αυτά τα κείμενα στο χρονοντούλαπο της ιστορίας, σχεδόν αυτόματα αναδεικνύεται η «εναλλακτική» λύση. Η διαιώνιση της σημερινής κατάστασης πραγμάτων εν μέσω μιας νεφελώδους υπόσχεσης για «καλύτερες μέρες», όταν και εάν αλλάξουν οι γεωπολιτικές συνθήκες στην περιοχή, μια υπόσχεση που ούτε μπορούμε να επηρεάσουμε και πιθανόν να μην συμβεί (στο βαθμό που θέλουν διάφοροι ονειροκρίτες) στον παρόντα αιώνα.

Είναι εντυπωσιακός ο βαθμός της έντασης που καλλιεργείται από ορισμένες δυνάμεις σε ζητήματα κοινής λογικής, όπως αυτό με την παράσταση της «Αντιγόνης». Είναι εύλογο να υποθέσει κανείς ότι κύριος στόχος αυτής της τεχνητής έντασης, είναι η προσπάθεια να παρεμποδίσουν ή και να ακινητοποιήσουν κάθε σοβαρή δραστηριότητα για επικοινωνία ανάμεσα στις δύο κοινότητες. Γι' αυτό, ας κάνουμε μια ουσιώδη υπόθεση εργασίας. Πρώτο, δεν

υιοθετούμε, πρακτικά απορρίπτουμε, τα ψηφίσματα του ΟΗΕ και τις Συμφωνίες Υψηλού Επιπέδου. Δεύτερο, παρεμποδίζουμε κάθε προσπάθεια για διάλογο και συνεννόηση με την τ/κ κοινότητα. Τρίτο, κάνουμε τη ζωή δύσκολη σε άλλες δυνάμεις που ενδιαφέρονται για πρόοδο με βάση τα ψηφίσματα του ΟΗΕ. Αν προσθέσεις αυτά τα τρία στοιχεία, και κάνεις την αναγκαία πολιτική αφαίρεση, τι μένει μετά από αυτό;

Η «ΥΠΕΡΟΨΙΑ» ΤΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ

Ο Γενικός Εισαγγελέας Κ. Κληρίδης στις 7 Ιανουαρίου 2016 ζήτησε γνωμάτευση από το Ανώτατο Δικαστήριο σχετικά με διαδικασία άρσης της ασυλίας του (τέως) βουλευτή Λεμεσού του ΔΗΣΥ Α. Θεμιστοκλέους, με στόχο να καταστεί δυνατή η ποινική δίωξη του. Οι εναντίον του καταγγελίες συνδέονται με συστηματικές τροχαίες παραβάσεις- υπέρβαση του ορίου ταχύτητας. Μια περίπτωση που αναφέρει ο Γενικός Εισαγγελέας αφορά παράβαση τον Σεπτέμβριο του 2015 για ταχύτητα οδήγησης στα 172 χιλιόμετρα, αντί στα 100. Η αίτηση θα τεθεί ενώπιον της ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

Η είδηση προκαλεί παγκύπριο ενδιαφέρον και τα ερωτήματα τίθενται με έναν πιο επιτακτικό τρόπο:

1. Τα δημόσια πρόσωπα κρίνονται με πιο αυστηρά κριτήρια. Η κοινή γνώμη απαιτεί η συμπεριφορά τους να συνάδει με τους κανόνες που η πολιτεία θεσπίζει και ότι το δημόσιο ήθος απαιτεί.

2. Υπάρχει παρεξήγηση σχετικά με την έννοια της βουλευτικής ασυλίας. Αυτή προστατεύει θέματα που συνδέονται με την ελευθερία του λόγου, της έκφρασης, της διακίνησης απόψεων μέσα στο Κοινοβούλιο. Αφορά μια ευρέως καθιερωμένη πρακτική που ενισχύει την αυτονομία του βουλευτή απέναντι σε πιθανές πιέσεις από ομάδες συμφερόντων σχετικά με το νομοθετικό έργο, στοχεύει στη στήριξή του ως νομοθέτη. Σε καμιά, όμως, περίπτωση η βουλευτική ασυλία δεν ισούται με κατάχρηση εξουσίας, με περιφρόνηση των κανονισμών της τροχαίας, ή με αγνόηση μιας υπόθεσης που συνδέεται με παραβιάσεις της κυπριακής νομολογίας.

3. Η ισονομία πρέπει να τηρείται και η πρωτοβουλία του Γενικού Εισαγγελέα στις 7 Ιανουαρίου είναι σωστή. Θα μπορούσε να γίνει πιο έγκαιρα, σε προηγούμενες παραβιάσεις του ορίου ταχύτητας από τον πιο πάνω βουλευτή, ίσως, έτσι να αποφεύγονταν επαναλήψεις. Άλλωστε η ισονομία δεν επιτρέπει να διατίθεται αγνόηση σε κάποιον αριθμό παραβάσεων και μετά να αρχίζει μια καταγγελία, όπως συμβαίνει με κάθε έναν πολίτη που παραβιάζει τους νόμους.

4. Το θέμα συνδέεται με την κουλτούρα που αναπτύσσει μια κοινωνία, τις διαθέσεις ή τη τάση για συγκάλυψη που επιδεικνύει απέναντι στην παραβίαση των κανονισμών, της διαθέσεις που επιδεικνύει απέναντι απέναντι σε πρόσωπα που παραβιάζουν νομοθεσίες. Συνδέεται με τη δύναμη που έχει, ή δεν έχει, ή δεν θέλει να έχει για να παρέμβει στις εξελίξεις, να επαινέσει ότι συνδέεται με την προστασία του δημόσιου ήθους και συμφέροντος, ή να αποδοκιμάσει την περιφρόνηση στους κανόνες, να δείξει ότι διαθέτει εργαλεία

για να προστατέψει τη δημόσια ζωή από την αυθαιρεσία και την «υπεροψία» της κάθε υπερβολικής «ταχύτητας».

5. Η πληγή αυτή χρειάζεται να κλείσει η πολιτεία θεσπίζοντας κανόνες, το νομικό σύστημα χρειάζεται να κάνει τη δουλειά του, η αλλαγή του αυτονόητου να προχωρήσει. Η παράδοση του παλαιού πολιτευτή που θεωρούσε τον εαυτό του αδιάφορο απέναντι στους κανονισμούς, χρειάζεται να πάρει ένα οριστικό τέλος. Οι πολίτες ζητούν περισσότερα. Έλεγχο, ισονομία, προστασία του δημόσιου συμφέροντος.

ΤΡΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ;

Άτυπη σύγχυση εννοιών ή σκόπιμη διαστρέβλωση λέξεων; Η συγκυρία είναι δύσκολη, και σε τέτοιες περιόδους παρατηρείται ανατροπή παραδοσιακών στερεοτύπων. Λέξεις ή πολιτικές έννοιες όπως προοδευτικό ή συντηρητικό, απέκτησαν μια πολλαπλή ιδιότητα καθώς η χρήση τους αποτελεί μια ιδιάζουσα ιδεολογική περίπτωση. Η κρίση αφορά πολιτικές, επιλογές, έννοιες, λέξεις. Για μια σειρά από λόγους η Κύπρος βρέθηκε εκτός αγορών, άρα σε πλήρη αδυναμία δανεισμού. Τι κάνει μια σοβαρή πολιτική πρόταση;

Πρώτον αποφεύγει τον γκρεμό, λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να μην πάει προς τα εκεί. Δεύτερο, μαθαίνει από τα λάθη που

προηγήθηκαν και πείθει την κοινωνία να ακολουθήσει μια διαφορετική πορεία.

Άρα προοδευτικό είναι η πρόβλεψη, η ρεαλιστική εκτίμηση των κινδύνων, η διορατικότητα, η αποφασιστικότητα να λαμβάνεις έγκαιρα αποφάσεις.

Συντηρητικό είναι να βλέπεις και να μην τολμάς, να φοβάσαι τη σκιά σου επειδή ενδεχομένως να πεις ή να κάνεις κάτι που είναι «μη δημοφιλές» τώρα, αλλά αναγκαίο για να πετύχεις έναν μακροχρόνιο στόχο.

Σήμερα τα δεδομένα στην κυπριακή οικονομία είναι γνωστά. Η σύγχυση βοηθά μόνο την ακινησία και όσα μάς καθήλωσαν στην κατανάλωση ρητορείας, την ίδια στιγμή που βαδίζαμε ηρωικά στο περιθώριο. Συνεπώς προοδευτικό είναι να βγει η Κύπρος από το μνημόνιο αλλάζοντας όλα εκείνα που την οδήγησαν στο χείλος του γκρεμού -έλλειψη εποπτικών αρχών, αναξιοκρατία, διαφθορά, στρεβλώσεις, πελατειακό κράτος, διανομή αποσπασματικών παροχών, πολιτικές χωρίς αναπτυξιακό πλάνο. Συντηρητικό είναι να επαναλαμβάνεις όλα όσα μας οδήγησαν στον πάτο, να υποστηρίζεις εκείνα που μας καθήλωσαν στην παρακμή και να επιμένεις στις πρακτικές της κομματοκρατίας και της αδιαφάνειας.

Προοδευτικό είναι να λαμβάνεις αποφάσεις μελετώντας όλα τα δεδομένα και να τηρείς τις συμφωνίες ως απαιτούμενο της αναγκαίας αξιοπιστίας. Συντηρητικό είναι η διγλωσσία, άλλα να λες στις Βρυξέλλες, άλλα στη Λευκωσία. Κορυφαίο παράδειγμα αυτής της συντηρητικής πρακτικής είναι η παγιωμένη πρακτική να διατηρείς στη ζωή οργανισμούς που έκλεισαν τον κύκλο τους με την ένταξη στην ΕΕ, από το 2004.

Προοδευτικό είναι να εκπαιδεύσεις τους εργαζόμενους στους οργανισμούς που έκλεισαν τον κύκλο τους να κάνουν διαφορετικά πράγματα για να παραμείνουν στο σύστημα εργασίας με νέα εφόδια. Συντηρητικό είναι να «αγωνίζεσαι» να μην αλλάξει τίποτα

και στο τέλος να χαθούν οι θέσεις εργασίας για να βγάζεις μετά καταγγελίες πάνω στην ανθρώπινη δυστυχία.

Προοδευτικό είναι να δίνεις τη μάχη της ανάπτυξης με συνέπεια γιατί αυτό συμβάλλει στο ξεπέρασμα της κρίσης, να προβάλλεις λύσεις που διευκολύνουν τη δημιουργία θέσεων εργασίας και οι οποίες οικοδομούν ένα καλύτερο περιβάλλον για επενδύσεις.

Συντηρητικό είναι να καταγγέλλεις την ανεργία χωρίς εφικτές λύσεις για την ανάπτυξη, χωρίς να βλέπεις γιατί η Κύπρος από χώρα της μηδενικής ανεργίας κατέληξε να είναι χώρα με απίστευτα ψηλά ποσοστά ανεργίας ιδιαίτερα στο χώρο της νέας γενιάς.

Προοδευτικό είναι να δίνεις τη μάχη για την ανάπτυξη με βαθύ αίσθημα αλληλεγγύης στους πιο αδύνατους, να γνωρίζεις ότι η έννοια της δικαιοσύνης είναι βαθύτατα πολιτική γιατί ανάπτυξη χωρίς δικαιοσύνη είναι συνταγή για μια κοινωνική Βαβέλ. Συντηρητικό είναι η οικοδόμηση του πελατειακού κράτους, η συμβολή ή ανοχή στη δημιουργία σειράς από τεράστιες κοινωνικές ανισότητες, η απουσία σχεδίου για σταδιακή μείωσή τους, η απουσία πνεύματος συλλογικής ευθύνης, η αγωνία για τα «κεκτημένα» που διαιώνίζουν τις ανισότητες και διευρύνουν το κοινωνικό χάσμα, η πολύχρονη απουσία στιβαρής φορολογικής πολιτικής, γεγονός που διευκόλυνε την ανομία, τα σκάνδαλα και την απουσία κοινωνικής ευθύνης, η ατολμία να συγκρουστείς με το σύστημα της ακινησίας των «ρετιρέ» στη δημόσια υπηρεσία που τα θέλει μονά- ζυγά δικά του.

Προοδευτική πολιτική σημαίνει ανάπτυξη με μείωση των ανισοτήτων, γιατί το κράτος πρόνοιας είναι βαθιά πολιτική υπόθεση. Συντηρητική πολιτική είναι να επαναλαμβάνεις τις πρακτικές που μας οδήγησαν στον πάτο και με σημαντικό έλλειμμα ευθύνης να υπόσχεται παροχές με άδεια ταμεία!

Προοδευτικό είναι να ασκείς κριτική στην ατελή διάρθρωση της ευρωζώνης, προτείνοντας περισσότερη ενοποίηση των οικονομιών ανάμεσα στους «19» γιατί ευρωζώνη χωρίς πλήρη οικονομική ένωση είναι οικοδομή χωρίς ισχυρά θεμέλια. Συντηρητικό είναι να πυροβολείς την ΕΕ χωρίς αντιπρόταση, να καταγγέλλεις για να κρύψεις έτσι τα δικά σου ελλείμματα!

Προοδευτικό είναι να συμμαχείς με εκείνες τις δυνάμεις που εργάζονται με την περισσότερη ΕΕ, να καταθέτεις προτάσεις για την ανάπτυξη γιατί σε ενδιαφέρει το ευρύτερο εγχείρημα της ευρωπαϊκής ενοποίησης, να έχεις φωνή και άποψη γύρω από την συζήτηση για το κοινοτικό μέλλον, ενώ συντηρητικό είναι να «αρμέγεις» την κοινωνική δυσαρέσκεια, να επισημαίνεις τις αδυναμίες της ΕΕ, χωρίς να λες πού το πας και τι ακριβώς θέλεις.

ΒΗΜΑ ΓΙΑ ΕΝΑ ΝΕΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ

Στις σημερινές συνθήκες χρειάζεται να καθοριστεί μια νέα πολιτική για τους μισθούς στο δημόσιο και ημιδημόσιο τομέα. Οι συνθήκες που δημιούργησαν την προηγούμενη κατάσταση πραγμάτων έχουν εκλείψει, συνεπώς έκτακτες συνθήκες, έκτακτες πολιτικές. Τι γίνεται στην πραγματικότητα; Επί της ουσίας διατηρούμε τις ίδιες αντιλήψεις για τους μισθούς (υποχρεώσεις, δικαιώματα, αμοιβές), με τη διαφορά να προκύπτει από τις μειώσεις που έχουν γίνει στα πλαίσια της προσπάθειας για μείωση των δαπανών του δημόσιου τομέα, για μείωση του κρατικού μισθολογίου με βάση τη συμφωνία κυβέρνησης- τρόικας. Συνεπώς το σχήμα είναι «παλαιά μισθολόγια -πλην περικοπές, ίσον άνισες μειώσεις». Αυτή η λογική δεν οδηγεί σε κοινωνικά αποδεκτές

λύσεις καθώς αυτή η ρύθμιση διατηρεί όλα τα άνισα, αντιφατικά και απαράδεκτα στοιχεία που έρχονται από την παλαιά εποχή.

Θεωρώ ότι ήρθε η ώρα, αν πραγματικά μιλάμε για λύσεις βασισμένες στις αρχές μιας κοινωνικής αλληλεγγύης να διαγράψουμε ένα πλαίσιο που να ορίζει τις ευθύνες και τα καθήκοντα, τι δικαιούται και πόσο κάθε διαφορετικός κλάδος, και με ποιον τρόπο μπορούμε να πετύχουμε ένα πιο δίκαιο τρόπο στις αμοιβές, μέσα σε ένα πιο δίκαιο κοινωνικό περιβάλλον, σε μια ανοικτή και ανταγωνιστική κοινωνική οργάνωση. Αυτό μπορεί να προκύψει μέσα από τη συνεργασία ανάμεσα στα κόμματα, τα συνδικάτα και τους κοινωνικούς εταίρους, γεγονός που θα οδηγήσει σε μια περιεκτική πρόταση για τις αμοιβές, τις διαβαθμίσεις και τις ανατροπές. Δύο βασικές αρχές μπορούν να καθοδηγήσουν τα πράγματα: πρώτο, όχι στην ομοιομορφία στις αμοιβές γιατί καταστρέφει την αναπτυξιακή διαδικασία και τη διαφορετική αξία, δεύτερο, ναι, στη μείωση των ανισοτήτων γιατί αυτή εκτρέφει την κοινωνική αδικία και αυτή με τη σειρά της υπονομεύει την αναπτυξιακή προσπάθεια. Συνεπώς έχοντας αυτούς τους δύο δείκτες ως κατευθυντήριες βάσεις μιας αλλαγής, μπορούμε να επιτύχουμε της αναγκαίες μακροπρόθεσμες στρατηγικές με στόχο μια πιο δίκαιη κοινωνική οργάνωση και όχι απλώς μια πιο δίκαιη κατανομή των προβλημάτων ή των δεσμεύσεων που προκύπτουν από τις πρόνοιες του μνημονίου.

Το ζήτημα είναι ιδιαίτερα πολύπλοκο γιατί οι διάφορες κοινωνικές ομάδες δεν είναι πρόθυμες να παραιτηθούν από κάποια προνόμια ούτε φαίνεται να είναι πρόθυμες να προτείνουν στα μέλη τους μια πολιτική που υπηρετεί τα πραγματικά, μακροπρόθεσμα, ζωτικά συμφέροντα των μελών του. Το δίλημμα, ωστόσο, είναι απολύτως σαφές: ή εφαρμόζουμε μια πολιτική που «αφαιρεί» κάποια προνόμια τώρα, αλλά διασφαλίζει το όλον και, κυρίως τη μακροπρόθεσμη αντοχή των θέσεων εργασίας και των μισθών, αλλιώς βήμα βήμα θα οδηγηθούμε στην απώλεια πολύ περισσότερων θέσεων εργασίας οδηγηθούμε στην απώλεια πολύ

περισσότερων θέσεων εργασίας και στην περιθωριοποίηση μεγάλου τμήματος του κυπριακού πληθυσμού.

Σήμερα το διπλό στοίχημα είναι να μειώσουμε τις κοινωνικές αδικίες και να οργανώσουμε την κοινωνία μας με βάση νέα κοινωνικά κριτήρια, με αναδιανομή μισθών πάνω σε συμφωνημένα, ορθολογικά κριτήρια, με θεσμοθετημένες διαδικασίες και κατευθύνσεις. Όσοι ενδιαφέρονται να προωθήσουμε μια πολιτική με κανόνες, με αίσθημα ευθύνης απέναντι στο μέλλον της εργασίας στην Κύπρο οφείλουν να εργαστούν για ένα νέο «κοινωνικό συμβόλαιο», που θα θέσει τις προϋποθέσεις για μια διαφορετική κατεύθυνση. Το κοινωνικό κράτος σε συνθήκες κρίσης αποτελεί την απάντηση που υπηρετεί τα συμφέροντα της μεγάλης πλειοψηφίας των εργαζομένων και στηρίζει την προσπάθεια για να βγει η οικονομία από τις σημερινές ασφυκτικές συνθήκες.

ΣΥΓΚΡΙΣΕΙΣ, ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ, ΣΙΩΠΗ!

Τα στοιχεία από ανάρτηση στο facebook από το δημοσιογράφο Τ. Αγαθοκλέους στις 17 Απριλίου 2016. Με ονόματα και αριθμούς:

«Ο Πρόεδρος της Ρωσίας Βλαντίμιρ Πούτιν κέρδισε €118.200 το 2015 σύμφωνα με τη φορολογική του δήλωση που δόθηκε σήμερα στη δημοσιότητα. Για σκοπούς σύγκρισης παραθέτω μερικές από τις ετήσιες απολαβές εδώ στην Κύπρο, όπως έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας:

- Πρόεδρος Δημοκρατίας €163.164
- Δικαστές Ανωτάτου, γενικός εισαγγελέας, βοηθός γενικός εισαγγελέας €154.756
- Προεδρος ΕΔΥ €130.88

- Πρόεδρος Βουλής €129.734
- Πρόεδρος ΕΕΥ €124.518
- Γενικός ελεγκτής, γενικός λογιστής, αρχηγός αστυνομίας, αρχιπρωτοκολλητής, επίτροπος Διοικήσεως και πολλοί άλλοι επίτροποι €122.53
- Υπενθυμίζω, επίσης, ότι ο μισθός της διοικήτριας της Κεντρικής Τράπεζας, ο οποίος θεωρείται απόρρητος, ανέρχεται γύρω στις €190.000 το χρόνο. Και όλα αυτά τη στιγμή που εμείς οικονομικά πιάσαμε πάτο, ενώ η Ρωσία είναι από τις πιο ισχυρές και αναπτυγμένες οικονομίες στον κόσμο».

Τα στοιχεία δείχνουν πόσο μεγάλες είναι οι μισθολογικές ανισότητες στην Κύπρο σήμερα. Εδώ και δεκαετίες κυβέρνησαν όλα τα πολιτικά ρεύματα. Κανένα δεν τόλμησε το αυτονόητο -να συμβάλει στη μείωση των ανισοτήτων, να δημιουργήσει ένα δικαιότερο σύστημα στους μισθούς, έτσι που να ανταποκρίνεται στο μέγεθος και τις ανάγκες της οικονομίας μας. Η κρίση έδινε την αφορμή, αφού σε ομαλότερες συνθήκες κανείς δεν τολμούσε να προωθήσει στοιχειώδη μέτρα δικαιοσύνης. Η κρίση έδινε την ευκαιρία, σε πρώτη φάση, να τεθεί μια οροφή στους μισθούς, σε πρώτη φάση να γίνουν σημαντικές περικοπές στις πολύ μεγάλες κλίμακες, και αυτή η επιλογή θα μπορούσε να στήριζε την πολιτική του ΕΕΕ. Κίνηση ουσίας (μείωση ανισοτήτων), κίνηση με νόημα (πράξη αλληλεγγύης). Τίποτα από τα δύο δεν έγινε στον ουσιώδη χρόνο γιατί πολλά πράγματα στην Κύπρο βασιλεύουν αδιατάρακτα, δημιουργώντας κεκτημένα, υποστηρικτές σε θέσεις-κλειδιά, και κατά συνέπεια πίεση σε πολιτικούς που με τη σειρά τους δεν τολμούν να λάβουν αποφάσεις που θα χειροκροτούσε ποσοστό πάνω από 90% των πολιτών.

Η μείωση των ανισοτήτων συνιστά ένα σημαντικό πρώτο βήμα γιατί θέτει το ζήτημα της κοινωνικής δικαιοσύνης στην πρώτη σειρά της πολιτικής ατζέντας. Μαζί με αυτό, η περισσότερη υποστήριξη σε όσους έχουν πραγματική ανάγκη με πραγματική αναδιανομή του πλούτου, με αναθεώρηση της επιδοματικής

πολιτικής έτσι που να στηρίζεται με έργα η αρχή της μείωση των ανισοτήτων. Οι αριθμοί που παραθέτει ο Τ. Αγαθοκλέους δεν προκάλεσαν κάποια κινητικότητα, ούτε προφανώς κάποιος θεώρησε ότι κάτι σάπιο υπάρχει στο κυπριακό βασίλειο. Γράφτηκαν, δημοσιεύτηκαν και όπως όλα στην Κύπρο χάνονται στις ειδήσεις της χθεσινής ημέρας. Σιωπή. Άλλωστε αν κάποιο κόμμα ή κάποιος πολιτικός ή κάποια συντεχνία, ήθελε να αναλάβει κάποια δημόσια πρωτοβουλία δεν θα περίμενε να δει κάτι στο facebook, γιατί θα μπορούσε να κάνει μόνος του τη σχετική έρευνα στην ιστοσελίδα του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας! Λοιπόν, τίποτε δεν είναι τυχαίο, όλα έχουν την εξήγησή της. Η επικυριαρχία του επιφανειακού λόγου, οι προεκλογικές εξαγγελίες που λύνουν όλα τα προβλήματα πριν την ψηφοφορία και αφήνουν τα πάντα ίδια και अपαράλλακτα την επόμενη, η κατανάλωση ρητορείας, η αδυναμία στην επεξεργασία προοδευτικών λύσεων, στηριγμένων στις αρχές της περισσότερης κοινωνικής δικαιοσύνης, έχουν αυτά τα αποτελέσματα που το Γενικό Λογιστήριο παρέχει.

Σε κάθε περίπτωση η μείωση των ανισοτήτων δεν είναι η λύση, αλλά μέρος της στρατηγικής ανάπτυξης με κοινωνική δικαιοσύνη Αυτό που μετρά είναι μια ολοκληρωμένη στρατηγική στα πράγματα: μείωση των ανισοτήτων, επιδόματα σε όσους έχουν πραγματικά ανάγκη, δίκτυο ασφαλείας για τους μη προνομιούχους που χρειάζεται να αναπτύσσεται πάνω σε υγιή δημόσια οικονομικά, που θα υποστηρίζονται από μια σύγχρονη αναπτυξιακή στρατηγική και με ισχυρή οικονομική βάση. Χρειάζονται νέες μορφές οργάνωσης και διοίκησης, ευελιξία, μείωση της κομματικής επιρροής, έλεγχος από τις ανεξάρτητες εποπτικές αρχές, αύξηση της διαφάνειας, άρα χρειάζεται να τεθούν διαφορετικοί στόχοι, κίνητρα, για πραγματικές αναπτυξιακές πολιτικές.

ΤΡΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ

Η ΣΙΩΠΗ ΤΩΝ ΤΑΓΩΝ

Μια συγκυρία, χίλιες λέξεις! Στα πρόθυρα της χρεοκοπίας της οικονομίας, διαρκώς στα πρόθυρα οριστικής επίλυσης του κυπριακού επί του εδάφους. Πού βρίσκεται η κοινότητα της διανοήσης στη νήσο; Πόσοι, και ποιοι μιλούν; Πόσοι διευκολύνουν μια δημόσια συζήτηση, πόσοι διατυπώνουν έναν δημόσιο λόγο, ικανόν να θέσει σε κίνηση μιαν ορθολογική συζήτηση; Πόσοι κατέκτησαν, με το σπαθί τους, μια θέση στην δημόσια ατζέντα, έτσι που να εμπλουτίζουν με τις γνώσεις τους τη δημόσια αντιπαράθεση;

Μαζί με τα πανεπιστημιακά ιδρύματα η Κύπρος διαγράφει έναν κύκλο διανοουμένων που ασχολείται με σημαντικές όψεις της παραγωγής κουλτούρας, όπως ο τομέας της ποίησης, της μουσικής, της εικαστικής δημιουργίας κ.ά. Ποιός είναι ο δημόσιος λόγος αυτού του τμήματος της κυπριακής διανοήσης πάνω στα μείζονα; Ποια είναι, έστω, η κατά Π. Μηχανικό, η μηχανική τους για να αποφύγουμε λ.χ. τον κίνδυνο οριστικής διχοτόμησης της νήσου; Πώς ο Π. Μηχανικός, σε άλλη περίοδο της κυπριακής ιστορία, ανέβηκε στο πρώτο σκαλί και προειδοποίησε, κατάγγειλε, δίδαξε ρεαλισμό με το ήθος ενός ποιητή-προφήτη; Πώς θέλησε να στείλει «μέλισσες» για να αποτρέψει τους κινδύνους που με σοβαρή ποιητική ανάλυση, προέβλεπε ότι θα έρχονταν;

Είναι, διαρκώς μια απορία: λειτουργεί ένας μεγάλος αριθμός πανεπιστημίων, καταγράφεται μεγάλος αριθμός πανεπιστημιακών δασκάλων. Μια διαρκής οργάνωση παραδόσεων και δημόσιων

συζητήσεων σημειώνεται στις αίθουσες διαδασκαλίας. Τι αλλάζει στη δημόσια συζήτηση; Πόσο βελτιώθηκε η αξιοπιστία της, πού καταγράφεται περισσότερη αποτελεσματικότητα στον τρόπο σκέψης ή και κάποια ανάπτυξη ενός τρόπου ανάλυσης κάποιων θεμάτων όπως λ.χ. η ενέργεια, η δημόσια διοίκηση, η τεχνολογική ανατροπή, η ερμηνεία της τουρκικής πολιτικής, η ανάλυση της τ/κ κοινότητας, οι ευρωπαϊκές πολιτικές της νήσου; Ο αριθμός των δημόσιων εκδηλώσεων είναι μεγάλος. Κατά κανόνα ομιλούν οι ίδιοι και προσέχουν μόνο τον εαυτό τους και, όχι σπάνια, παραθέτουν διάφορες ναρκισσιστικές ασυναρτησίες. Ένα τμήμα τους προάγει τον ανορθολογισμό, τις περιθωριακές προσεγγίσεις που ντύνονται το μανδύα της επιστημονικότητας. Γι' αυτό και δεν έχουμε ένα ΕΛΙΑΜΕΠ, αλλά πολλά ιδρύματα ή κέντρα τεμαχισμένα πάνω σε προσωπικές δοξασίες.

Μια κοινωνία χρειάζεται την νέα σκέψη, την ανατρεπτική διάθεση, τη συμβολή στην πρόοδο, την ανάδειξη θεμάτων με ορθολογική προσέγγιση, την ανάγκη για να δούμε τις εξελίξεις με αναλυτικό τρόπο, να εκτιμήσουμε τα φαινόμενα που έρχονται, να προβλέψουμε, να οργανώσουμε την κοινωνία μας με βάση ρεαλιστικές εκτιμήσεις. Η διάνοηση σε όποια επίπεδα και εάν εξελίσσεται, έχει «χρέος» εκ της πολιτικής της συγκρότησης να συμβάλλει στη μάχη για την κριτικής ενδοσκόπηση, να συμβάλλει στο δικό της επίπεδο στην προσπάθεια για την ανάδειξη του καινούριου. Δεν βλέπουμε αυτή την πρακτική, αντίθετα βλέπουμε τη συστηματική σιωπή των ταγών. Κλεισμένοι στο καβούκι τους ομφαλοσκοπούν γύρω από προσωπικές στοχεύσεις πάσης φύσεως, θεμιτές και αξιέπαινες στο επαγγελματικό επίπεδο, απογοητευτικές στο κοινωνικό επίπεδο. Οι λαμπρές εξαιρέσεις (όπως λ.χ. ο καθηγητής Χ. Τσούκας, ή ο λογοτέχνης Γ. Μολέσκης), βεβαιώνουν τον κανόνα ότι η σιωπή των ταγών παραμένει η κυρίαρχη ροπή σε μια κοινωνία εκπαιδευμένη στη σιωπή και τον τεμαχισμό σε πλείονες συντεχνιακές καταδύσεις.

ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΓΙΑ ΔΙΠΛΕΣ ΨΕΥΔΑΙΣΘΗΣΕΙΣ

Το θέμα της Έκθεσης στα Νέα Ελληνικά στις εισαγωγικές εξετάσεις για τις σχολές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης το 2016, διαφέρει ουσιωδώς από εκείνο το 2015. Το θέμα του 2015 προκάλεσε σχόλια, πολλοί έλαβαν το λόγο για να θέσουν ερωτήματα. Η φράση «το τέλος των ψευδαισθήσεων» από κείμενο του καθηγητή Γ. Γραμματικάκη έφερε έναν γενικότερο προβληματισμό γύρω από τι θέλει να πει ο συγγραφέας, εάν και πώς συνδέεται με την κυπριακή πραγματικότητα, ένα κείμενο που γράφτηκε για την τρέχουσα ελλαδική επικαιρότητα. Με αφορμή την οικονομική κρίση, λέει ο Γ. Γραμματικάκης, καταγράφεται μια ανατροπή σε παραδοσιακές πεποιθήσεις, οι μύθοι καταρρέουν, οι ψευδαισθήσεις για τις εύκολες λύσεις διαλύονται.

Εφέτος η στροφή στην επιλογή του θέματος είναι αξιόλογη. Η φράση από κείμενο του φιλόλογου Κ. Πλησή έδωσε το θέμα των εξετάσεων ως εξής: «όμως εάν ο άνθρωπος δεν αλλάξει φιλοσοφία ζωής, η τεχνολογία θα προχωρεί και τα επιτεύγματά της, πολύ πιο εντυπωσιακά, θα στραγγαλίσουν τελειωτικά την ελευθερία του ανθρώπου, που είναι η ουσία της ύπαρξής του».

Είναι προφανές ότι άλλαξε εφέτος η βάση της αναζήτησης μιας λύσης για το θέμα του εξεταστικού δοκιμίου. Οι περσινές αναφορές στις «ψευδαισθήσεις» δίνουν τη θέση τους στην τεχνολογία η οποία «θα προχωρεί και τα επιτεύγματά της...θα στραγγαλίσουν τελειωτικά την ελευθερία του ανθρώπου». Δύσκολο να βρεις μια εξήγηση γύρω από το πώς άλλαξαν τα δεδομένα. Η πιθανότερη εξήγηση είναι το περσινό θέμα δημιούργησε αντιδράσεις, έτσι εφέτος προτιμήθηκε ένα θέμα πιο συμβατό με την παραδοσιακή διδασκαλία στο κυπριακό σχολείο. Έτσι η αλλαγή πιστοποιεί ότι οι ψευδαισθήσεις για το κυπριακό σχολείο αυξάνονται κατά μία, συνεπώς μιλάμε για δύο ψευδαισθήσεις πάνω σε πραγματικές ανάγκες.

Πρώτο: το σημερινό θεσμικό πλαίσιο δεν καλλιεργεί την κριτική σκέψη, εμποδίζει την πρωτοτυπία. Κριτική σκέψη σημαίνει πρόγραμμα και σχέδιο για να έχουμε σχολείο που να βοηθά τους μαθητές να αναπτύξουν περισσότερες κριτικές ικανότητες, να μπορούν να διαχειριστούν πολλές, αντιφατικές, κριτικές ιδέες. Χρειάζεται στόχος, χρόνος, εκπαιδευτικούς- ηγέτες, συνέχεια, πρόσωπα που να πιστεύουν στην αλλαγή. Οι νέες γενιές χρειάζεται να αποκτήσουν όλα εκείνα τα εφόδια που θα τους επιτρέπουν να αναπτύσσουν τις δεξιότητές τους και να συναγωνισθούν με ίσους όρους τους άλλους ευρωπαίους νέους, με τους οποίους «συγκατοικούν» σε κοινό σπίτι (ελεύθερη διακίνηση εργαζομένων, ηλεκτρονική εποχή, νέες μορφές απασχόλησης). Έτσι το περσινό θέμα των εξετάσεων στο μάθημα της έκθεσης, μάς θυμίζει ακόμα μια φορά ότι το σύστημα της αποστήθισης δεν ηττάται με εκλάμψεις ή με θέματα που εξαντλούνται στις ετήσιες γραπτές εξετάσεις για την εισαγωγή στα Πανεπιστήμια.

Δεύτερο, κείμενα όπως αυτά του Κ. Πλησή, είναι ξεπερασμένα από τον ιστορικό χρόνο, απηχούν σκέψεις μιας άλλης εποχής, αγωνίες που δεν ανταποκρίνονται στα πράγματα. Δεν αντανακλούν σκέψεις μιας δημιουργικής πρόκλησης για διάλογο πάνω στα πραγματικά διλήμματα που θέτει το δίπολο τεχνολογία-ελευθερία. Θέτει ένα τεχνητό δίλημμα (τεχνολογία εναντίον ελευθερίας) και έτσι κατασκευάζει ένα επίπλαστο αμυντικό ιδεολόγημα που οδηγεί στην αδυναμία να κατανοήσουμε τις αλλαγές γύρω μας, και έτσι στην πραγματική αδυναμία να λάβουμε μέρος στην καθημερινή αξιοποίησή τους. Ο δογματισμός και η απολυτότητα που διαπερνούν το κείμενο, η ενοχοποίηση της τεχνολογίας στο όνομα ελευθερίας, δεν βοηθούν τη νέα γενιά να προχωρήσει στο να αναπτύξει το δικό της προβληματισμό και να εργαστεί πάνω σε συγγραφή επικοινωνιακού λόγου πάνω στις πραγματικές διαστάσεις. Στην πράξη, οι μαθητές υποκρίνονται ότι συμφωνούν με ένα ξεπερασμένο κείμενο, γράφουν για να συγκεντρώσουν τους αναγκαίους βαθμούς, έτσι για να εκπληρωθεί μια αναγκαία συνθήκη για να επιτύχουν έναν στόχο- την είσοδο

στο πανεπιστήμιο. Αναπτύσσουν τυποποιημένες σκέψεις όπως τις έμαθαν στις σχολικές αίθουσες, έτσι μένουν πιστοί στα παλαιά πρότυπα για πολύ πρακτικούς λόγους.

Τρίτο, είναι καιρός να μιλήσουμε με θάρρος για παλαιές και νέες ψευδαισθήσεις, για προσεγγίσεις που μας αφήνουν στάσιμους, για όλα αυτά που δεν τολμούμε να αντιμετωπίσουμε. Η εποχή μας θέτει νέα και ρεαλιστικά οράματα, θέτει νέες προκλήσεις. Η προσαρμογή στο νέο περιβάλλον δεν επιτυγχάνεται με την ατέρμονη επανάληψη γνώσεων που έχουν ξεπεραστεί, όπως βεβαιώνει το κείμενο του Κ. Πλησή, ούτε με επιπόλαιες, στιγμιαίες διαταγές για την ανάγκη να καλλιεργήσουμε την «κριτική σκέψη» όπως βεβαιώνει το θέμα της έκθεσης του 2015. Η προσαρμογή στο νέο περιβάλλον επιτυγχάνεται με συστηματική, επίμονη αντιμετώπιση των προκλήσεων του σημερινού περιβάλλοντος. Η δημιουργική σύζευξη ανάμεσα στην ουμανιστική παιδεία και την τεχνολογία, η παιδεία των ανοικτών οριζόντων, το σχολείο της κριτικής σκέψης, είναι εκείνα τα παιδευτικά εργαλεία που θα βοηθήσουν την Κύπρο να ξεπεράσει αγκυλώσεις δεκαετιών. Η ρεαλιστική ανάγνωση ενός πλαισίου μεταρρυθμίσεων απαιτεί ανατροπή ξεπερασμένων αντιλήψεων, απαιτεί προγραμματισμό και επιμονή για να οργανώσουμε την παιδεία μας πάνω σε ένα διαφορετικό πλαίσιο εξέλιξης.

ΚΑΧΥΠΟΨΙΑ ΑΠΟ ΑΜΜΟ

Η απίστευτη ποσότητα σκόνης που ταλαιπώρησε στα σοβαρά την ατμόσφαιρα της νήσου και την υγεία των κατοίκων της, σχεδόν ολόκληρη την εβδομάδα, ταυτόχρονα έπληξε και τη γενικότερη πνευματική μας δραστηριότητα σε σχέση με τις αιτίες του γεγονότος. Έτσι η σκόνη, κατά τη θεωρία πολλών οπαδών της συνωμοσιολογίας, ήρθε μετά από βομβαρδισμό νεφών στη Συρία,

είτε με παρέμβαση της εκεί ρωσικής δύναμης, είτε με χρήση χημικών από το καθεστώς Άσαντ. Το φυσικό γεγονός που άρχισε τη διαδρομή του από τις ερήμους στη Σ. Αραβία, συνδέθηκε με διάφορες απίθανες θεωρίες που ευδοκιμούν με χαρακτηριστική ευκολία στη νήσο των αγίων. Αυτή η τάση διαθέτει μεγάλη επιρροή στη δημιουργία μιας γενικότερης προσέγγισης στην πρόσληψη γεγονότων που συνδέονται με την κεκτημένη πολιτική κουλτούρα της νήσου.

Στο κυπριακό η τάση που θέλει την Κύπρο «άθυρμα» στις επιδιώξεις των ξένων, ένα νησί πανταχόθεν βαλλόμενο διαθέτει εξέχουσα θέση στην πολιτική μας παιδεία. Η εξέλιξη του κυπριακού δημιούργησε μια αντίληψη που παραμένει, παρά τις αλλαγές και την πρόοδο, πολύ ισχυρή. Σε κάθε κίνηση στο κυπριακό, οι «ξένοι» εμφανίζονται να μας πιέζουν, ο διεθνής παράγων απειλεί «με χρονοδιαγράμματα και επιδιαιτησίες», μια ενδεχόμενη εισηγήση ισοδυναμεί με «παρέμβαση» στις εσωτερικές μας υποθέσεις.

Η καχυποψία διαθέτει την άλλη της διάσταση: από τη στιγμή που αναγνωστεί ως «απειλή», τότε η απάντηση βρίσκεται με μια ισχυρή διάθεση «αντίστασης» απέναντι στους «συνωμότες», με διάθεση να «αποτρέψουμε» τις επεμβάσεις και έτσι να «διασώσουμε» το λαό μας από κάθε κίνδυνο. Ωστόσο, αρκετά γεγονότα μπορεί να έχουν μια διαφορετική ανάγνωση. Αν ορίσουμε τη διεθνή πολιτική ως υπόθεση συμφερόντων και συσχετισμού δυνάμεων, τότε η Κύπρος έχει δρόμο να διανύσει ως προς την κατανόηση της «πρώτης αιτίας» που εξηγεί επιτυχίες ή αποτυχίες στη διαχείριση των πραγμάτων. Συχνά η αδυναμία μας να διαβάσουμε σωστά τις -κάθε φορά- διεθνείς εξελίξεις και συσχετισμούς, η δική μας αδυναμία μας να ερμηνεύουμε ορθά τις επιλογές και τα ισοζύγια ισχύος, οδήγησε σε αδιέξοδα, τα οποία με τη σειρά τους αποδίδονται, κατά κανόνα, σε «εξωτερική πίεση», αφού οι χειρισμοί της ε/κ ηγεσίας είναι εξ ορισμού «πολύ καλοί» και το λένε και τα σχολικά μας βιβλία.

Για παράδειγμα, το ζήτημα με την αποτυχημένη απόπειρα της εγκατάστασης στη νήσο του ρωσικού πυραυλικού συστήματος S300, δεν οδήγησε στην πραγματική εξήγηση της αποτυχίας. Η Λευκωσία επέλεξε μια πολιτική κίνηση που υπερέβαινε τις διπλωματικές και στρατιωτικές δυνατότητές της για να την επιβάλει ως παίκτης στην περιοχή. Το ζήτημα δεν ήταν η τελική αποτυχία, το ζήτημα ήταν η εξ αρχής λάθος ανάγνωση των συσχετισμών ισχύος στην περιοχή. Το ζήτημα δεν ήταν μόνο τα 300 εκ λίρες που κόστισε η επιλογή, το ζήτημα ήταν ότι επενδύσαμε στο επίπεδο που δεν είχαμε ούτε συμμαχίες, ούτε διπλωματική ομπρέλα.

Στη διεθνή πολιτική όλοι υπερασπίζονται τα συμφέροντά τους. Είναι ευθύνη κάθε χώρας να διαβάσει τα δεδομένα, με τους χειρισμούς και τις επιλογές της να αποφύγει περιπέτειες, με τις πολιτικές της αποφάσεις να οικοδομεί συμμαχίες και να αλλάξει τους συσχετισμούς.

Η ένταξη στην ΕΕ δεν φαίνεται να έχει βελτιώσει την κατάσταση, όπως δείχνει η τωρινή εμπειρία από την απίστευτη μεγάλη ποσότητα αραβικής άμμου που δέχθηκε η ατμόσφαιρα της Κύπρου. Οι «ξένοι» δύσκολα προσλαμβάνονται ως εταίροι, παρά την ένταξη στον κοινοτικό κόσμο, το αίσθημα μιας περισσότερης ασφάλειας, ή αυτοπεποίθησης, δεν ανιχνεύεται εύκολα. Τα στερεότυπα παραμένουν ισχυρά, εκτός άλλων, γιατί η πολιτική ηγεσία δεν εργάστηκε στον αναγκαίο βαθμό για να εξηγήσει τι σημαίνει η ένταξη από την γεωγραφία της αστάθειας στον κόσμο της σταθερότητας και της συνεργασίας για να επιλυθούν κοινά, ευρωπαϊκά ζητήματα όπως το κυπριακό. Είναι η «βενιζελική» σχολή σκέψης που άλλαξε το ρου της κυπριακής ιστορίας με την ένταξη στην ΕΕ, και επιτρέπει σήμερα στην Κύπρο να ελπίζει ότι μπορεί να αλλάξει το πεπρωμένο της. Η επίσκεψη Τουσκ στη Λευκωσία στις 10 Σεπτεμβρίου, σε συνέχεια εκείνης του Γιούνκερ και της Μογκερίνι τον Ιούλιο, δείχνει ότι χρειάζεται επιμονή και ένταση προσπάθειας για να επιτύχουμε ένα στόχο.

Ο Γιάννος Κρανιδιώτης που έφυγε πριν 16 χρόνια (σαν αύριο στις 14 Σεπτεμβρίου 1999) μας θυμίζει ότι «οι στρατηγικοί στόχοι δεν προωθούνται με ρητορική, βερμπαλισμούς και αφορισμούς. Η εσωστρέφεια, η αυτάρεσκη περιχαράκωση οδηγούν σε απομονωτισμό. Απαιτείται συνεχής παρακολούθηση, αντιμετώπιση των θεμάτων, πρωτοβουλίες και πρόγραμμα» (20 Σεπτ. 1997).

Στην κουλτούρα της κινούμενης άμμου ο Ελευθέριος Βενιζέλος ομιλεί επί της ουσίας: «να το πάρωμεν απόφασιν, δεν υπάρχει, δεν υπήρξε ποτέ Θεός της Ελλάδος. Ένας είναι ο Θεός δι' όλα τα έθνη. Η φρόνησις, η διορατικότητα και η επαφή με την πραγματικότητα. Ιδού τι θα μας βοηθήσει θετικά να επανορθώσωμεν ότι είναι επανορθώσιμον...».

ΤΡΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ

ΤΡΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΠΑΡΕΑ ΜΕ ΤΗΝ ΤΡΟΙΚΑ

Η Γενική Διευθύντρια του ΔΝΤ Κ. Λαγκάρτ ομιλεί: «έλαβα μια επιστολή από τον κ. Χάρη Γεωργιάδη, τον υπουργό Οικονομικών της Κύπρου, με την οποία με ενημερώνει για την απόφαση της κυβέρνησής για τον τερματισμό της διευθέτησης του διευρυμένου πιστοδοτικού μηχανισμού (Extended Fund Facility, EFF) από την 7η Μαρτίου 2016. Θα ήθελα να συγχαρώ τον λαό και την κυβέρνηση της Κύπρου για τα επιτεύγματά τους στο πλαίσιο του προγράμματος δημοσιονομικής προσαρμογής, το οποίο είχε αποτέλεσμα μια εντυπωσιακή αντιστροφή της πορείας της οικονομίας τα τελευταία τρία χρόνια. Η Κύπρος κατέγραψε

ανάπτυξη με ρυθμό 1,5% του ΑΕΠ, ανέκτησε την πρόσβαση στις διεθνείς κεφαλαιαγορές και δημοπράτησε επιτυχώς ομόλογα εκφρασμένα σε ευρώ τους τελευταίους 21 μήνες. Το τραπεζικό σύστημα είναι πλέον πολύ πιο στέρεο και η διευθέτηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων επιταχύνεται, δημιουργώντας περιθώριο για πιο παραγωγικό δανεισμό. Η δημοσιονομική θέση αποκαταστάθηκε σε ένα πιο βιώσιμο δρόμο, ενώ το δημόσιο χρέος κινείται τώρα σταθερά πτωτικά».

Αναμφίβολα η είδηση αυτή είναι πολύ σημαντική καθώς η κυπριακή οικονομία γυρίζει σελίδα. Ιρλανδία, Πορτογαλία, Κύπρος δείχνουν ότι, κάτω από προϋποθέσεις, η επιστροφή στις αγορές είναι εφικτή. Η αλλαγή σελίδας στην Κύπρο επιβάλλει να δούμε ξανά τη συνολική πορεία μας. Τι έγινε, τι αποφύγαμε να κάνουμε, τι μπορούμε να κάνουμε για να δώσουμε αναπτυξιακή δυναμική στην κυπριακή οικονομία.

A. Η αδυναμία πρόβλεψης των εξελίξεων, η αδυναμία να λάβουμε έγκαιρα αποφάσεις, το παιχνίδι με το χρόνο, η αντικατάσταση της πραγματικής πολιτικής με την αναβλητικότητα, έχουν τεράστιο κόστος. Η Κύπρος πληρώνει ακριβώς αυτά. Ο αρμόδιος Υπουργός Οικονομικών Χ. Σταυράκης, αντί να εισηγηθεί λύσεις, δήλωνε στη Βουλή ότι η κρίση δεν μας αφορά. Σήμερα σιωπά και κανένας δεν τον ερωτά οτιδήποτε. Πιθανώς να νομίζει ότι έτσι θα περάσει η μπόρα...

B. Η καλή προετοιμασία, η επιμελής γνώση του εδάφους, οι διαβουλεύσεις με όσους παράγουν πολιτική πριν τις συναντήσεις Κορυφής, ή στο Eurogroup, είναι όσο ποτέ αναγκαία. Για παράδειγμα μερικά πρόσωπα γνώριζαν καλά τις πιθανές λύσεις τον Μάρτιο του 2013 και η κυπριακή κυβέρνηση θα μπορούσε να διαβουλευτεί μαζί τους πριν τη τελική απόφαση. Δεν το έπραξε και βρέθηκε προ εκπλήξεων. Συμπέρασμα: αν μια κυβέρνηση δεν έχει άμεση επαφή με το επιτελείο Ντράγκι, στο μέλλον να

γνωρίζει ότι χωρίς αυτό δεν μπορείς να κάνεις καλή διαπραγματεύση...

Γ. Αξιοποίηση της ειδικής γνώσης, έγκαιρη διαμόρφωση εναλλακτικών λύσεων. Όταν λ.χ. το ελληνικό πρόγραμμα διάσωσης, επηρεάζει αριθμούς που ισοδυναμούν με το 20% του δικού σου ΑΕΠ, δεν ψηφίζεις μόνο. Ζητάς ανταλλάγματα και μόνο αφού τα λάβεις, εγκρίνεις το πρόγραμμα.

Δ. Ασφαλώς η κυπριακή κοινωνία επέδειξε ωριμότητα, τα κόμματα, τα συνδικάτα και οι κοινωνικοί εταίροι ανταποκρίθηκαν στις απαιτήσεις μιας πολύ δύσκολης συγκυρίας. Σε αντίθεση με την Ελλάδα, το πρόγραμμα απέδωσε γιατί πολλοί παράγοντες έδειξαν ότι είχαν επίγνωση της κρισιμότητας του διλήμματος του 2013.

Ε. Το εφαρμοσθέν πρόγραμμα στην Κύπρο απέδωσε όσα καταγράφει η Κ. Λακάρτ: «ο τραπεζικό σύστημα είναι πλέον πολύ πιο στέρεο και η διευθέτηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων επιταχύνεται. Το δημόσιο χρέος κινείται τώρα σταθερά πτωτικά». Τι έλειψε σε αυτό το διάστημα; Στη δική μου κρίση έλειψε η διαμόρφωση ενός προγράμματος μεταρρυθμίσεων, ένα πραγματικό «κυπριακό σχέδιο» για την ανάπτυξη.

Στ. Ειδικότερα παραδείγματα που δημιουργούν αναπτυξιακό ρυθμό: 1. μεταφορά εξουσιών στο κατώτερο επίπεδο -από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας στους Υπουργούς, από του Υπουργούς στους Επάρχους, από τους Επάρχους στους Διευθυντές Τμημάτων. 2. αποφασιστική προώθηση μιας πολιτικής συνένωσης δήμων και κοινοτήτων, τα 34 δημαρχεία είναι πάρα πολλά! 3. τολμηρή αξιοποίηση της μεγάλης περιουσίας του δημοσίου και της χαλίτικης γης που για δεκαετίες παραμένουν ένας αδρανής αναπτυξιακός γίγαντας. 4. οι μεγάλες αλλαγές όπως αυτές με το ΓΕΣΥ που να μην εξαρτώνται μόνο από την ατομική επίδοση ενός Υπουργού Υγείας. 5 αποδοχή της αρχής ότι καμιά χώρα δεν θα

μπορέσει να περάσει σε βιώσιμη ανάπτυξη αν δεν μεταρρυθμίσει το εκπαιδευτικό της σύστημα.

Z. Η συζήτηση σχετικά με την CYTA και την ΑΗΚ έδειξε ότι όταν καθυστερεί μια αλλαγή, όλα γίνονται πιο πολύπλοκα. Η λύση δεν βρίσκεται στις εμπνεύσεις της τρόικας, αλλά στην υιοθέτηση από την κυβέρνηση και τις συντεχνίες της πολιτικής της μερικής μετοχοποίησης με το πλειοψηφικό πακέτο στο δημόσιο. Αυτή ήταν και είναι η πιο ενδεδειγμένη λύση στην κυπριακή περίπτωση, χαθήκαμε στη μετάφραση και σήμερα δεν βλέπω εύκολη διέξοδο στην πολυπλοκότητα λύσεων που δεν μπορούν να δώσουν δυναμική σε δύο σημαντικούς οργανισμούς.

Η Κύπρος πέτυχε μια σημαντική αλλαγή, η έξοδος από το μνημόνιο είναι γεγονός. Ταυτόχρονα, να σκεφτούμε πάνω σε όλα τα άλλα που χρειάζονται να αλλάξουμε, να σκεφτούμε πόσα άλλα δεν πρέπει να επαναλάβουμε, και συνολικά να αντλήσουμε ένα ισχυρό μάθημα από την περιπέτεια με την τρόικα.

Επιλογικά: είναι αναγκαία η διαμόρφωση ενός συνολικού σχεδίου για μεγάλες μεταρρυθμίσεις που θα καλύψουν την πραγματική οικονομία και θα δώσουν βάθος και αναπτυξιακό ρυθμό σε όλο το εύρος της. Ένα συνολικό αναπτυξιακό πρόγραμμα, σημαίνει, πρώτα, διαμόρφωσή του, μετά, διάλογο με τους κοινωνικούς εταίρους, ύστερα, αποφασιστικότητα και εποπτεία στην εφαρμογή του, και, οπωσδήποτε συμμετοχή προσώπων που συμβολίζουν μια μεταρρύθμιση και κινητοποιούν μια δυναμική.

Μεταρρυθμιστική πολιτική σημαίνει σχέδιο, κοινωνική συμμετοχή, επικοινωνιακή υποστήριξη και πρόσωπα που θα την εκφράσουν στις βασικές της κατευθύνσεις.

Η GRECO ΜΕ 16 ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ!

Η Ομάδα των Εμπειρογνομόνων κατά της Διαφθοράς του Συμβουλίου της Ευρώπης (GRECO) παρεμβαίνει, προτείνει, πιέζει. Έτσι στις 27 Ιουλίου λέει τα πιο κάτω όπως δημοσιεύτηκαν σε ρεπορτάζ στο ΚΥΠΕ: «Αύξηση της διαφάνειας στο Κοινοβούλιο και διαμόρφωση ξεκάθαρων κανόνων, που θα διέπουν τη δράση των ομάδων άσκησης πίεσης (λόμπυ), καθώς και τα θέματα σύγκρουσης συμφερόντων και παροχής δώρων προς βουλευτές, ζητά στην τελευταία της έκθεση η Ομάδα των Εμπειρογνομόνων κατά της Διαφθοράς του Συμβουλίου της Ευρώπης (GRECO).

Σύμφωνα με ανακοίνωση, η έκθεση GRECO για την Κύπρο, περιέχει 16 συστάσεις με στόχο τη βελτίωση των μέτρων κατά της διαφθοράς στο Κοινοβούλιο και στο δικαστικό Σώμα.

Όπως σημειώνεται, παρότι οι συνεδριάσεις της Ολομέλειας της Βουλής είναι ανοιχτές και το Σώμα δημοσιεύει τις προτεινόμενες νομοθεσίες, δεν υπάρχει ρύθμιση για τη δράση των λόμπυ και δεν υπάρχουν ξεκάθαροι κανόνες που να προσδιορίζουν τη σύγκρουση συμφερόντων των βουλευτών, σε θέματα όπως είναι η παροχή δώρων και άλλων οφελημάτων. Ως εκ τούτου η έκθεση συνιστά την υιοθέτηση ενός κώδικα δεοντολογίας.

Αναφέρει ακόμη ότι το ισχύον καθεστώς για τη δήλωση περιουσιακών στοιχείων των βουλευτών χρήζει μεταρρύθμισης, ώστε να καλύπτει όλες τις κατηγορίες. Η ομάδα GRECO στηρίζει την ανεξάρτητη διενέργεια ελέγχων επί των περιουσιακών στοιχείων, κατά προτίμηση από το ίδιο το Σώμα.

Επίσης, η GRECO στηρίζει την εν εξελίξει συζήτηση στην Κύπρο για μείωση της εμβέλειας της ασυλίας των βουλευτών, ώστε να περιορίζεται σε θέματα προστασίας της ελευθερίας του λόγου, της εκφοράς άποψης και της ψηφοφορίας στο Κοινοβούλιο.

Στην έκθεση αναγνωρίζεται, εξάλλου, ο μεγάλος βαθμός ανεξαρτησίας που απολαμβάνει η δικαστική εξουσία στην Κύπρο, κάτι που καταδεικνύεται και από το γεγονός ότι οι δικαστές του Ανωτάτου απαρτίζουν και το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο.

Παρόλα αυτά, η έκθεση σημειώνει ότι υπάρχει δυνητικά ζήτημα σύγκρουσης συμφερόντων εντός του δικαστικού Σώματος, κάτι που, όπως λέει, απαιτεί περίσκεψη. Προστίθεται ότι πρέπει να αναπτυχθούν περαιτέρω τα κριτήρια για την πρόσληψη των δικαστών, και παρά το ότι απολαμβάνουν καλής φήμης, η έκθεση συστήνει την υιοθέτηση κώδικα δεοντολογίας, αλλά και την περαιτέρω εκπαίδευσή τους.

Ζητά να δοθεί, εξάλλου περισσότερη αυτονομία προς τις διωκτικές αρχές και τη Νομική Υπηρεσία στην άσκηση των καθηκόντων τους. Ακόμη, η έκθεση συνιστά την υιοθέτηση ενός κώδικα δεοντολογίας για το προσωπικό που απαρτίζει τις διωκτικές αρχές και λέει ότι μπορούν να γίνουν περισσότερα για την εκπαίδευσή του».

Θεωρώ ότι οι συνεχείς συστάσεις της GRECO, μόνο όφελος έχουν για την Κύπρο. Κάποιος θα μπορούσε να ισχυριστεί ότι αυτά που εισηγείται η Ομάδα των Εμπειρογνομόνων κατά της Διαφθοράς, θα μπορούσαμε να τα κάνουμε μόνοι μας χωρίς καμιά σύσταση. Και όμως!

Παρά τις συνεχείς συστάσεις από το Συμβούλιο της Ευρώπης, η πρόοδος που παρατηρείται είναι μικρή και ως τέτοια συμπίπτει με την εξέλιξη της δικαστικής διαδικασίας σχετικά με το σκάνδαλο της Focus. Αυτό δείχνει ότι τα κενά χρειάζεται να συμπληρωθούν

με μεγάλες αλλαγές καθώς η GRECO, εισηγείται «16 συστάσεις με στόχο τη βελτίωση των μέτρων κατά της διαφθοράς στο Κοινοβούλιο και στο δικαστικό Σώμα».

Λύνουν το πρόβλημα της διαφθοράς στην Κύπρο οι 16 συστάσεις; Ασφαλώς όχι, αλλά η εφαρμογή τους δείχνει μιαν κατεύθυνση και αυτό είναι πολύ σημαντικό. Αν θέλεις τις 16 συστάσεις αυτό δείχνει πολιτική θέληση για νέα μέτρα υπέρ της διαφάνειας, της επίλυσης ζητημάτων που προσδιορίζουν τη σύγκρουση συμφερόντων των βουλευτών, θέληση που η ομάδα GRECO στηρίζει με την «ανεξάρτητη διενέργεια ελέγχων επί των περιουσιακών στοιχείων, κατά προτίμηση από το ίδιο το νομοθετικό Σώμα».

Οι συνεχείς συστάσεις της GRECO, καθώς και η επίπονη προσπάθεια του Γενικού Ελεγκτή Οδυσσέα Μιχαηλίδη, να ερευνήσει, να ελέγξει και να οδηγήσει σε νομική έρευνα ότι είναι στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του, δείχνουν ότι σημειώνεται πρόοδος. Μικρή σε σχέση με τις προσδοκίες των πολιτών, αλλά σημαντική σε σχέση με την ασύλληπτη αδράνεια του παρελθόντος!

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΙΣΟΝ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ

Το ζήτημα του τρόπου οργάνωσης μιας πολιτείας συνδέεται με πολιτικές αποφάσεις για μεταφορά αρμοδιοτήτων στο κατώτερο επίπεδο, δηλαδή στην περισσότερη αποκέντρωση και στη λιγότερη γραφειοκρατία. Μια ματιά στην κυπριακή πραγματικότητα καταδεικνύει ότι το κυπριακό κράτος από την ίδρυσή του

παραμένει συγκεντρωτικό και δυσκίνητο. Τι χρειάζεται να γίνει; Πρώτα ασφαλώς χρειάζεται πολιτική θέληση, σχέδιο και επιμονή για να αλλάξει η κατάσταση. Για να αλλάξεις μια κατάσταση πραγμάτων επιβάλλεται να την μελετήσεις, να ακούσεις τη γνώμη των ειδικών και μετά να διαμορφώσεις μια εναλλακτική πρόταση με αμιγώς πολιτικά κριτήρια. Η πυραμίδα χρειάζεται να αλλάξει περιεχόμενα, στο κράτος, την ΕΔΥ και τους Ημικρατικούς Οργανισμούς:

A. ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ: ο πρώτος όρος συνδέεται με την απόφαση το ίδιο το Υπουργικό Συμβούλιο να μεταφέρει μια σειρά από αρμοδιότητες σε Υπουργούς και αυτοί με τη σειρά τους σε Γενικούς Διευθυντές και Επάρχους και αυτοί με τη σειρά τους σε τμηματάρχες και κατώτερα στελέχη της διοίκησης. Σήμερα όπως και στη δεκαετία του '60, το Υπουργικό Συμβούλιο ασχολείται ή εγκρίνει, ή έχει τον τελικό λόγο σε μια σειρά από πράγματα παντελώς ξένα με την αποστολή του. Η ευθύνη μπορεί να μεταφερθεί στο αμέσως πιο κάτω επίπεδο καθώς έτσι απαλλάσσεται από τα ασήμαντα και τα επουσιώδη και μένει ο επιτελικός του χαρακτήρας.

B. Η ΕΔΥ. Η Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας δεν μπορεί να σηκώσει στους ώμους της όλο το πλέγμα της δημοσιοϋπαλληλικής αξιολόγησης. Οι Συμβουλευτικές Επιτροπές (ΣΕ) που σήμερα αξιολογούν σε επίπεδο Υπουργείων τους υπαλλήλους χρειάζεται να πάρουν ουσιαστικό χαρακτήρα γιατί αυτές γνωρίζουν το αντικείμενο και μόνο αυτές μπορούν να κρίνουν με βάση την ειδική γνώση για την αξία ενός εκάστου υπαλλήλου. Αυτές να έχουν τον καθοριστικό λόγο. Η ΕΔΥ μπορεί να λειτουργεί ως «εφετείο» που θα εποπτεύει και θα κρίνει τις αποφάσεις που θα λαμβάνουν οι Συμβουλευτικές Επιτροπές σε περίπτωση που ένας υπάλληλος θεωρήσει ότι οι διαδικασίες δεν ήταν σωστές και χρειάζεται επανεξέταση της απόφασης ή και να αξιολογούν την ανώτερη κλίμακα της ιεραρχίας στη Δημόσια Υπηρεσία. Η ΕΔΥ δεν χρειάζεται επέκταση του σημερινού πλαισίου των

αρμοδιοτήτων της, αλλά ποιοτική αλλαγή του ρόλου της για να εποπτεύει την εφαρμογή των κανονισμών και να λαμβάνει τις τελικές αποφάσεις σε περίπτωση κάποιας προσφυγής. Κατά αυτόν τον τρόπο χρειάζεται και αλλαγή της ονομασίας των Συμβουλευτικών Επιτροπών καθώς στην περίπτωση αυτή θα έχουν ακόμα πιο ουσιαστικό ρόλο. Αυτή η μεταρρύθμιση θα βελτιώσει το σημερινό αδιέξοδο με τις συνεχείς προσφυγές στα δικαστήρια για θέματα προαγωγών στη δημόσια υπηρεσία.

Γ. ΗΜΙΚΡΑΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ: Κάθε πραγματική μεταρρύθμιση είναι μια υπόθεση μιας συνολικής στρατηγικής. Και οι Ημικρατικοί χρειάζεται να περάσουν στο στάδιο του λιγότερου κρατικού ελέγχου και της λιγότερης γραφειοκρατίας με προϋπολογισμούς που δεν θα περνούν από το Κοινοβούλιο αλλά θα τους εποπτεύει μόνο ένα Υπουργείο και στη διαχείριση του δημόσιου χρήματος θα ελέγχονται από τις υπηρεσίες της Γενικής Ελέγκτριας. Σήμερα ένας Ημικρατικός Οργανισμός ελέγχεται συνήθως από δύο Υπουργεία, από μία ή δύο Επιτροπές της Βουλής και ανάλογα με το θέμα και την περίπτωση από τον Γενική Εισαγγελία και το Υπουργικό Συμβούλιο. Αυτή δομή είναι ξεπερασμένη, θέτει φραγμούς στη αυτενέργεια και τις πρωτοβουλίες των οργανισμών, είναι επιζήμια στην προσπάθειά τους να λειτουργήσουν με σύγχρονο πνεύμα ή να ανταγωνιστούν οργανισμούς σε άλλα κράτη-μέλη της ΕΕ που λειτουργούν με πιο ευέλικτο τρόπο.

Κάθε αλλαγή είναι δύσκολη. Χρειάζεται αποφασιστικότητα. Δεν είναι εύκολο κάποιο σώμα να μεταφέρει εξουσίες, η δύναμη της συνήθειας είναι μεγάλη και συχνά προσφέρει μικρές ή μεγάλες εξουσίες που με τη σειρά τους προσφέρουν πολιτική ισχύ. Έτσι όμως δεν θα μπορούσαμε να γίνουμε ανταγωνιστικοί στο διεθνές περιβάλλον και βεβαίως δεν θα μπορούμε να προσφέρουμε ποιοτικές υπηρεσίες στους κύπριους πολίτες.

ΤΡΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ

ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΛΥΣΗ, ΤΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ ΓΙΑ ΤΟ 2016

Το βιβλίο του Παύλου Μ. Παύλου «Κράτος, Ιδεολογία, Πολιτική και Εκπαίδευση στην Κύπρο, 1959-1974», (Εκδόσεις «Παπαζήση») αποτελεί μια πολύ σοβαρή προσπάθεια για να αναλυθούν πολιτικές που σφράγισαν την εξέλιξη της εκπαίδευσης στην Κύπρο στη συγκεκριμένη περίοδο. Το βιβλίο ερμηνεύει με εξαιρετική λεπτομέρεια, αναδεικνύοντας μια περίοδο, με τις αντιφάσεις της, με την πρόοδο και την οπισθοδρόμησή της, με τα βήματα μπροστά αλλά και τα ουσιώδη κενά στη στρατηγική της.

Χωρίς αμφιβολία αυτή η προσπάθεια αποτελεί μια βαθιά ενδοσκόπηση για τις αιτίες που μας άφησαν μισούς, ένα χρήσιμο εργαλείο για να δούμε και σήμερα πτυχές του εκπαιδευτικού μας ζητήματος.

Το βιβλίο έρχεται σε συνέχεια μιας ευρύτερης προσπάθειας που εξελίσσεται το τελευταίο διάστημα για να δούμε γεγονότα με ένα πιο κριτικό, προοδευτικό μάτι. Ενδεικτικά αναφέρω το βιβλίο του Β. Πρωτοπαπά «Εκλογική Ιστορία της Κύπρου, πολιτευτές, κόμματα, και εκλογές στην Αγγλοκρατία, 1878- 1960», 2012, εκδόσεις Θεμέλιο, αλλά και το βιβλίο του Σ. Κτωρή «Τουρκοκύπριοι, από το Περιθώριο στο Συνεταιρισμό, 1923-1960», 2013. Τώρα η τριλογία ολοκληρώνεται με το βιβλίο του Π. Παύλου. Ασφαλώς μέσα σε αυτή την οπτική εντάσσεται συνολικά το συγγραφικό έργο του Νιαζί Κιζίλγιουρεκ.

Κυρίαρχο ρεύμα στην επισκοπούμενη περίοδο ο εμπειρισμός, η αδυναμία πρόσληψης της μεγάλης εικόνας, η εσωστρέφεια, η

αδυναμία συνεννόησης με το εξωτερικό περιβάλλον, η δογματική σκέψη.

Η ταύτιση της ελληνικής παιδείας στη νήσο με την τυπολατρία, την ομοιομορφία, το συντηρητισμό κάθε απόχρωσης, επέτρεψε να γίνει εργαλείο που να υπηρετεί πολιτικές επινοήσεις.

Η τυποποιημένη ελληνικότητα, εμπόδισε την ανάπτυξη της νεωτερικότητας, αυτού που αποτελεί το κατ' εξοχήν ελληνικό παράδειγμα επιβίωσης και ανάπτυξης- από την αρχαιότητα έως την πρόσφατη ακμή της κυπριακής παροικίας στην Αλεξάνδρεια.

Το έργο του Π. Παύλου είναι μια εξαιρετική άσκηση με τα πολλά πρόσωπα της εξέλιξής μας. Ακόμα και σήμερα το θεσμικό πλαίσιο επιβραβεύει την τυποποιημένη σκέψη, εμποδίζει την πρωτοτυπία, δυσκολεύει την αμφισβήτηση. Αυτό τεκμηριώνεται πλήρως στο βιβλίο: τη μάχη κέρδισαν οι δυνάμεις της τυποποιημένης ελληνικότητας. Εκπαίδευση χωρίς κριτικό βάθος, κυρίαρχες εικόνες ταυτισμένες με τη στροφή στο παρελθόν, την άγωνα αρχαιολατρεία, για να κρύψουμε έτσι την αδυναμία μας να ερμηνεύσουμε την (κάθε) φορά μεταβαλλόμενη πραγματικότητα και να επιλύσουμε έτσι σημερινές προκλήσεις.

Κάθε προσεκτικός αναγνώστης του βιβλίου, μπορεί εύκολα να φτάσει στο κεντρικό του συμπέρασμα.

Στη δική μου κρίση το «μέγιστον μάθημα» έγκειται στο εξής:

Η προσαρμογή στο (κάθε φορά) νέο περιβάλλον αποτελεί την προϋπόθεση για κάθε επιτυχημένη στρατηγική. Η προσαρμογή δεν επιτυγχάνεται με την ατέρμονη επανάληψη γνώσεων που έχουν ξεπεραστεί, αλλά με αποφασιστική αντιμετώπιση των προκλήσεων του σημερινού περιβάλλοντος.

Η παιδεία των ανοικτών οριζόντων και της κριτικής σκέψης είναι εκείνη που θα βοηθήσει την Κύπρο να αλλάξει τον ρου των

πραγμάτων και να ξεπεράσει αγκυλώσεις δεκαετιών. Η αποτυχία ως συστατικό στοιχείο της εξέλιξής μας (μη λύση στο κυπριακό, κατάρρευση της οικονομίας, συντηρητικό εκπαιδευτικό μοντέλο, απογοητευτική η σύγκριση με άλλα εκπαιδευτικά συστήματα) συνέβαλε στην ανάπτυξη της κουλτούρας της «αθωότητας» στην ε/κ παιδευτική διαδικασία.

Δεν πετύχαμε, γιατί φταίνε κάθε φορά κάποιιοι άλλοι. Δεν πετύχαμε γιατί μας ψεκάζουν. Δεν πετύχαμε γιατί συνωμότησαν οι συνήθεις εχθροί. Η εξαγωγή κάθε ευθύνης αποτελεί το βασικό μοτίβο της ιστορίας της Κύπρου όπως παρουσιάζεται στα σχολικά εγχειρίδια. Αυτό αποτέλεσε ένα βολικό πρόσχημα που απάλλασε τις εκλεγμένες κυβερνήσεις από την ευθύνη της πρόβλεψης και της καθοδήγησης των πραγμάτων.

Ο Κ. Σημίτης έχει το λόγο:

«Συλλογικά στην πολιτική μας ζωή η προσπάθεια αποφυγής ευθυνών στο διεθνές πεδίο εκδηλώνεται με τη συνωμοσιολογία. Συνωμοτούν εναντίον μας στην ΕΕ γι' αυτό δεν πετυχαίνουμε αυτό που δικαιούμαστε και αξίζουμε. Όμως κατά κανόνα δεν υπάρχουν «συνωμοσίες». Αυτό που δικαιούμαστε και αξίζουμε συχνά δεν το πετυχαίνουμε γιατί δεν προετοιμαστήκαμε, δεν οργανωθήκαμε, δεν δουλέψαμε, γιατί εκλαμβάνουμε τις ιδεοληψίες μας ως πραγματικότητα, γιατί αγνοούμε τα συμφέροντα και τις ικανότητες των άλλων...» (Κ. Σημίτης «Πολιτική για μια Δημιουργική Ελλάδα», 1996-2004, Αθήνα, 2005).

Το βιβλίο του Π. Παύλου αποτελεί μια ευκαιρία για αναστοχασμό, αφορμή για να δούμε το μέλλον της Κύπρου με διαφορετικά μάτια. Με ερευνητικό μάτι, με πάθος και αφοσίωση, ο συγγραφέας καταγράφει μια ιδιαίτερα σκληρή περίοδο, αφήνοντας ταυτόχρονα

και τη δική του διακριτική παρέμβαση στα δρώμενα. Αναδεικνύει, σχολιάζει, βοηθά τον αναγνώστη να κατανοήσει και έτσι να αποκτήσει ένα στέρεο εργαλείο για να δει σημερινές εξελίξεις με έναν πιο διεισδυτικό τρόπο.

Η επίλυση του κυπριακού ταυτίζεται με μια νέα αντίληψη για την παιδεία, μια σύγχρονη αντίληψη που ενσωματώνει τις διαφορετικές ταυτότητες σε μια σύνθετη και οργανικά λειτουργούσα πολιτεία. Γι' αυτό ας ακούσουμε τι λέει Σαντίκ Καν, ο νέος Δήμαρχος του Λονδίνου: «Είμαι Λονδρέζος, είμαι Ευρωπαίος, είμαι Βρετανός, είμαι μουσουλμανικής πίστης, ασιατικής καταγωγής, με Πακιστανική κληρονομιά, πατέρα και σύζυγος».

Ο Σ. Καν θέτει το πιο κρίσιμο ζήτημα στην εκπαιδευτική διαδικασία σε μιαν επανενωμένη Κύπρο. Ο καθηγητής Νίκος Αλιβιζάτος το εμπουτίζει, του δίνει ιδεολογικό βάθος: «εκείνο που μας ενώνει είναι η φιλελεύθερη αντίληψη για το έθνος. Η αντίληψη αυτή στηρίζεται στα αρχές του διαφωτισμού και στην πεποίθηση ότι η ειρηνική συμβίωση μπορεί να επιτυχθεί με την αποδοχή του Συντάγματος ως δεσμευτικού συμβολαίου για την ατομική και συλλογική δράση. Θεμέλιο του έθνους είναι, με άλλα λόγια, η ειλικρινής προσχώρηση του λαού κάθε χώρας στις αξίες της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας και της

αλληλεγγύης. Η γλώσσα, οι κοινές παραδόσεις, η φυλετική καταγωγή, και οι δεσμοί αίματος όσο σημαντικοί παράγοντες και αν είναι, έπονται» (Ν. Αλιβιζάτος, βιβλίο, «Πραγματιστές, Δημαγωγοί και Ονειροπόλοι, εκδόσεις, Πόλις, σελ 504, (κεφάλαιο, «Α. Φραγκουδάκη και οι νέοι γλωσσαμύντορες»)

Η αποσιώπηση της πραγματικότητας, η προβολή ανέφικτων στόχων, η καλλιέργεια μιας εξωπραγματικής εικόνας σχετικά με τις δυνατότητες και επιδιώξεις μας, παρεμποδίζουν την Κύπρο από τη διεκδίκηση της ρεαλιστικής δυνατότητας να αλλάξει σελίδα.

Η διαρκής τριβή με τον εαυτό μας, η συνεχής εσωτερική αντιπαλότητα ανάμεσα σε εφικτά και μη προσδιοριζόμενα οράματα, δεν συμβάλλει στην ένταξη της νήσου στον κόσμο της σταθερότητας, στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων που προκύπτουν από την παγκοσμιοποιημένη οικονομία και την ειδικότερη οικονομική κρίση.

Εγγύηση για την ασφαλή πορεία συνιστά η ένταξή της νήσου στην ΕΕ την 1^η Μαΐου 2004, μια πολιτική παρακαταθήκη που σφράγισε με το έργο της η Κρανιδιωτική σχολή σκέψης. Έτσι, έχουμε κατακτήσει ένα ισχυρό δίκτυο από δυνατότητες. Εμείς χρειάζεται να εργαστούμε, ώστε η ΕΕ να συνεισφέρει ιδέες για τα ζητήματα της ασφάλειας και των εγγυήσεων, της οικονομίας και των θεσμών και ασφαλώς με τη συμμετοχή ολόκληρης της επικράτειας της νήσου στην ΕΕ με την υπογραφή συμφωνίας για την επίλυση στο κυπριακό.

Βιώσιμες λύσεις στο 60% της Κύπρου είναι ανέφικτες. Το σύστημα του τύπου «ανάπτυξη γύρω από το Τρόοδος», είναι συνταγή που οδηγεί στον φαύλο κύκλο μιας επόμενης τρoίκας. Η συντήρηση ενός μη βιώσιμου σχήματος κάτω από την εποπτεία της κατοχικής δύναμης, όπως εισηγούνται διάφορες δυνάμεις, σημαίνει συρρίκνωση του κυπριακού ελληνισμού με την ψήφο μας.

Η περιχαράκωση, η καχυποψία έναντι πάντων οδηγεί στην εσωστρέφεια και αυτή με τη σειρά της στη στασιμότητα. Στασιμότητα όμως δεν θα υπάρξει. Η στασιμότητα σημαίνει πρακτικά κινητικότητα. Δηλαδή, ανεξέλεγκτα σύνορα με την Τουρκία σε όλο το μήκος της Πράσινης Γραμμής, διαρκής αμφιβολία για το αύριο, περαιτέρω δυσκολίες στην αξιοποίηση των κοιτασμάτων φυσικού αερίου, μια Κύπρος-παρίας στη διεθνή ζωή, μισός εταίρος στην ΕΕ από τη στιγμή που τεθεί σε εφαρμογή ο κανονισμός για το απ' ευθείας εμπόριο.

Γι' αυτό η επίλυση του κυπριακού αποτελεί την πιο αξιόπιστη απάντηση στα σημερινά αδιέξοδα -την κατοχή, την τυποποιημένη σκέψη, τη λεηλασία του δημόσιου πλούτου, τον αναχρονισμό, την εσωστρέφεια.

Μόνο η μία Κύπρος μπορεί να παίζει πραγματικό ρόλο στην προσπάθεια για την ευρωπαϊκή ενοποίηση, ως χώρα παράδειγμα υπέρβασης της δικής της διαίρεσης. Μόνο η μία Κύπρος μπορεί να παίζει έναν δημιουργικό ρόλο στην πρόοδο της ευρωτουρκικής σχέσης, όπως περιγράφεται στις ετήσιες Εκθέσεις Προόδου που παρουσιάζει η Επιτροπή. Μόνο η μια Κύπρος, μπορεί να γίνει παράγοντας σταθερότητας στην ευρεία γειτονιά μας.

Το βιβλίο του Π. Παύλου αναδεικνύει το κεντρικό ζήτημα για το σήμερα: ορθολογική σκέψη ή φαντασιώσεις; Εφικτές επιδιώξεις ή ακόμα μια φορά ραντεβού με τον Μαρμαρωμένο Βασιλιά; Από αυτή την άποψη το βιβλίο είναι κατ' εξοχήν επίκαιρο, πραγματικά σημερινό, θέτει το ρεαλιστικό δίλημμα για την Κύπρο το 2016.

ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΑΡΓΙΕΣ

Η συζήτηση, ως συνήθως, του ποδαριού. Έτσι η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας προτείνει κατάργηση της σχολικής αργίας την ημέρα της εορτής των Τριών Ιεραρχών-30 Ιανουαρίου. Ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού Κ. Καδής παρεμβαίνει στο θέμα λέγοντας ότι «πρέπει να σας πω ότι αυτή η πρόταση, αυτή η εισήγηση, βρίσκει θετική αντίκριση από μέρους του ΥΠΠ και εφόσον υπάρχει σύμφωνη γνώμη από όλες τις πλευρές της Βουλής, αυτό διαφάνηκε, βλέπουμε ότι μπορούμε να προχωρήσουμε προς υιοθέτηση αυτή της πρότασης. Μία από τις δραστηριότητες μπορεί να είναι ο εκκλησιασμός και στην συνέχεια να αναπτύξουν άλλες δραστηριότητες τα παιδιά που να έχουν σχέση με το πνεύμα της ημέρας. Άλλωστε, σήμερα ούτε το ένα γίνεται, ούτε το άλλο».

Πέντε παρατηρήσεις επί του θέματος:

1. Το Υπουργείο Παιδείας δεν πρέπει να συμφωνεί ή να διαφωνεί πάνω σε προτάσεις άλλων. Το ίδιο έπρεπε να έχει την πρωτοβουλία των κινήσεων.

2. Το ζήτημα χρειάζεται να αναλυθεί σε όλο το εύρος του, λ.χ δεν μπορεί να καταργείται η αργία την ημέρα της εορτής των Τριών Ιεραρχών και να διατηρείται η σχολική αργία την ημέρα της ονομαστικής εορτής του εκάστοτε Αρχιεπισκόπου!
3. Οι σχολικές αργίες είναι θέμα που συνδέεται με την παιδαγωγική, την ψυχολογία, τις ανάγκες των παιδιών για ξεκούραση, άρα είναι θέμα απόφασης που συνδέεται με τις ανάγκες των παιδιών και δεν συνδέονται με την εκκλησιαστική παράδοση. Οι αργίες σε κάθε προηγμένη χώρα υπακούουν σε παιδαγωγικά και όχι θρησκευτικά κριτήρια (λ.χ. ειδικές αργίες μετά τα τετράμηνα ή ανάλογα με τη γνώμη των ειδικών επιστημόνων της αγωγής). Αυτές δεν θα αγνοούν τις κύριες αργίες που συνδέονται με την βασική θρησκευτική παράδοση, όπως το Πάσχα και τα Χριστούγεννα-αλλά ασφαλώς λιγότερες από τις 15 ημέρες που ισχύουν τώρα για κάθε μια από αυτές.
4. Οι οργανώσεις των εκπαιδευτικών ως συνήθως δεν λένε την αλήθεια. Λένε, άλλα αντί άλλων για να κρύψουν την αδυναμία τους να δουν την μεγάλη εικόνα.

Λοιπόν, το θέμα δεν αφορά ούτε τις οργανώσεις ΠΟΕΔ ή ΟΕΛΜΕΚ, ούτε τις οργανώσεις των γονέων. Αφορά πλήρως τη θέληση της πολιτείας να θέσει το θέμα των σχολικών αργιών πάνω σε μια ορθολογική βάση, πάνω σε εκπαιδευτικά πρότυπα και ανάγκες.

Κατά κανόνα, όλα στην πατρίδα μας έρχονται στην επικαιρότητα αποσπασματικά και πρόχειρα. Έστω και έτσι, ας γίνει μια αφορμή για να συζητηθεί το συνολικό ζήτημα πάνω σε μια νέα βάση. Δεν εκτιμώ ότι έτσι θα γίνει, καθώς το, ναι ή όχι, στη συζήτηση για την κατάργηση της αργίας των Τριών Ιεραρχών θα επικαλύψει την ουσία.

ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΕ ΑΝΟΙΚΤΟΥΣ ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ

Η Τεχνική Επιτροπή (ΤΕ) για την Παιδεία έθεσε τις βάσεις και οι προτάσεις της ήδη αποτελούν το υλικό για τα επόμενα βήματα καθώς ο Πρόεδρος Αναστασιάδης και ο Μ. Ακιντζί, έδωσαν τα πράσινο φως προς την κατεύθυνση αυτή. Ο πρόεδρος του ε/κ τμήματος της ΤΕ καθηγητής Μ. Ζεμπύλας, δήλωσε ότι «έχουμε καταλήξει πρόσφατα σε μια σειρά από μέτρα, τα οποία θα προωθηθούν μέσω των δύο εκπαιδευτικών συστημάτων, με στόχο τη διοργάνωση συγκεκριμένων δράσεων».

Ο Υπουργός Παιδείας Κ. Καδή και ο πρόεδρο του ε/κ τμήματος στην Τεχνική Επιτροπή για την Παιδείας Μιχαλίνος Ζεμπύλας έχουν τις λεπτομέρειες. Μερικές από τις οποίες είναι:

1. Μ. Ζεμπύλας: «Το σημαντικότερο όμως μέτρο είναι η δημιουργία, για πρώτη φορά, ενός μηχανισμού βάσει του οποίου θα γίνονται οι επαφές ομάδων εκπαιδευτικών και μαθητών από τις δύο κοινότητες. Συμπλήρωσε δε πως η σχετική ενημέρωση των διαφόρων επιλογών που θα έχουν στη διάθεσή τους οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές από τις δύο κοινότητες θα γίνει σύντομα.

2. Κ. Καδής: «η Τεχνική Επιτροπή επεξεργάστηκε κάποια μέτρα που προωθούν τις επαφές μαθητών και εκπαιδευτικών των δύο κοινοτήτων. Επισήμανε πως οι εισηγήσεις εγκρίθηκαν από τους ηγέτες των δύο κοινοτήτων και ότι στο παρόν στάδιο, το υπουργείο εξετάζει πώς να υλοποιηθούν. Οι κοινές δραστηριότητες θα είναι εκπαιδευτικού και όχι πολιτικού περιεχομένου, ενώ παράλληλα είπε ότι προνοείται η εμπλοκή μαθητών και εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων.

3. Ενδεικτικά αναφέρθηκε στα εξής:

- Επιμόρφωση εκπαιδευτικών σε θέματα αντιρατσιστικής εκπαίδευσης και εκπαίδευσης για την ειρήνη και τα ανθρώπινα δικαιώματα.
- Δημιουργία βάσης δεδομένων με καλές παιδαγωγικές πρακτικές και δραστηριότητες που μπορεί να χρησιμοποιούνται στα πλαίσια των επαφών.
- Εμπλουτισμός του εκπαιδευτικού υλικού με λογοτεχνικά έργα της άλλης κοινότητας κ.τ.λ. Είπε ακόμα ότι κάποια από αυτά τα μέτρα μπορούν να υλοποιηθούν άμεσα και άλλα είναι πιο μακροπρόθεσμα και θα πάρουν περισσότερο χρόνο. «Όλα τα μέτρα εντάσσονται στους όρους εντολής της Επιτροπής μας που είναι η οικοδόμηση μέτρων εμπιστοσύνης ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς, μαθητές και γονείς από τις δύο κοινότητες».

Διευκρίνισε ότι πρόκειται για πρόσθετο υποστηρικτικό υλικό που μπορούν να αξιοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί και ότι η διδασκαλία των κειμένων αυτών είναι προαιρετική. Εναπόκειται στον κάθε φιλόλογο να αποφασίσει ή να επιλέξει κείμενα από το σχετικό υλικό. Ο κ. Καδής σημείωσε, επίσης, ότι και παλαιότερα είχαν ενταχθεί κείμενα τουρκοκυπρίων στα σχολεία. Πράγματι, με μια απλή διερεύνηση στο αρχείο του υπουργείου προκύπτει ότι το 2008 και το 2009, στο πλαίσιο του υπό έμφαση στόχου για καλλιέργεια κουλτούρας ειρηνικής συμβίωσης, είχαν δοθεί στα σχολεία αρκετά ποιήματα και κείμενα τ/κ λογοτεχνών. Από τη σχολική χρονιά 2016-17 θα συμπεριλαμβάνονται στα αναλυτικά προγράμματα Λογοτεχνίας και κείμενα τ/κ λογοτεχνών μεταφρασμένα στα ελληνικά, όπως καθορίζεται πιο κάτω:

- Συμπερίληψη διηγημάτων από την ανθολογία διηγήματα Ελληνοκυπρίων και τουρκοκυπρίων, Λευκωσία, Πολιτιστικές Υπηρεσίες Υπουργείου Παιδείας 2013, στα αναλυτικά προγράμματα λογοτεχνίας Γυμνασίου και

Λυκείου.

- Συμπερίληψη ποιημάτων τ/κ στα αναλυτικά προγράμματα Λυκείου» (<http://www.newsbomb.com.cy> ,15/10/15).

Θεωρώ ότι αυτές οι πρωτοβουλίες συμβάλλουν προς την κατεύθυνση της δημιουργίας ενός καλύτερου κλίματος γνωριμίας και κατανόησης της τ/κ λογοτεχνικής παραγωγής. Αυτό όταν γίνεται πλήρως, οι ε/κ μαθητές να γνωρίζουν τους τ/κ λογοτέχνες και οι τ/κ μαθητές τους ε/κ λογοτέχνες, αποτελεί ένα συστατικό μιας κοινωνίας που θέλει να γνωρίζει την πολιτιστική παραγωγή στο σύνολό της.

Θέλω επίσης να προσθέσω ότι και άλλες κοινότητες κυπρίων διαθέτουν ποιοτική συνεισφορά στην πολιτιστική δράση με σφραγίδα, όπως λ.χ. αρμενικής καταγωγής μουσικοί με εκπληκτική επίδοση στη δημόδη μουσική πάνω σε στίχους στην κυπριακή διάλεκτο.

Αυτή η αλλαγή έχει μεγάλη χρησιμότητα εάν θέλουμε μια Κύπρο με διαφορετικό μέλλον. Μια παιδεία με ανοικτούς ορίζοντες μπορεί να οικοδομήσει μια διαφορετική Κύπρο, γιατί θα καλλιεργεί μαθητές- πολίτες με σύγχρονο πνεύμα, και θα συμβάλλει στην πολιτική για την ανάπτυξη μιας παιδείας σύμφωνα με τις κατευθύνσεις που η συμμετοχή μας στην ΕΕ επιβάλλει.

ΤΡΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΗΣ

ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΗ ΜΕ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ!

Η συζήτηση για τη δημιουργία μιας Επιτροπής Συμφιλίωσης στο πλαίσιο της διαδικασίας επίλυσης του κυπριακού, διαθέτει λίγους δημόσιους υποστηρικτές, αρκετούς υπόγειους αντιπάλους και πολλούς αδιάφορους ως προς το κεντρικό νόημα της.

Υπάρχει μια συνεχής αναφορά στο παράδειγμα της Ν. Αφρικής, το οποίο προβάλλεται ως παράδειγμα και για άλλες περιπτώσεις. Συνοπτικά, όσοι διέπραξαν εγκλήματα κατά τη διάρκεια της κυριαρχίας του ρατσιστικού καθεστώτος, τα ομολόγησαν μπροστά από τα θύματά τους στην Επιτροπή Συμφιλίωσης, και αυτό δεν συνεπαγόταν κάποιας μορφής δικαστική δίωξη ή τιμωρία. Αυτή (η τιμωρία) ισούται με την παραδοχή ενός εγκλήματος, η οποία με τη σειρά της λειτουργεί ως διαδικασία «κάθαρσης», κατά τον τρόπο που ο Ν. Μαντέλα σκέφτηκε να θέσει σε λειτουργία την απόδοσης δικαιοσύνης. Το παράδειγμα επίσης της Κολομβίας εσχάτως μπήκε στο παιχνίδι, παρά την αποτυχία του να αλλάξει τα πράγματα στην Μποκοτά σε σχετικό δημοψήφισμα. Τι από τα πιο πάνω ταιριάζει στην περίπτωση της Κύπρου; Πολλοί βλέπουν προς τη Ν. Αφρική, άλλωστε οι διαπραγματευτές Α. Μαυρογιάννης και Ο. Ναμί, έχουν επισκεφθεί προς το σκοπό αυτό τη χώρα του Ν. Μαντέλα.

Εκτιμώ ότι κάθε χώρα έχει τη δική της παράδοση, τις δικές της ιδιομορφίες, τις σκέψεις των πολιτών που δείχνουν πόσο, τότε και τι μπορεί να αλλάξει τα πράγματα. Στη δική μου σκέψη, τρεις παράγοντες οδηγούν σε μια κατεύθυνση.

Πρώτο, η μεγάλη χρονική διάρκεια στην εξέλιξη του κυπριακού. Εγκλήματα σημειώθηκαν το 1974 στη διάρκεια της τουρκικής εισβολής, άλλα το 1964, άρα πριν 52 χρόνια, στη διάρκεια των διακοινοτικών συγκρούσεων. Πέρασαν δεκαετίες, ο χρόνος οδηγεί τα πράγματα σε μια διαφορετική διαχείριση.

Δεύτερο, στην Κύπρο το σχίσμα ανάμεσα σε ε/κ και τ/κ υπήρξε κεντρικό θέμα ρήξης με εθνικά χαρακτηριστικά, άρα αναπτύχθηκε σε διαφορετική βάση από ότι η Ν. Αφρική και οι εκεί φυλετικές διακρίσεις ανάμεσα στη λευκή μειονότητα και την μεγάλη πλειοψηφία των μαύρων. Συνεπώς η σύγκριση αυτή, δείχνει ότι δεν ταιριάζει η αυτούσια μεταφορά του μοντέλου αυτού στην κυπριακή περίπτωση.

Τρίτο, η έλλειψη παράδοσης, η απουσία σχετικής κουλτούρας ανεκτικότητας στην Κύπρο, με την πιθανή δημιουργία μιας επιτροπής με βάση τα νοτιοαφρικάνικα πρότυπα, δεν θα βοηθήσει στη δημιουργία κλίματος επικοινωνίας και, κυρίως, εμπιστοσύνης. Θυμίζω ότι σε περίπτωση λύσης, ταυτόχρονα με την πολιτική για την συμφιλίωση, θα εφαρμόζονται σε άλλα επίπεδα, πρόνοιες με εξίσου δύσκολες πρακτικές όπως αυτές για το εδαφικό, ο αποπλισμός, οι αποζημιώσεις κλπ.

Είναι απολύτως αναγκαίο να βρεθεί η βέλτιστη φόρμουλα, ικανή να απαντήσει στις δικές μας ιδιομορφίες. Αυτή, νομίζω, ότι είναι η ενημερωτική, παιδαγωγική δραστηριότητα της πολιτικής και πνευματικής ηγεσίας, ιδιαίτερα εκείνων των ηγετών που θα κατευθύνουν τις εξελίξεις με στόχο την εφαρμογή της λύσης. Αυτή η δραστηριότητα μπορεί να περιλαμβάνει ένα πλαίσιο από δράσεις, όπως οι κοινές και διαφορετικές επισκέψεις σε χώρους με ιστορικό συμβολισμό, όπως ο Τύμβος της Μακεδονίτισσας ή το χωριό Σανταλάρι, οι ανοικτές δημόσιες ομιλίες επί του θέματος, ή με τη συμμετοχή προσώπων με ειδικές γνώσεις ή προσωπικά βιώματα, σε έναν καλά προετοιμασμένο δημόσιο διάλογο.

Ο λόγος, η επιχειρηματολογία, η αναφορά σε εγκλήματα και σε μικρές ή μεγάλες τραγικές περιπτώσεις, θα επικεντρώνεται στην αναγνώριση τους, στην παραδοχή τους, στην ενίσχυση της προσπάθειας για να διαβάσουμε τις εξελίξεις με βλέμμα στραμμένο στο μέλλον. Η γνώση είναι η βάση για την ανατροπή, η αναγνώριση η βάση για την πρόοδο και η εμπιστοσύνη στο μέλλον η προϋπόθεση για τη δημιουργία μιας κοινωνίας ανοχής μέσα στο ευρωπαϊκό πλαίσιο.

Ένας ειλικρινής, δημόσιος διάλογος, μέσα από την προβολή του στα ΜΜΕ θα βοηθήσει στην κατανόηση του παρελθόντος με βοηθό τα πραγματικά γεγονότα και την κατανόηση φαινομένων που οδήγησαν σε εγκλήματα. Τι οδηγεί αυτές τις αλλαγές στην επιτυχία; Ασφαλώς η πίστη ότι δεν θα γυρίσουμε πίσω για να μείνουμε εκεί, αλλά θα γυρίσουμε πίσω για να κτίσουμε με πρόθετο υλικό μια συμφωνία εμπιστοσύνης για το μέλλον.

Με γνώμονα την αλήθεια και ότι η ιστορική έρευνα τεκμηριώνει ως τέτοια, καθ' ότι, μόνο οι πηγές και οι μαρτυρίες βεβαιώνουν ότι αποτελεί ρεαλιστικό ιστορικό υλικό.

Λοιπόν, η γνώση της αλήθειας συνιστά το αναγκαίο εργαλείο για την πολιτική της συμφιλίωσης, γιατί μόνο αυτή θα στέκεται σε στέρεα πόδια κάθε μέρα! Δύσκολο θέμα, ακριβώς όπως η πολιτική διαδρομή της νήσου. Εδώ, ωστόσο, κρίνονται όσοι και όσες πολιτικές δυνάμεις διαθέτουν, πράγματι, σχέδιο για την αυριανή Κύπρο και όσοι απλώς υποκρίνονται ότι θέλουν, αλλά αναζητούν διαρκώς προσχήματα για να σπρώχνουν τις εξελίξεις πιο κάτω.

ΔΕΑ: ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΙΕΣ ΤΩΡΑ!

Ο εκπρόσωπος της ελληνοκυπριακής πλευράς στην Διερευνητική Επιτροπή για του Αγνοούμενους (ΔΕΑ) Νέστορας Νέστορος ομιλεί στο ΚΥΠΕ-ρεπορτάζ στις 10 Μαρτίου 2015:

Οι αριθμοί και οι ταυτοποιήσεις:

«Αυτή τη στιγμή στον επίσημο κατάλογο των αγνοουμένων περιλαμβάνονται 1,508 Ε/κ, από τους οποίους οι 43 χάθηκαν την περίοδο `63-`64 και 493 Τ/κ, από αυτούς οι 229 αγνοούνται από την περίοδο `63-`67 και οι υπόλοιποι το 1974. Από αυτούς τους 264 Τ/Κ που αγνοούνται από την περίοδο της εισβολής οι 126 χάθηκαν στην περιοχή Αλόα-Μαράθα-Σανταλάρι. Από τους 1,508 Ε/κ αγνοούμενους έχουν γίνει ταυτοποιήσεις 435 ατόμων ενώ οι ταυτοποιήσεις Τ/κ ανέρχονται στις 138. Άλλες 200 περιπτώσεις βρίσκονται στο στάδιο των ανθρωπολογικών ή γενετικών αναλύσεων, 100 υποθέσεις Ε/Κ δε μπορούν να ταυτοποιηθούν, ενώ απομένει να εντοπιστούν τα οστά άλλων 800 αγνοουμένων. Στο 99% όλων των περιπτώσεων υπάρχει DNA των συγγενών για να γίνουν οι γενετικές ταυτοποιήσεις».

Οι εκταφές τώρα: «Αυτή τη στιγμή διεξάγονται εκταφές σε εννιά τοποθεσίες σε Πωμό, Λεμεσό, στο στρατόπεδο της ΕΛΔΥΚ, στη Λάπηθο, τη Μια Μηλιά, Βαβυλά, Κυθρέα, Κώμη του Γιαλού και Γούφες και έχουν εντοπιστεί οστά σε κάποιες από αυτές τις τοποθεσίες. Τη διαδικασία των εκταφών συνδράμουν επτά συνεργεία που εργάζονται στα κατεχόμενα και δύο στις ελεύθερες περιοχές. Κάθε συνεργείο αποτελείται από 4 άτομα, δύο Ε/κ και δύο Τ/κ».

Αλλαγή στη διαδικασία ταυτοποίησης:

«Η Διερευνητική Επιτροπή για τους Αγνοούμενους (ΔΕΑ) προσανατολίζεται να διαφοροποιήσει τη διαδικασία ταυτοποίησης λειψάνων αγνοουμένων με στόχο την ελαχιστοποίηση του ρίσκου. Στόχος είναι να υπάρξει σωστή διαχείριση στη διαδικασία του εντοπισμού πιθανών χώρων ταφής, ελαχιστοποίηση των δαπανών και εν τέλει καλύτερη διαδικασία στις ταυτοποιήσεις. Ανέφερε ότι μετά τη διαδικασία της εκταφής και τον εντοπισμό των αρχαιολογικών ευρημάτων, αυτά μεταφέρονται στο ανθρωπολογικό εργαστήριο για αναλύσεις οι οποίες καθίστανται εξαιρετικά δύσκολες εάν δεν υπάρχει ολοκληρωμένος σκελετός. Αυτή τη στιγμή βλέπουμε τις προτεραιότητές μας, υπάρχει μια καλύτερη συνεργασία, κάνουμε καλύτερη έρευνα και στοχεύουμε στο να έχουμε αποτέλεσμα, γιατί στις πλείστες των περιπτώσεων γνωρίζουμε τους χώρους εξαφάνισης κάποιων αλλά όχι τους χώρους ταφής άρα εδώ υπάρχει ένα επιπρόσθετο πρόβλημα».

Τριαντα-τέσσερις από τους χώρους εκταφής βρίσκονται σε «στρατιωτικές ζώνες/περιοχές» αλλά δεν είναι όλες σε στρατόπεδα. Επίσης υπάρχουν και περιπτώσεις όπου άτομα που θεωρούνται αγνοούμενα τάφηκαν σε περιοχές όπου σήμερα υπάρχει τεράστια υποδομή όπως δρόμοι, κτίσματα κλπ».

Χορηγός η ΕΕ: «Ο κύριος χορηγός του έργου της ΔΕΑ είναι η ΕΕ. Ο προϋπολογισμός ανέρχεται στα 2, 6 εκ συν οι διάφορες χορηγίες, ένα συνολικό ποσό δηλαδή που ανέρχεται στα τρία εκατομμύρια».

Ο Ν. Νέστορος, ενημερώνει γύρω από τα βασικά στοιχεία της δραστηριότητας της ΔΕΑ. Κάθε δίκαιος παρατηρητής των εξελίξεων βλέπει τη σημαντική πρόοδο που έχει συντελεστεί. Πριν λίγα χρόνια όλα ήταν στα τυφλά. Σήμερα, με την οικονομική στήριξη της ΕΕ και τη συντονιστική δράση του ΟΗΕ, έχουμε μεγάλη πρόοδο, την οποία οφείλουμε να αναγνωρίσουμε. Στις 30 Αυγούστου 2012 η Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Κύπρο εξέδωσε ανακοίνωση με την οποία σημειώνει και τα εξής: «Η Επιτροπή Αγνοουμένων συστάθηκε τον Απρίλιο του

1981 με συμφωνία μεταξύ της ε/κ και της τ/κ κοινότητας, υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών. Εντολή αυτής της δικοινοτικής επιτροπής είναι να εξακριβώνει την τύχη των αγνοουμένων χωρίς να αποδίδει ευθύνες για την αιτία θανάτου τους. Από το 2006 και μετά, η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ο σημαντικότερος χορηγός της Επιτροπής Αγνοουμένων. Η Επιτροπή εκτιμά ότι το σχέδιο συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση των αμοιβαίων ανησυχιών και ενισχύει τη συνεργασία μεταξύ των δύο κοινοτήτων...».

Παραμένουν σοβαρές δυσκολίες, ο χρόνος σταδιακά εξαντλείται, οι μαρτυρίες λιγοστεύουν. Για να προχωρήσει η υπόθεση των ταυτοποιήσεων περαιτέρω, χρειάζονται νέες μαρτυρίες και περισσότερη οικονομική υποστήριξη. Χρειάζεται πολιτικός προγραμματισμός και θέληση για να γίνει δημόσια έκκληση για να βρεθούν μαρτυρίες και χορηγίες. Το κυπριακό ακροατήριο έχει ανοικτές κεραίες σε μια καλά συντονισμένη προσπάθεια. Δεν πρέπει κάποιος να κάνει κάτι;

ΟΙ ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ ΧΩΡΙΣ ΣΑΝΤΑΛΑΡΗ...

Σε ρεπορτάζ στην τ/κ εφημερίδα «Κίπρις» στις 26 Ιανουαρίου 2016 αναφέρεται ότι «βρέθηκαν τα οστά 86 προσώπων κατά τις ανασκαφές που πραγματοποιήθηκαν στο μέρος όπου είναι το μνημείο των μαζικών ταφών τουρκοκυπρίων στα χωριά Μαράθα και Σανταλάρη στα κατεχόμενα. Σύμφωνα με την εφημερίδα «Κίπρις», που επικαλείται πληροφορίες από το γραφείο του τ/κ μέλους της ΔΕΑ, αυτή την στιγμή οι ομάδες της ΔΕΑ διενεργούν εκσκαφές σε επτά τοποθεσίες στα κατεχόμενα και μία, στην Αθαλάσσα, στις ελεύθερες περιοχές. Στην κατεχόμενη Μια Μηλιά υπάρχουν πληροφορίες για τα οστά ενός ε/κ και στο Δίκωμο για τα λείψανα τριών ε/κ. Στο δρόμο από το Βουνό στο Δίκωμο, αναφέρεται, όπου παλαιότερα είχαν εντοπιστεί τα οστά ενός ε/κ

ανευρέθηκαν και άλλα οστά και οι εργασίες συνεχίζονται. Στην Αθαλάσσα εκσκαφές γίνονται κατόπιν πληροφοριών που αφορούν τρεις τ/κ» (ΚΥΠΕ, 26/1/16).

Σε ένα άλλο ρεπορτάζ, το οποίο συμπληρώνει το προηγούμενο ο Νέστορας Νέστορος, εκπρόσωπος της ε/κ πλευράς στη Διερευνητική Επιτροπή για του Αγνούμενους (ΔΕΑ) δηλώνει τα εξής:

«Αυτή τη στιγμή στον επίσημο κατάλογο των αγνοουμένων περιλαμβάνονται 1,508 ε/κ, από τους οποίους οι 43 χάθηκαν την περίοδο '63-'64 και 493 Τ/κ, από αυτούς οι 229 αγνοούνται από την περίοδο '63-'67 και οι υπόλοιποι το 1974. Από αυτούς τους 264 Τ/Κ που αγνοούνται από την περίοδο της εισβολής οι 126 χάθηκαν στην περιοχή Αλόα-Μαράθα-Σανταλάρι» (ΚΥΠΕ-10 Μαρτίου 2015).

Το θέμα αυτό παραμένει στην κορυφή της αναζήτησης μιας διαφορετικής Κύπρου. Πόνος, μνήμες, δύσκολα, αναπάντητα γιατί. Η ορθολογική διαχείριση τέτοιων θεμάτων βελτιώνει ουσιαδώς τις προϋποθέσεις για την αλλαγή και την πρόοδο. Σε τρία επίπεδα:

Α. Η γνώση, η εξήγηση αυτών των φαινομένων από τους κύπριους πολίτες. Είναι μεγάλης σημασίας υπόθεση οι πολίτες να αντιλαμβάνονται, χωρίς παραποιήσεις, την πραγματική εξέλιξη του κυπριακού και των διακοινοτικών σχέσεων ανεξάρτητα από σκοπιμότητες ή συγκαλύψεις. Το ότι η ε/κ κοινή γνώμη αγνοεί τα στοιχεία του μαζικού εγκλήματος στο Σανταλάρι, δείχνει ότι για δεκαετίες η πολιτική ηγεσία απέκρυβε την αλήθεια για να υπηρετήσει το κυρίαρχο ε/κ αφήγημα ότι «κάναμε τα πάντα ωραία, για όλα φταίνε οι άλλοι». Η παρεξήγηση οφείλεται στην άγνοια βασικών κανόνων της εξέλιξης των κοινωνιών: δεν υφίσταται ε/κ συλλογική ενοχή στα εγκλήματα αυτά, οι ακροδεξιοί που έκαναν τη μαζική σφαγή, δεν ταυτίζονται με τη συλλογική ενότητα των ε/κ. Ωστόσο, ακριβώς για αυτό, η ε/κ κοινωνία έχει

ευθύνη να κατανοήσει, να καταδικάσει και να λύσει με έναν διαφανή τρόπο ένα ζήτημα που έρχεται από το παρελθόν. Στην εξέλιξη του κυπριακού κανένας συμψηφισμός δεν υφίσταται, και κανένας συμψηφισμός δεν δικαιολογεί την κορυφαία πράξη της εξέλιξής του, την τουρκική εισβολή. Γι' αυτό η ε/κ κοινωνία έχει τη δική της ευθύνη να ερμηνεύσει κάθε φάση του κυπριακού κατά τρόπο που να δείχνει ότι η ανάγνωση διαθέτει ανοικτά μάτια για το μέλλον.

Β. Οι συζητήσεις για την επίλυση του κυπριακού διαθέτουν δύσκολες πτυχές, όπως το ζήτημα της κατάργησης των εγγυήσεων και της δημιουργίας ενός νέου περιβάλλοντος ασφαλείας σε μια επανενωμένη Κύπρο. Γνωρίζουμε ότι η τ/κ πλευρά με δηλώσεις Μ. Ακιντζί, ενώ αποδέχεται ότι το σύστημα του 1960 χρειάζεται αναθεώρηση, και ενώ δηλώνει ότι λαμβάνει υπόψη τις ευαस्थσίες των ε/κ, επιδιώκει σε ένα βαθμό την διασφάλιση μιας ειδικής ρύθμισης με συμμετοχή της Τουρκίας. Τρεις λόγοι εξηγούν τη θέση αυτή: πρώτο, οι αριθμοί που παραθέτει ο Ν. Νέστορος και οι μαρτυρίες στο Σανταλάρι. Δεύτερο, η μακρόχρονη καλλιέργεια από την εξουσία του Ρ. Ντενκτάς κλίματος συνεχούς αμφιβολίας για τις διαθέσεις των ε/κ. Τρίτο, η αδυναμία της ε/κ ηγεσίας να αναδείξει με συνέπεια και τεκμηρίωση το γεγονός ότι η ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ την 1^η Μαΐου διαμορφώνει ένα νέο, σοβαρό πλαίσιο ασφαλείας, το οποίο, σε συνδυασμό με την τουρκική υποψηφιότητα για μελλοντική ένταξη στην ΕΕ, προσφέρει μια διαφορετική ανάγνωση του ζητήματος. Με την ένταξη στην ΕΕ, το σύστημα του '60, εντάχθηκε σε ένα διαφορετικό, ανώτερο, υπερεθνικό σύστημα λειτουργίας, το οποίο έθεσε την παλαιά κατάσταση πραγμάτων σε ένα ξεπερασμένο από την ευρωπαϊκή πρακτική «υποσύστημα».

Γ. Οι διακοινοτικές συνομιλίες συνιστούν ένα δρόμο Ωστόσο, άλλα, δευτερεύοντα στοιχεία χρειάζεται να τις συνοδεύουν ως υποστηρικτικό «υλικό». Για παράδειγμα, η δικοινοτική συνεργασία, οι κομματικές και συντεχνιακές επαφές, οι κοινές

εκδηλώσεις, η επικοινωνία οικοδομούν σταδιακά στοιχεία εμπιστοσύνης. Εάν είχαμε σκεφθεί το θέμα έγκαιρα και στην πλήρη διάστασή του, και εάν είχαμε υλοποιήσει ένα τέτοιο, εκτεταμένο πρόγραμμα δραστηριοτήτων, σήμερα η συζήτηση για το ζήτημα των εγγυήσεων και της ασφάλειας θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί σε καλύτερο περιβάλλον. Περισσότερη επικοινωνία, επαφές, αύξηση του βαθμού εμπιστοσύνης, ισούται με λιγότερα βαρίδια στο παζλ για το ζήτημα της ασφάλειας, μικρότερος βαθμός δυσκολίας στην επεξεργασία πιθανών λύσεων σήμερα στο τραπέζι των συνομιλιών.

ΤΡΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ

ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑ

Οργάνωση: Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, Κυπριακό Πρακτορείο Ειδήσεων, Ιδιωτική Σχολή Φόρουμ, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, 19 Μαρτίου 2016

Γίνεται πολλή συζήτηση για την κατάσταση του εκπαιδευτικού μας συστήματος. Είμαι από εκείνους που εκτιμούν ότι καθυστερήσαμε πολύ να κατανοήσουμε τη σημασία της παιδείας των ανοικτών οριζόντων.

Η αλλαγή πολιτικής σημαίνει σχέδιο για να έχουμε σχολείο που να βοηθά τους μαθητές να αναπτύξουν περισσότερο τις κριτικές τους ικανότητες, να μπορούν να διαχειριστούν κριτικές απόψεις και γι' αυτό το σύστημα χρειάζεται αλλαγές στον τρόπο που το

συγκροτούμε. Η μεταρρύθμιση της παιδείας είναι αναγκαία. Χρειάζεται μεγάλους και μικρούς ηγέτες, χρόνο, συνέχεια, πρόσωπα που να την πιστεύουν. Χρειάζεται η Κύπρος τη συνεχή εκπαιδευτική μεταρρύθμιση γιατί οι νέες γενιές είναι αναγκαίο να αποκτήσουν όλα εκείνα τα εφόδια που θα τους επιτρέπουν να αναπτύσσουν τις δεξιότητές τους και να συναγωνισθούν με ίσους όρους τους άλλους ευρωπαϊούς νέους, με τους οποίους «συγκατοικούν» στο Κοινό Ευρωπαϊκό Μας Σπίτι (ευρωπαϊκά προγράμματα για την ανταλλαγή μαθητών και γνώσης, ελεύθερη διακίνηση εργαζομένων, ηλεκτρονική εποχή, νέες μορφές απασχόλησης).

Είναι καιρός να μιλήσουμε με θάρρος για νέα, ρεαλιστικά οράματα, για νέες προκλήσεις που η εποχή μας θέτει. Η προσαρμογή στο νέο περιβάλλον δεν επιτυγχάνεται με την ατέρμονη επανάληψη γνώσεων, που έχουν ξεπεραστεί, αλλά με αποφασιστική αντιμετώπιση των προκλήσεων του σημερινού περιβάλλοντος. Η παιδεία των ανοικτών οριζόντων και της κριτικής σκέψης είναι εκείνη που θα βοηθήσει την Κύπρο να αλλάξει το ρου των πραγμάτων και να ξεπεράσει αγκυλώσεις δεκαετιών. Η ρεαλιστική ανάγνωση ενός πλαισίου μεταρρυθμίσεων απαιτεί προγραμματισμό για να οργανώσουμε την κοινωνία και την παιδεία μας πάνω σε ένα διαφορετικό πλαίσιο εξέλιξης.

Τίθεται συχνά το ερώτημα: τι είναι δημοσιογραφία; Ποια είναι η αποστολή της;

Στη δική μου κρίση, η καλή δημοσιογραφία λειτουργεί ως ο «ενδιάμεσος» ανάμεσα στον πολίτη και τις ειδήσεις. Η καλή δημοσιογραφία βασίζεται στις αρχές που έχουν καθιερώσει οι μεγάλες δημοσιογραφικές σχολές.

Αρχές όπως ο σεβασμός στην αλήθεια, η αμερόληπτη παρουσίαση των ειδήσεων, η ακρίβεια και η αντικειμενικότητα στην ενημέρωση της κοινής γνώμης για όσα συμβαίνουν γύρω μας.

Ο δημοσιογραφικός λόγος διευκολύνει τον αναγνώστη να κατανοήσει φαινόμενα που τον περιβάλλουν. Η δημοσιογραφία βασίζεται στην έρευνα, στις πηγές, στη διασταύρωση των ειδήσεων, στο σεβασμό στη δεοντολογία. Η δημοσιογραφικός λόγος οφείλει να μαθαίνει τους αναγνώστες να σκέφτονται, να τους δίνει την απαραίτητη ύλη για να κρίνουν, να συγκρίνουν, να γίνονται πολίτες με κριτική άποψη.

Άρα, η δημοσιογραφία προβάλλει όσα συμβαίνουν γύρω μας, ελέγχει, εκφράζει κριτικές παρατηρήσεις για όσα κρίνει ως αδυναμίες ή λάθη απέναντι σε κάθε μορφή εξουσίας.

Σε κανέναν δεν διαφεύγει ότι στο χώρο των ΜΜΕ σε όλες τις χώρες, αντιπαρατίθενται οικονομικά και εκδοτικά συμφέροντα, γραμμές που εκφράζουν μια εκδοτική ή διευθυντική ομάδα. Σοβαρά ζητήματα παραμένουν εκκρεμή και συνδέονται με την έκταση της ελευθερίας του δημοσιογράφου και των απόψεων της ιδιοκτησίας σε ένα Μέσο. Δύσκολα θέματα, πιο δύσκολες απαντήσεις, για όλες τις χώρες.

Κρίσιμο είναι το ζήτημα της εξέλιξης της δημοσιογραφίας στην Κύπρο. Στην κορυφή του βρίσκεται η προσπάθεια για τη διαρκή επιμόρφωση και αυτομόρφωση των δημοσιογράφων, η συνεχής επαφή τους με τα νέα φαινόμενα, η διαρκής μάχη για την ενημέρωση, το ανώτερο επίπεδο. Οι ίδιοι οι δημοσιογράφοι να έχουν τα εφόδια να εξηγούν, να συμβάλλουν έτσι στην κατανόηση όσων μας περιβάλλουν. Δημοσιογραφία δεν είναι μόνο τι τρέχει, αλλά και γιατί τρέχει, ποιες επιπτώσεις θα έχει αυτή ή εκείνη η εξέλιξη, τι πιθανόν να επηρεάσει τη δική μας πορεία.

Θέλω να πω με μεγάλη σαφήνεια ότι υστερούμε στον τομέα αυτό, έχουμε δρόμο να διανύσουμε.

Δημοσιογραφία και παιδεία συγκατατούν σε κοινές και διαφορετικές βάσεις. Διάσημο παραμένει το γλωσσικό θέμα:

Η παραδοσιακή αντίληψη ότι το σχολείο είχε την ευθύνη της γλωσσικής αγωγής έχει μερικώς αλλάξει. Σήμερα τα ΜΜΕ επηρεάζουν το γλωσσικό αισθητήριο κάθε πολίτη εξίσου αποφασιστικά με το σχολικό περιβάλλον.

Η δημοσιογραφική γλώσσα διδάσκει, όσο στα παλαιά χρόνια δίδασκε ο παλαιός δάσκαλος. Μαζί με το σχολείο, σήμερα παρεμβαίνουν ο τηλεοπτικός λόγος, η γραφή στις εφημερίδες, ο ραδιοφωνικός λόγος, η περιγραφή αθλητικών συναντήσεων, οι ενημερωτικές-ψυχαγωγικές εκπομπές. Αυτά είναι βασικά παραδείγματα για το πως διαμορφώνεται το γλωσσικό μας αισθητήριο σήμερα.

Τα ΜΜΕ χρειάζεται να λαμβάνουν μέτρα για την ορθή/πλούσια/χρήση της ελληνικής γλώσσας σε καθημερινή βάση. Είναι σκόπιμη η πρόσληψη ειδικών επιστημόνων, είναι ωφέλιμη η διοργάνωση ειδικών σεμιναρίων σε όλα τα ΜΜΕ.

Σε ότι αναλογεί στο ΚΥΠΕ αναφέρω ότι οργανώσαμε διήμερο σεμινάριο με τίτλο «Ελληνική Γλώσσα και Δημοσιογραφία» στις 18 και 19 Νοεμβρίου 2014, σε μια προσπάθεια βελτίωσης του έργου των δημοσιογράφων του ΚΥΠΕ. Εκπαιδευτής ήταν ο δημοσιογράφος Νικόλας Βουλέλης, ο οποίος διετέλεσε για πολλά χρόνια Αρχισυντάκτης στο Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων.

Τον επόμενο μήνα, τον Απρίλιο 2016, οργανώνουμε νέο κύκλο εκπαίδευσης για τη γλώσσα με στόχο τη βελτίωση της δημοσιογραφικής έκφρασης σε σχέση με τη γραφή, την πρόταξη, τη δομή και τους τίτλους.

Η τεχνολογική επανάσταση δίνει το ρυθμό. Η εποχή της μονολιθικότητας δεν υπάρχει, η μονομέρεια στη γνώση, το σχολείο του «ενός βιβλίου» δεν υφίσταται. Οι γνώσεις, το εκπαιδευτικό υλικό, το περιβάλλον πλαίσιο, οι «κλασσικές» συνταγές μάθησης όπως τις γνωρίζαμε σε περασμένες δεκαετίες, έχουν αλλάξει.

Ο μαθητής διαθέτει απίστευτες πηγές γνώσης, ο πολίτης επιλέγει με πιο απαιτητικά κριτήρια.

Οι πολίτες έχουν πλέον κάθε δυνατότητα να γνωρίζουν. Το Διαδίκτυο και Νέα Μέσα ανατρέπουν παραδοσιακές πεποιθήσεις. Ο πολίτης έχει πλέον νέες λύσεις στα χέρια του. Θα βρει τα πάντα στο διαδίκτυο, στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, γίνεται κάθε μέρα ο ίδιος ένας ιδιόμορφος «ατομικός δημοσιογράφος».

Η νέα γενιά δεν συχνάζει στο περίπτερο, αλλά κάθε μέρα επικοινωνεί με χιλιάδες φίλους και «ακόλουθους». Σε χρόνο ρεκόρ γίνεται εκδότης μιας on line εφημερίδας, παρεμβαίνει στις συζητήσεις, επηρεάζει εξελίξεις, αισθάνεται μέρος μιας νέας κοινότητας.

Τα πιο πάνω δείχνουν κάτι πολύ σαφές. Σήμερα κάθε πολίτης, κάθε νέος πολίτης αναπτύσσει τη σκέψη του ανάμεσα σε ένα απίστευτο πλήθος από ειδήσεις και εικόνες. Πώς μπορούμε να διαχειριστούμε αυτό τον σύγχρονο κατακλυσμό;

Στη δική μου κρίση, η λύση βρίσκεται στην ολοένα και μεγαλύτερη δυνατότητα κάθε πολίτη να ελέγχει το πλήθος αυτό, και αυτό προϋποθέτει πολίτες με κριτική σκέψη, πολίτες με ισχυρή δυνατότητα να κρατούν την έλλογη ύλη και να απορρίπτουν τα «σκουπίδια».

Χρειαζόμαστε ένα σχολείο με περισσότερη πίστη στις πρωτοβουλίες, σε δράσεις που ενισχύουν τη δυνατότητα της κριτικής σκέψης, που ενισχύουν την αυτενέργεια των μαθητών. Χρειαζόμαστε εκπαιδευτικούς που να τολμούν περισσότερο. Ταυτόχρονα χρειαζόμαστε δημοσιογράφους που θα εμπλουτίζουν διαρκώς το επίπεδο της κριτικής τους ανάλυσης, ικανούς να δημιουργούν αναγνωστικό ή τηλεοπτικό κοινό με πιο απαιτητικά κριτήρια.

Το σχολείο από μόνο του δεν αλλάζει μια κοινωνία, ούτε αλλάζει τα πράγματα από μόνη της μια καλή δημοσιογραφία. Ωστόσο, ένας συνδυασμός ανάμεσα στα δύο υπόσχεται περισσότερα. Οι πολίτες αναζητούν σύνθετες απαντήσεις σε πολύπλοκα ζητήματα, όπως γιατί χρεοκόπησε η κυπριακή οικονομία, πού βρίσκονταν οι εποπτικές αρχές πριν από την κατάρρευση, πού θα πάνε οι εξελίξεις στο κυπριακό, τι θα γίνει με το προσφυγικό. Θέτουν ερωτήματα, ζητούν ερμηνείες γύρω από το ποιο σχολείο θέλουμε, απορούν γιατί άλλες χώρες τα καταφέρνουν καλύτερα από εμάς, τι πρέπει να κάνουμε.

Σε αυτή την κατεύθυνση το ΚΥΠΕ εφαρμόζει μια πρακτική που εκτιμώ ότι αποδίδει: κάθε 15 ημέρες μια προσωπικότητα με σημαντικές γνώσεις σε έναν τομέα επισκέπτεται τα γραφεία μας και συναντά τους δημοσιογράφους του Πρακτορείου. Ενημερώνει, απαντά σε ερωτήσεις, πρακτικά εκπαιδεύει τους συντάκτες, συνεπώς ενισχύουμε τη δυνατότητά τους να αποκτούν ειδικότερο γνωσιολογικό βάρος.

Η γνώση, η έρευνα, η καινοτομία και η αξιοποίηση της διεθνούς εμπειρίας είναι οι κρίσιμοι παράγοντες για την εξέλιξή μας. Ο πρωθυπουργός της Εσθονίας Taavi Roivas είπε τα εξής σε ομιλία του στη Λευκωσία στις 26 Ιανουαρίου στο Πανεπιστήμιο Κύπρου.

«Εάν μια χώρα της ΕΕ, θέλει να αναπτυχθεί ταχύτερα από το μέσο όρο της Ένωσης θα πρέπει να κάνει κάτι διαφορετικό, να συμπεριφερθεί έξυπνα και να καταστεί ελκυστική για τους

επενδυτές. Και προκειμένου να πετύχει κάτι τέτοιο, θα πρέπει να εργαστεί σκληρά προκειμένου να καταστήσει το επιχειρηματικό κλίμα όσο το δυνατόν πιο ευνοϊκό για τους επενδυτές. Σήμερα εάν κάποιος θέλει να ανοίξει μια επιχείρηση στην Εσθονία θα του πάρει μόνο μερικές ώρες. Το ρεκόρ μας είναι 18 λεπτά. Η φυσική παρουσία των πολιτών σε διάφορες κρατικές υπηρεσίες είναι μια πρακτική που ανήκει στο παρελθόν. Χρησιμοποιούμε την ηλεκτρονική ψηφοφορία, την ηλεκτρονική ταυτότητα αλλά και στη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας και σε άλλους τομείς όπως ο τομέας της υγείας».

Κριτική σκέψη αφορά τον κάθε πολίτη ξεχωριστά, αφορά την πολιτεία και τις επιλογές που κάθε φορά επιχειρεί, την πολιτική ηγεσία και ποιαν κατεύθυνση θέλει να δώσει στα πράγματα. Οι κοινωνίες προοδεύουν, και δική μας επίσης. Σήμερα, ωστόσο, στην εποχή της συμμετοχής στην ΕΕ και των ανοικτών συνόρων, χρειάζεται πιο γρήγορος βηματισμός. Αν δεν αλλάζεις εσύ, αλλάζουν οι άλλοι που ενδιαφέρονται περισσότερο, κάποιος άλλος θα είναι στην πρωτοπορία.

Χρειάζεται τόλμη και ταχύτητα στις αλλαγές.

ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΓΙΟΡΤΕΣ ΜΑΣ

Ο Μάρτης και ο Απρίλης διαθέτουν μια σπουδαία σύμπτωση. Δύο μεγάλες επέτειοι, η 25^η Μαρτίου και η 1^η Απριλίου μάς δίνουν την αφορμή να θυμηθούμε, να τιμήσουμε και να σκεφθούμε. Από τη μια τα ιστορικά φαινόμενα που άλλαξαν την πορεία της Ελλάδας και της Κύπρου, από την άλλη τα φαινόμενα που αναπτύσσονται αυτό το χρονικό διάστημα. Συνήθως οι εορτασμοί αφορούν μόνο το πρώτο σκέλος, το δεύτερο παραλείπεται. Πώς όμως μπορείς να τιμήσεις μια επέτειο αν δεν τη συνδέσεις με τις σημερινές

προκλήσεις, αν δεν της δώσεις ένα επίκαιρο νόημα; Αυτό συμβαίνει γιατί για χρόνια ο κυρίαρχος λόγος αφορούσε την πλειοδοσία σε επίθετα, την αμετροέπεια, τους ύμνους για το λαμπρό παρελθόν, τη ρητορεία που ζητούσε το εύκολο χειροκρότημα για να κρύψει την αδυναμία σοβαρής ανάγνωσης της πραγματικότητας.

Για την Ελλάδα, ας θυμηθούμε ότι ο ύμνος στην προγονική αρετή δεν μπόρεσε να ακυρώσει την πορεία των νεοελλήνων προς τον πάτο. Η επίκληση του κλέους των προγόνων δεν στάθηκε ικανή συνθήκη για να αποφύγουν οι νεοέλληνες το δρόμο προς το πελαταιακό κράτος, την υποταγή στο ρουσφέτι, την αδυναμία συνεννόησης στα στοιχειώδη, τα χάλια της ανώτατης παιδείας, την εκτεταμένη διαφθορά, τη συνήθεια να τείνουν ευήκοα ώτα, στον, κατά περίπτωση, δημαγωγό, και τελικά την πορεία προς τον δημοσιονομικό εκτροχιασμό και τη χρεοκοπία.

Για την Κύπρο εύκολα διαπιστώνει κανείς ότι η κοινωνία μας έχει εθιστεί στην κατανάλωση ρητορείας και στην ατέρμονη κενολογία, σε τυποποιημένα σχήματα που δεν βοηθούν την κοινή γνώμη να διαμορφώσει μια πιο σύνθετη σκέψη, και έτσι να απαλλαγεί από τα στερεότυπα που οδηγούν στην κουλτούρα της «εξαιρετικότητας», που ταυτίζει συνήθως τη νήσο με τον «ομφαλό της γης». Η επιφανειακή ρητορεία και η επίκληση στην ιδιαιτερότητα της Κύπρου (χρυσοπράσινο φύλλο, ξεχασμένο, και μονίμως αδικημένο), δεν οδηγούν στην επιθυμητή κατεύθυνση γιατί αναπαράγουν τις αιτίες που μας οδήγησαν στα σημερινά αδιέξοδα. Η εμμονή στον παρωχημένο λόγο και τα τυποποιημένα σχήματα της ελληνικότητας που παρέχει το κυπριακό σχολείο, αποτελούν βασικό εμπόδιο στον εκσυγχρονισμό της κοινωνίας μας και στην ορθολογική διαχείριση κεντρικών προβλημάτων της νήσου.

Στην πραγματική πολιτική διαπάλη μετρούν μόνο τα εφικτά σχέδια για να αλλάξουμε τα πράγματα ή να λύσουμε τα σημερινά

προβλήματα και έτσι να τιμήσουμε με πράξεις παλαιότερες ιστορικές ανατροπές και σπουδαίες φυσιολογίες. Η ενίσχυση της δυνατότητας της Κύπρου να επιτυγχάνει στόχους στο διεθνές περιβάλλον συνδέεται με το κατά πόσο μπορούμε να κατακτήσουμε ένα σύγχρονο κράτος, να μεταρρυθμίσουμε την παιδεία μας, ή να αναβαθμίσουμε τις επενδύσεις στις νέες τεχνολογίες. Συνδέεται πλήρως με τις ιδέες που προτείνουμε για ευρύτερες, υπερεθνικές δράσεις, συνδέεται με το ενδιαφέρον που επιδεικνύουμε για τη δραστηριότητα άλλων και έτσι να ενισχύουμε τη φωνή της νήσου στο διεθνές σκηνικό.

Νέα σελίδα μπορεί να προκύψει αν λειτουργήσουμε ένα δίκαιο και πραγματικό φορολογικό σύστημα, αν κάνουμε το κράτος ψηφιακό και φιλικό στον πολίτη, αν σεβόμαστε το δημόσιο χρήμα, αν καθιερώσουμε κανόνες διαφάνειας για το πολιτικό χρήμα, αν δημιουργήσουμε μια κουλτούρα αλληλεγγύης, αν κατακτήσουμε νέους στόχους όπως η οικοδόμηση του ΓΕΣΥ, αν ζητάμε αλληλεγγύη από τους εταίρους μας και ταυτόχρονα συμμετέχουμε στις κοινοτικές διεργασίες και αν με έργα αλλάζουμε όλα εκείνα που μας έφεραν στο χείλος του γκρεμού.

Η οικονομική κρίση έχει αλλάξει την ατζέντα της κυπριακής κοινωνίας, αλλά δεν είναι βέβαιο ότι μάς έχει κάνει καλύτερους. Μια κοινωνία μπορεί να κάνει την ανατροπή, μόνο αν κατανοεί τους λόγους της πτώσης της στο βυθό, και κατά συνέπεια, να μπορεί να θέτει το μέλλον της πάνω στη στρατηγική της ελευθερίας, του εκσυγχρονισμού, του ορθολογισμού και της ανάπτυξης με κοινωνική δικαιοσύνη. Η ιστορική εμπειρία είναι χρήσιμη εφόσον την «ανανεώνουμε» μέσα στο σημερινό κυπριακό, ευρωπαϊκό και διεθνές πλαίσιο.

Η Κύπρος χρειάζεται σήμερα μεγάλες αποφάσεις βασισμένες σε μακροχρόνια ανάλυση, στη συλλογική κινητοποίηση που συνδέεται με την ανάπτυξη σε ένα περιβάλλον ασφαλείας. Η οικονομική κρίση θα γίνει παρελθόν αν την συνδέσουμε με την

επίλυση του κυπριακού και την μετατροπή της νήσου σε πρωταγωνιστή και «πάροχο» ασφαλείας και προόδου, πρώτα για τους κατοίκους της και μετά για τους εταίρους της. Αυτό σημαίνει στράτευση σε μια προσπάθεια, αξιοποίηση όσων πιστεύουν πολύ σε αυτή την πολιτική, αποφάσεις στο πιο υψηλό επίπεδο, συμμαχίες, πάθος για τη διαφορετική Κύπρο.

ΑΓΑΛΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΜΗ

Η συνήθεια πλέον δεν αρκεί. Χρειαζόμαστε κάτι διαφορετικό. Έτσι δεν αρκεί να εκφωνούμε πύρινες ομιλίες για τις λαμπρές επετείους του Μάρτη και του Απρίλη. Η Κύπρος έχει ανάγκη μια διαφορετική κουλτούρα. Ας το θέσουμε με έναν άλλον τρόπο: μια χώρα που πριν από τρία χρόνια, μόλις που απέφυγε την χρεοκοπία, πώς εορτάζει χωρίς να καταθέτει έναν ευρύτερο προβληματισμό, να αλλάξει, έστω, την τεχνική στη ρητορική της;

Η Κύπρος για μια σειρά από λόγους οδηγήθηκε στο χείλος του γκρεμού. Πώς αυτό αποτυπώνεται στον πανηγυρικό λόγο; Πώς συνδέεται ο ύμνος σε ηρωικές πράξεις του παρελθόντος με την χρεοκοπία, τη διαπλοκή, τη διαφθορά, τα σκάνδαλα, την παρακμή; Κάποιος μπορεί να υμνεί έναν ήρωα, να καταθέτει το θαυμασμό του για έργα άξια του δημόσιου επαίνου, αλλά δεν μπορεί να αγνοεί τη σημερινή πραγματικότητα, να αδιαφορεί για όσα περιβάλλουν σήμερα την πατρίδα μας, επειδή «εορτάζουμε», άρα να μην θίγουμε τα κακώς κείμενα, γιατί έτσι μάθαμε από τις σχολικές μας εμπειρίες.

Οι αναφορές χρειάζεται να είναι διπλές: παλαιές και σημερινές, θετικές αναφορές και αυτοκριτική διάθεση, έπαινος και ενδοσκόπηση για όσα δεν πήγαν καλά, παρέμβαση στο δημόσιο λόγο που να διαθέτει παιδευτικό χαρακτήρα και περιεχόμενο. Για

να γίνει αυτό χρειάζεται αυτοπεποίθηση, γνώση της διαδρομής, αναζήτηση κάθε αιτίας που κράτησε τη νήσο στην παρακμή, τόλμη και μαχητικότητα για να δημιουργήσουμε μια νέα πολιτική πρακτική.

Σήμερα κάθε πολίτης, θέτει ερωτήματα και, κατά κανόνα, δεν βλέπει απαντήσεις, ικανές να προωθούν μια μεταρρυθμιστική ατζέντα, ικανή να αλλάξει τις αιτίες που μας έφεραν στην παρακμή. Για παραδειγμα, είναι σημαντικό να υμνείς τους ήρωες, αλλά εξίσου σημαντικό σήμερα είναι να συμβάλλεις στην προώθηση μιας πορείας από αλλαγές που προωθούν τη διαφάνεια και την ελεγχσιμότητα στο δημόσιο βίο. Είναι σημαντικό να λες «ζήτω», αλλά εξίσου σημαντικό να λες ότι χρειάζεται οι έχοντες να συνεισφέρουν περισσότερο στην αναπτυξιακή προσπάθεια, ότι ηγετικότητα δεν είναι μόνο ο ύμνος για την 9η Ιουλίου, αλλά και ο συστηματικός αγώνας για τη στήριξη των πιο αδύναμων, η αλληλεγγύη, η κοινωνική προστασία για όσους η κρίση πίεςε περισσότερο. Δεν αρκεί το λεκτικό «ζήτω», χρειάζεται και η κριτική παρατήρηση για όσους με την οικονομική τους δυνατότητα, μπορούσαν να κτίσουν ένα νηπιαγωγείο παραπάνω και δεν το έπραξαν, για όσους μπορούσαν να πουν «τώρα είναι η ώρα της κοινωνικής αλληλεγγύης» και απουσίασαν από κάθε πρωτοβουλία.

Η κατανάλωση ρητορείας στις επετείους έχει μιαν ειδική ευθύνη γιατί φτάσαμε σε αυτό το σημείο. Η αντίληψη ότι ο επετειακός λόγος είναι ταυτόσημος με την αμετροέπεια, τα επίθετα και τις θαυμαστές εικόνες του παρελθόντος, έχει ειδική ευθύνη γιατί συμβάλλει στο δικό του επίπεδο (στο σχολείο, στην εκκλησία, στα θέατρα) στο να δημιουργούμε πολίτες που χειροκροτούν χωρίς να θέτουν ερωτήματα, πολίτες που μένουν στην επιφάνεια των πραγμάτων, γιατί έχουν εκπαιδευτεί στην τυποποιημένη σκέψη.

Πιθανό πολλοί να πιστεύουν ότι έτσι τιμούμε τους ήρωες, χωρίς να συνδέουμε τις τιμές με τις σημερινές ειδήσεις, χωρίς να συνδέουμε

τις τιμές με αναφορές στις αθλιότητες που περιβάλλουν τις καθημερινές μας ειδήσεις. Η μη αναφορά, η αποσιώπηση, η μη αναζήτηση είναι ο βέβαιος τρόπος για να συνεχίσουμε, εν μέσω ηρωικών εξάρσεων, τον ίδιο ολισθηρό δρόμο της κατανάλωσης της παράδοσης για να κρύψουμε έτσι τη γύμνια της σημερινής πραγματικότητας. Η πρακτική αυτή οδηγεί στην ιδιώτευση, στην αποστροφή του πολίτη από την πολιτική, οδηγεί στη ματαίωση μιας ελπίδας, οδηγεί ακριβώς στον αντίθετο δρόμο από εκείνον που λεκτικά υμνείται στη διάρκεια μιας επετειακής εκδήλωσης.

ΤΡΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Η ΑΘΕΑΤΗ ΟΨΗ ΕΝΟΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

Ο Αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος επανέκαμψε δριμύτερα στη δημόσια σφαίρα της πολιτικής ζωής της Κύπρου. Με αλληπάλληλες δηλώσεις του επανέλαβε εαυτόν: ομιλώντας ενίοτε ως πολιτικός και ενίοτε ως οικονομολόγος, επιβεβαίωσε τον παλαιό του εαυτό. Με μια, εκτός τόπου και χρόνου ρητορεία, εκφέρει λόγο χωρίς τεκμηρίωση, παρεμβαίνει σε θέματα που δεν γνωρίζει και εσχάτως επέδειξε μια ιδιαίτερα αντιδραστική όψη.

Ομιλεί για το κυπριακό ως να είναι κανονικό μέλος του Εθνικού Συμβουλίου. Εκφέρει, δημοσίως, διαταγές για τον εκλεγμένο πρόεδρο («να πατήσει πόδι στην Ελβετία»), ή «ποσοστό κάτω από 25% του εδάφους για την τ/κ πολιτεία», ή απόρριψη της εκ περιτροπής προεδρίας «γιατί οι τ/κ είναι το 18% του πληθυσμού»). Τα πιο τελευταία δείγματα γραφής δείχνουν ότι αισθάνεται ότι είναι γνώστης της διαπραγματευτικής διαδικασίας και ότι πάνω από την λαϊκή ψήφο μπορεί να δίνει εντολές στον πρόεδρο. Κατά

κανόνα οι εντολές συνιστούν τις προσωπικές του απόψεις, τις ενδύει, ωστόσο, με τον γνωστό μανδύα της εκκλησίας που ενδιαφέρεται για το ποίμνιόν της.

Εσχάτως ξεπέρασε κάθε μέτρο κάνοντας λόγο για τη δημιουργία (από τον ίδιο) σχολείων στα οποία ομοφυλόφυλα άτομα θα λαμβάνουν ειδικά μαθήματα για να έρθουν στον σωστό δρόμο! Η δήλωσή του προκάλεσε ισχυρές αντιδράσεις, όπως ήταν η παρέμβαση από την Επίτροπο Διοικήσεως και την πιθανότητα αυτό το θέμα να απασχολήσει ειδική συνεδρίαση Επιτροπής της Βουλής.

Ειδικότερα το Γραφείο της Επιτρόπου Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ανακοίνωσε ότι «οι δηλώσεις της Εκκλησίας που έχουν κατά τις τελευταίες ημέρες διατυπωθεί δημοσία εναντίον των ΛΟΑΤΙ ατόμων εκφεύγουν του προστατευτικού πεδίου της ελευθερίας της έκφρασης και είναι ποινικά ελεγκτές, τόσο λόγω του ίδιου του περιεχομένου τους, όσο και λόγω των πιθανών συνεπειών τους. Οι δηλώσεις είναι κατ' ουσία κακοποιητικές, προσβάλλοντας, υποτιμώντας και στοχοποιώντας μια διακριτή ομάδα του πληθυσμού στη βάση νομικά προστατευόμενων χαρακτηριστικών τους: του σεξουαλικού προσανατολισμού και της ταυτότητας φύλου. Τέτοιες δηλώσεις, όπως αυτές των τελευταίων ημερών, διαιωνίζουν στρεβλά στερεότυπα, προκαταλήψεις και μίσος σε βάρος των ΛΟΑΤΙ ανθρώπων και μας γυρίζουν δυστυχώς πίσω στην εποχή της ταύτισης της ομοφυλοφιλίας με την ανηθικότητα, την εγκληματικότητα, την παρέκκλιση, την ψυχική ασθένεια».

Κατά κανόνα ο Αρχιεπίσκοπος ομιλεί για τις οικονομικές εξελίξεις. Λαμβάνει μέρος σε Γενικές Συνελεύσεις τραπεζών ως μεγαλομέτοχος. Δίνει κατευθύνσεις σε θέματα που αφορούν μετοχές που διαθέτει η Εκκλησία της Κύπρου σε δύο κυπριακές τράπεζες. Έχει τον κεντρικό ρόλο για να κατευθύνει επιχειρήσεις που διαθέτει η εκκλησία και επιχειρεί να δίνει λύσεις σε

συνδικαλιστικές αντιπαραθέσεις όπως έγινε με το ξενοδοχείο Sun Hall στη Λάρνακα. Είναι γνωστό ότι στην εποχή της κρίσης έδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τα ταμεία της εκκλησίας, ώστε να φτάσει να παρέμβει στις τραπεζικές καταθέσεις που διέθετε η εκκλησιαστική επιτροπή της εκκλησίας της Παναγίας του Τράχωνα. Με δική του εντολή τα χρήματα μεταφέρθηκαν σε λογαριασμό που ανήκει στη δική του εκκλησιαστική επιτροπή. Δημοσίως αιτιολόγησε την κίνηση αυτή ότι η Αρχιεπισκοπή έχει αυτό το δικαίωμα ως εκ της ιεραρχικής τάξης.

Είναι πραγματικά με απογοήτευση που βλέπει κανείς τον Αρχιεπίσκοπο Κύπρου να παρεμβαίνει σε θέματα πέρα από την θρησκευτική του αποστολή, σε ζητήματα που αφορούν την πολιτεία, τη λαϊκή ψήφο, τη δημοκρατική διαδικασία, το κοσμικό κράτος, όπως αυτό οικοδομήθηκε το 1960. Η Κυπριακή Δημοκρατία, με βάση το Σύνταγμα του 1960, είναι ένα μη θρησκευτικό, ένα κοσμικό κράτος, ενώ μέσα από την ιστορική του διαδρομή το κυπριακό δεν είχε χαρακτήρα θρησκευτικής αντιπαραθέσης. Αρμόδια για τη διαπραγμάτευση όλων των πτυχών του κυπριακού είναι η εκλεγμένη πολιτική ηγεσία, την οποία επιλέγει ο λαός με δημοκρατικές εκλογές.

Η υιοθέτηση εμφανώς ανέφικτων στόχων σε πτυχές του κυπριακού από τον Αρχιεπίσκοπο (όπως λ.χ. το εδαφικό) υπηρετούν ακραίες πολιτικές δυνάμεις του τόπου. Με σαφήνεια εκφράζεται ως πολιτικός στηρίζοντας μια πολύ συγκεκριμένη πολιτική τάση στην πολιτική ζωή της νήσου. Ωστόσο, στις προηγμένες δημοκρατικές κοινωνίες, η πολιτεία είναι αρμόδια για να ρυθμίσει τα ζητήματα της κοινωνικής οργάνωσης. Η πολιτεία στις φιλελεύθερες πολιτείες θεσπίζει τους κανόνες με κριτήρια που αποφασίζονται, είτε σε κρατικό επίπεδο στη Λευκωσία, είτε τα συναποφασίζουμε σε υπερεθνικό επίπεδο όπως ρυθμίζονται από τα κράτη-μέλη μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η συνεχής παρεμβατική αντίληψη του Αρχιεπισκόπου βοηθά μόνο την οπισθοδρόμηση σε όψεις της κοινωνικής μας εξέλιξης, αντιβαίνει

τους κανόνες μιας λειτουργούσας κοσμικής πολιτείας, όπως αυτό λειτουργεί με βάση το συνταγματικό πλαίσιο.

Δεν είναι εύκολο να αλλάξει αυτή η κατάσταση πραγμάτων. Οι περισσότεροι σιωπούν, παρά το γεγονός ότι ιδιωτικώς διαφωνούν, ορισμένες δυνάμεις σκέφτονται το πολιτικό κόστος από μια διαφωνία μαζί του, οι εκσυγχρονιστικές τάσεις μέσα και έξω από τα κόμματα δεν έχουν την αναγκαία ισχύ.

Αυτό το στοιχείο οδηγεί τα πράγματα σε μια παρατεταμένη σύγχυση, γεγονός που αξιοποιεί ο Αρχιεπίσκοπος για ακόμα πιο συχνές παρεμβάσεις.

ΙΕΡΑ ΚΑΙ ΑΚΑΤΑΝΟΗΤΑ

Η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Κύπρου στις 12 Σεπτεμβρίου δημοσιοποίησε τις σκέψεις της γύρω από τις εξελίξεις στο κυπριακό. Σε μια, μάλλον ασυνήθιστη για εκκλησιαστικό σώμα πρωτοβουλία, επιχειρεί διεθνοπολιτικές αναλύσεις και δείχνει απόλυτη βεβαιότητα ότι κατανοεί σε βάθος τις σκέψεις της τουρκικής διπλωματίας. Έτσι στην τακτική της συνεδρία υπό την προεδρία του Αρχιεπισκόπου Χρυσόστομου Β', η Ιερά Σύνοδος αναφέρει ότι «μελέτησε το εθνικό μας θέμα σε σχέση με τις φήμες ότι επίκειται σύντομα συμφωνία». Ειδικότερα:

Α. Η ΙΣ εκφράζει «την ευχή όπως εξευρεθεί μία βιώσιμη λύση, η οποία θα επιτρέψει την επιβίωση του Ελληνισμού στη γη των πατέρων του και την ομαλή συμβίωση, σε συνθήκες ισοπολιτείας, Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων». Ασφαλώς, αυτό συνιστά μια ευχή που συνάδει με τις γενικότερες ευχές της ε/κ κοινωνίας για «βιώσιμη λύση» και «ομαλή συμβίωση, σε συνθήκες

ισοπολιτείας, Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων».

Β. Η ευχή δεν κράτησε πολύ, γιατί αμέσως μετά η ΙΣ «έχουσα υπόψη της, όμως, την πάγια τουρκική θέση περί κατάργησης της Κυπριακής Δημοκρατίας, εκφράζει την έντονη ανησυχία της για ένα τέτοιο ενδεχόμενο, που θα είναι ολέθριο για τον λαό μας. Αν, καταργηθεί η Κυπριακή Δημοκρατία και αντικατασταθεί με ένα νέο κράτος, βασισμένο σε δύο ίσες πολιτείες, είναι σίγουρο - η πολιτική της Τουρκίας διαχρονικά δεν μας αφήνει περιθώρια αμφιβολίας - ότι πολύ σύντομα η Τουρκία θα οδηγήσει σε αδιέξοδο τα πράγματα και μη μπορώντας, χωρίς την τουρκική συγκατάθεση, να απευθυνθούμε σε Διεθνείς Οργανισμούς, θα είμαστε όμηροι στα χέρια της, πράγμα που θα σημάνει την αρχή του τέλους του Ελληνισμού στην Κύπρο».

Δεν γνωρίζω πώς προκύπτει αυτή η συζήτηση και, κυρίως, δεν γνωρίζω από πού αντλεί αυτήν την εκτίμηση η ΙΣ, καθώς κανένας δεν συζητά ή και κανένας δεν ζητά κάτι τέτοιο. Όλοι γνωρίζουν ότι η Κυπριακή Δημοκρατία συμμετέχει στον ΟΗΕ, είναι πλήρες μέλος της ΕΕ, έχει συμμετοχή σε διεθνείς οργανισμούς, συνθήκες, συμβάσεις με διεθνή ισχύ με πλήρη έκφραση της ιδιότητάς της ως διεθνώς αναγνωρισμένης Δημοκρατίας. Σε περίπτωση λύσης, αυτός ο πλούτος θα ενσωματωθεί στη νέα συνταγματική δομή και έτσι θα διασφαλιστεί η συνέχεια, χωρίς κενά και χωρίς «ενταξιακές συνομιλίες από την αρχή» όπως θα συμβεί με τη συμμετοχή της νήσου στην ΕΕ.

Για παράδειγμα, η Κύπρος θα παραμείνει ένα πλήρες μέλος της ΕΕ και θα ενεργοποιήσει με πληρότητα τις πρόνοιες της Συνθήκης Προσχώρησης της 16^{ης} Απριλίου 2003- ένταξη την 1^η Μαΐου 2004, αναστολή εφαρμογής του κεκτημένου στην κατεχόμενη περιοχή, ενεργοποίηση της πρόνοιας για συμμετοχή ολόκληρης της επικράτειας με την υπογραφή της συμφωνίας για επίλυση.

Ειδικότερη απάντηση στο σημείο που εγείρει η ΙΣ βρίσκεται στο Κοινό Ανακοινωθέν Αναστασιάδη –Ερογλου της 11ης Φεβρουαρίου 2014 και κάθε ένας που θέτει ερωτήματα μπορεί να ανατρέξει για απαντήσεις σε αυτό.

Στην παρ. 3 καθορίζεται το πλαίσιο του διζωνικού χαρακτήρα της ομοσπονδίας ότι «η ενωμένη Κύπρος, ως μέλος των Ηνωμένων Εθνών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα έχει μια διεθνή νομική προσωπικότητα και μια κυριαρχία, η οποία καθορίζεται ως η κυριαρχία που απολαμβάνουν όλα τα κράτη-μέλη των Ηνωμένων Εθνών υπό το Χάρτη του ΟΗΕ».

Στην παρ. 4 σημειώνεται ότι «το ομοσπονδιακό σύνταγμα θα ορίζει ότι η ενωμένη Κυπριακή ομοσπονδία θα αποτελείται από δυο συνιστώσες πολιτείες. Η διζωνική, δικοινοτική φύση της ομοσπονδίας και οι αρχές πάνω στις οποίες βασίζεται η ΕΕ θα διασφαλίζονται και θα γίνονται σεβαστές σε όλο το νησί. Το ομοσπονδιακό σύνταγμα θα αποτελεί τον ανώτατο νόμο του νησιού και θα δεσμεύει όλες τις αρχές της ομοσπονδίας και των συνιστωσών πολιτειών».

Ο Μ. Ακιντζί έκανε την 1η Σεπτεμβρίου 2015 σχετική δήλωση σημειώνοντας ότι «η νέα αυτή δομή που θα δημιουργηθεί – η οποία στο όνομα, στη σημαία και σε όλα της θα είναι μια νέα δομή- θα είναι μια ομοσπονδιακή δομή. Αλλά αυτή η νέα δομή δεν θα πάει να υποβάλει ξανά αίτηση για να γίνει μέλος των Ηνωμένων Εθνών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εκεί η νέα δομή θα αντικαταστήσει την παλιά δομή. Έτσι έχουν τα πράγματα».

Γ. Η ΙΣ «καλεί τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να λάβει υπόψη του την περιρρέουσα ρευστή κατάσταση στην όλη περιοχή και τα διαμορφούμενα γεωπολιτικά, γεωστρατηγικά και ενεργειακά δεδομένα, πριν οδηγηθεί σε αποδοχή λύσης και εξετάσει την αξιοπιστία και ειλικρίνεια της Τουρκίας ως προς την υπογραφή τέτοιας λύσης. Να επιμείνει στις δικές του διακηρύξεις για εξασφάλιση της ξεκάθαρης και αδιαμφισβήτητης συνέχειας του

κράτους μας, πράγμα το οποίο θα είναι προς το συμφέρον όλων των Κυπρίων».

Η ΙΣ καλεί επίσης τον πρόεδρο Αναστασιάδη όπως «εξετάσει την αξιοπιστία και ειλικρίνεια της Τουρκίας ως προς την υπογραφή τέτοιας λύσης» και να επιμείνει «στη συνέχεια του κράτους μας, πράγμα το οποίο θα είναι προς το συμφέρον όλων των Κυπρίων».

Εάν έτσι έχουν τα πράγματα όπως τα περιγράφει η ΙΣ, (ανελικρινής Τουρκία, «συνέχεια του κράτους μας») τότε προς τι η ευχή «όπως εξευρεθεί μία βιώσιμη λύση σε συνθήκες ισοπολιτείας, Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων;». Εάν έτσι έχουν τα πράγματα, η ΙΣ θα μπορούσε να γίνει πιο ειλικρινής και να πει αυτό που πραγματικά θέλει να πει. Αν η Τουρκία (κατά την ΙΣ), είναι ανελικρινής, δεν εύχεσαι συνομιλίες και επίλυση, αντίθετα, για να είσαι συνεπής με την εκτίμησή σου, ζητάς εντίμως καθόλου συνομιλίες με την τ/κ πλευρά και καμμία λύση. Αν επιθυμείς «συνέχεια του κράτους μας», και απορρίπτεις τη θέση ότι «η ενωμένη Κύπρος, ως μέλος των Ηνωμένων Εθνών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα έχει μια διεθνή νομική προσωπικότητα και μια κυριαρχία», τότε δεν εύχεσαι λύση. Εύχεσαι, υπέρ μακροημερεύσεως του σημερινού status quo

ΑΕΡΟΠΛΑΝΑ ΚΑΙ ΓΕΡΟΝΤΕΣ

Η ένταση στις σχέσεις Τουρκίας-Ρωσίας σε σχέση με την κατάρριψη ρωσικού πολεμικού αεροπλάνου από τουρκικά στα σύνορα Συρίας-Τουρκίας στις 24 Νοεμβρίου, έδειξε ακόμα μια φορά πόσο ασταθές παραμένει το ιδεολογικό εποικοδόμημα της ε/κ παιδευτικής διαδικασίας. Συνιστά μια χαρακτηριστική ήττα της λογικής ερμηνείας των πραγμάτων η ανάδειξη και προβολή στη δημόσια και ιδιωτική σφαίρα, διάφορων ανεδαιφικών «οραμάτων»

που διακινούνται από ή στο όνομα από όσιους, πατέρες, ή γέροντες κάθε είδους. Η ανορθολογική σκέψη, οι ευσεβείς πόθοι, οι ασυναρτησίες διανθισμένες με δοξασίες σχετικά με διαμελισμό της Τουρκίας ή τις μελλοντικές σχέσεις Ρωσίας-Τουρκίας, με πολέμους και ανασυστάσεις, αποτελούν μια πραγματική, και ανησυχητική, οπισθοδρόμηση. Μια εκδοχή επί των πραγμάτων που ταυτίζεται με μια σκοταδιστική ερμηνεία πραγμάτων της ιστορικής εξέλιξης η οποία, κρατά, με τη μια ή την άλλη μορφή, για αιώνες.

Οι δοξασίες περί γερόντων δεν είναι μια αθώα ή αστεία διακίνηση μιας επιπόλαιης αφήγησης. Συνιστούν έναν χαρακτηριστικό τρόπο διεμβολισμού μιας έλλογης ερμηνείας των φαινομένων, η οποία ταυτόχρονα, επιχειρεί να αμφισβητήσει σημαντικές κατακτήσεις της νήσου, καθώς είναι απέναντι σε κάθε μορφή ή προσπάθεια ορθολογικής παρέμβασης στη δημόσια σφαίρα της κοινωνικής εξέλιξης. Σε διάφορα επίπεδα της νήσου (γεωγραφικά, κοινωνικά, οικονομικά) είναι πολύ εύκολο να διαπιστώσει κανείς ότι δυνάμεις της οπισθοδρόμησης κατασκευάζουν έναν ιδιωτικό χώρο με φανατικούς οπαδούς και σχετικά εδραιωμένα δίκτυα σχέσεων και κινητοποιήσεων. Κοινότητες ενδεδυμένες κάποιο θρησκευτικό ή παραθρησκευτικό μανδύα, επιχειρούν τη δημιουργία δικτύων με αδιαφανείς στοχεύσεις. Η αντοχή τους μέσα στο χρόνο είναι μια καλή απόδειξη ότι βαθειές πεποιθήσεις βρίσκουν πρόσφορο έδαφος στην Κύπρο, με χαρακτηριστική ευκολία.

Σε μια κοινωνία με εμφανή την κόπωση απέναντι σε άλυτα προβλήματα, με εμφανή τάση απόρριψης των πάντων, είναι μια αρνητική εξέλιξη αυτό το κενό να έρθουν να καλύψουν, έστω ένα μέρος του, οι δυνάμεις που συνδέονται με τον ανορθολογισμό και τις διάφορες μεταφυσικές δοξασίες.

Η κατάσταση είναι, έτσι ή αλλιώς δύσκολη. Η εκδοχή των πραγμάτων που συνδέεται με τις δοξασίες γερόντων, συμβάλλει

στην αδυναμία επεξεργασίας σύνθετων λύσεων πάνω σε πραγματικά ζητήματα της σύγχρονης εποχής.

Η απόσταση που μας χωρίζει από τον επιθυμητό κόσμο, δεν θα προκύψει μέσα από την πίστη σε δοξασίες αλλά μέσα από την επίπονη, την ορθολογική και ρεαλιστική ανάγνωση των όσων μας περιβάλλουν και έτσι στην επεξεργασία μιας πολιτικής που ενδιαφέρεται να λύσει σύνθετα προβλήματα στηριγμένη στην πραγματικότητα και την έλλογη ερμηνεία της.

Η άγωνα παρελθοντολογία, η παιδεία της λατρείας των τύπων, συνδέονται με την σημερινή σύγχυση. Η δημιουργική μνήμη και το καινούριο είναι υπόθεση όλων των δυνάμεων που θέτουν την κριτική σκέψη ως το αναγκαίο εργαλείο στην υπόθεση της μεταρρύθμισης και της ανάπτυξης.

ΤΡΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ

ΤΙ ΤΡΕΧΕΙ ΣΤΑ ΦΩΤΑ ΤΟΥ ΑΠΟΕΛ;

Η υπόθεση με τις επιθέσεις κατά αυτοκινήτων με τ/κ πινακίδες κοντά στο χώρο που βρίσκεται στο οίκημα του ΑΠΟΕΛ, φαίνεται να διατηρεί τη σταθερότητά της. Τι τρέχει, λοιπόν; Ομάδα φιλάθλων με αρρωστημένες νοοτροπίες κτυπούν αυτοκίνητα με τ/κ οδηγούς και εξαφανίζονται ως να έκαναν κάτι «αντικατοχικό». Από όσα βλέπουν τα φως της δημοσιότητας, οι εξής πέντε παρατηρήσεις:

Α. Η διοίκηση του ΑΠΟΕΛ σιωπά. Δεν θα έπρεπε να πάρουν το λόγο φίλαθλοι του ΑΠΟΕΛ με κανονική σκέψη; Είναι δυνατόν μικρές ακραίες ομάδες να εκφράζουν τη γενική τάση μέσα στο σωματείο αυτό; Αυτό το σημείο μου φαίνεται παράλογο καθ' ότι σε ένα μεγάλο σωματείο υπάρχουν ασφαλώς και άλλες απόψεις. Είναι, για παράδειγμα, χαρακτηριστικό δείγμα γραφής ότι ο προηγούμενος πρόεδρος του ΑΠΟΕΛ Φ. Ερωτοκρίτου κέρδισε με τη σοβαρότητά του την επιδοκιμασία σχεδόν όλων των φιλάθλων όλων των ομάδων στη νήσο για την συνετή ηγεσία που ασκήσε στο σωματείο της πρωτεύουσας.

Β. Το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης γράφει μηδέν αποτέλεσμα στο συγκεκριμένο ζήτημα. Δεν χρειάζονται ούτε λόγια, ούτε υποσχέσεις. Μόνο θέληση και σχεδόν αυτομάτως επιλύεται ένα απλό ζήτημα. Η προειδοποίηση δεν αρκεί, αυτό το ζήτημα, δυστυχώς, έχει πάψει προ πολλού να είναι ζήτημα λογικής και επιχειρημάτων. Χρειάζεται αστυνομική δραστηριότητα για να σταματήσει αυτή η παράλογη πρακτική.

Γ. Οι προεκτάσεις από τη συστηματική επανάληψη αυτής της ιστορίας έχουν αντίκτυπο σε βαθμό που τ/κ να λένε μεταξύ τους «παρακαλώ όταν περνά από τα φώτα του ΑΠΟΕΛ τα φώτα να είναι στο πράσινο!». Η συνέχει είναι γνωστή: οι ειδήσεις αυτές κυκλοφορούν στον τ/κ τύπο και αυτό που τελικά μένει είναι η υπονόμηση της αναγκαίας επικοινωνίας ανάμεσα στις δύο κοινότητες, η ενίσχυση ή διατήρηση ενός κλίματος καχυποψίας και έτσι να τίθενται ερωτηματικά για το κλίμα συνεργασίας ανάμεσα στους απλούς πολίτες.

Δ. Στις διακοινοτικές συνομιλίες συζητείται αυτή την περίοδο το ζήτημα της ασφάλειας και των εγγυήσεων. Σε ένα τόσο λεπτό και πολύπλοκο ζήτημα οι φανατισμού αυτού του τύπου στα φώτα του ΑΠΟΕΛ, αν και μικρής κλίμακας υπόθεση σε σχέση με το συνολικό ζήτημα, συμβάλλουν, έστω σε περιορισμένο βαθμό, στην αναπαραγωγή ενός αριθμού από στερεότυπα που έχουν

καλλιεργηθεί σε περασμένες δεκαετίες, φέρουν στη μνήμη εικόνες που έχουν ξεχαστεί, αλλά όχι λησμονηθεί. Αυτές οι εκδηλώσεις ενέχουν έναν αρνητικό πολιτικό συμβολισμό και περιπλέκουν εν τινι μέτρω την διαπραγματευτική διαδικασία προς το αρνητικότερο.

Κάθε λαός δρα, αντιδρά, διαθέτει τη δική του αντίληψη στα πράγματα και, κατά περίπτωση, λαμβάνει αποφάσεις. Λοιπόν, όποιος αισθάνεται την αδικία από την εισβολή μπορεί λ.χ. να πάει στο Λήδρα Πάλας να πει τη διαμαρτυρία του και να εκδηλώσει την οργή του. Αν κάποιοι ενδιαφέρονται πράγματι για την κατοχή και την επίλυση θα μπορούσαν να είχαν οργανώσει διαδηλώσεις κατά της, και όχι να κρύβονται πίσω από τα φώτα για να σπάσουν τζάμια αυτοκινήτων ή να τρυπήσουν λάστιχα, με μόνο στόχο την πρόκληση φόβου και αρνητικών αισθημάτων!

ΜΙΑ ΣΗΜΑΙΑ, ΜΙΑ ΣΙΩΠΗ!

Σύμφωνα με ρεπορτάζ στο αθηναϊκό Sport- fm.gr στις 29/9 «κοινωνικοπολιτική προέκταση πήρε ο αγώνας του Ολυμπιακού με τον ΑΠΟΕΛ για το Europa League. Μερίδα οπαδών της κυπριακής ομάδας, κάποιοι εκ των οποίων ανήκουν στην ακροδεξιά, ύψωσαν στις κερκίδες του «Καραϊσκάκη» μια σημαία της «Χρυσής Αυγής». Οπαδοί του Ολυμπιακού αντέδρασαν έντονα στο θέαμα, ενώ μένει να φανεί αν θα επιληφθεί της υπόθεσης η UEFA που δεν θέλει στα γήπεδα να μεταφέρονται πολιτικά, πόσω δε μάλλον ακροδεξιά μηνύματα».

Το δημοσίευμα υποστηρίζεται από σχετική φωτογραφία, γεγονός που το καθιστά ιδιαίτερα αποκαλυπτικό. Το βασικό ερώτημα βρίσκεται στην περίεργη σιωπή που επιδεικνύει η ηγεσία του ΑΠΟΕΛ σε αυτά τα φαινόμενα, μια στάση ιδιαίτερα

απογοητευτική, καθώς ένα σωματείο, ενώ δεν μπορεί να ελέγξει κάθε κίνηση κάθε οπαδού, είναι σε θέση να μιλήσει δημόσια και να πει τη βασική του κατεύθυνση. Τι θέλει, τι επιδοκιμάζει, τι αποδοκιμάζει, πώς θέλει να λειτουργεί ως σωματείο. Επ' αυτού η ηγεσία Π. Πετρίδη δεν δείχνει καμιά θέληση να πει οτιδήποτε, γεγονός που δεν περνά απαρατήρητο από κάθε καλόπιστο παρατηρητή των εξελίξεων. Το εκπληκτικό ζήτημα βρίσκεται στο γεγονός ότι, σχετικά κοντά από το γήπεδο «Γ. Καραϊσκάκης» βρίσκεται το Κερατσίνι, η περιοχή στην οποία στέλεχος που ανήκει στην «Χρυσή Αυγή» δολοφόνησε τον Π. Φύσσα! Γι' αυτό και ίσως, εξηγείται καλύτερα το γεγονός ότι «οπαδοί του Ολυμπιακού αντέδρασαν έντονα στο θέαμα».

Όταν τα σωματεία κάνουν πολιτική, αυτό φτωχαίνει το ποδόσφαιρο και κακοποιεί κάθε έννοια αθλητικής δραστηριότητας. Ευτυχώς, τόσο στην Κύπρο όσο και στην Ελλάδα υπάρχει τόσο μεγάλο πεδίο για την κομματική δράση, ώστε πολύ εύκολα κάποιος θα μπορούσε να εκφράσει τις ιδέες του σε οποιοδήποτε επίπεδο με χαρακτηριστική άνεση. Αλλά να εμποτίζει κάποιος με δηλητήριο τον αθλητισμό υψώνοντας τη σημαία μιας οργάνωσης της οποίας στελέχη βρίσκονται σε δικαστική περιπέτεια για ενέργειες μη συμβατές με την συνταγματική τάξη στην Ελλάδα, ε, αυτό πάει πολύ, πάρα πολύ!

Δεν πιστεύω ότι αυτό εκφράζει τη μεγάλη πλειοψηφία των οπαδών μιας ομάδας, όπως ο ΑΠΟΕΛ, η οποία πανηγύρισε μια σπουδαία νίκη επί του Ολυμπιακού Πειραιώς, εκτός έδρας, το ίδιο βράδι.

Μπορεί οι πανηγυρισμοί να έκρυψαν την ασχήμια της ύψωσης της σημαίας της «Χρυσής Αυγής», αλλά όταν κλείνεις τα μάτια σε αυτές και άλλες παρόμοιας φύσης ενέργειες, το αποτέλεσμα πάντα ξεπερνά το αυθόρμητο, και υπόσχεται το χειρότερο δυνατό αποτέλεσμα για τον αθλητισμό και τις αξίες που μια κοινωνία θέλει να παράγει μέσω αυτού.

Αυτό οδηγεί στη συσκότιση, την αθλητική μικρόνοια, τον τραμπουκισμό ως παρααθλητική «υπεραξία». Η σιωπή που περιέβαλε αυτή την υπόθεση στον κυπριακό δημόσιο διάλογο, δεν περιποιεί τιμή σε οποιονδήποτε. Κανένα πρόβλημα δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί, αν δεν προσδιοριστεί ως τέτοιο, και εάν μια άλλη αντίληψη, δεν κερδίσει τη μάχη επί της ουσίας και επί της εικόνας της.

ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΥΣΜΕΝΗ

Στις 17 Ιανουαρίου 2013 σε ρεπορτάζ στο ΚΥΠΕ αναφέρονται τα εξής: «στην παρουσία εκπροσώπων της FIFA και της UEFA, πραγματοποιήθηκε σήμερα στο οίκημα της τουρκοκυπριακής ομοσπονδίας ποδοσφαίρου η δεύτερη επίσημη συνάντηση αντιπροσωπείας της ΚΟΠ με την ηγεσία της τουρκοκυπριακής ομοσπονδίας ποδοσφαίρου για το θέμα της ενοποίησης του κυπριακού ποδοσφαίρου. Η επόμενη συνάντηση θα γίνει στη Ζυρίχη τον ερχόμενο Μάρτιο». Ο Πρόεδρος της ΚΟΠ Κωστάκης Κουτσοκούμνης δήλωσε: «ευχαριστώ τη FIFA και την UEFA για το ενδιαφέρον τους. Μετά τη σημερινή συνάντηση, θεωρώ ότι είμαστε πιο κοντά σε συμφωνία από ότι ήμασταν προηγουμένως. Υπάρχει ένα μεγάλο φως στην άκρη του τούνελ. Στην παρουσία της FIFA και της UEFA θα συνεχίσουμε το διάλογο μας στη Ζυρίχη προκειμένου να γεφυρώσουμε τις διαφορές που εξακολουθούν να υφίστανται. Η οποιαδήποτε συμφωνία προκύψει, θα είναι βασισμένη στις αρχές που διέπονται από τους κανονισμούς της FIFA και της UEFA και ασφαλώς η οποιαδήποτε συμφωνία θα πρέπει να εγκριθεί τόσο από τη Γενική Συνέλευση της ΚΟΠ όσο και από την τ/κ πλευρά». Απαντώντας σε ερώτηση ο Κ. Κουτσοκούμνης ανέφερε πως «ενδεχόμενη ενοποίηση του κυπριακού ποδοσφαίρου, θα είναι προς όφελος τόσο των ελληνοκυπρίων όσο και των τουρκοκυπρίων».

Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω πρωτοβουλιών στις 23 Οκτωβρίου 2013, 42 πρόεδροι τ/κ ποδοσφαιρικών ποδοσφαιρικών σωματείων έκαναν δηλώση στήριξης της προσπάθειας της τ/κ ομοσπονδίας ποδοσφαίρου, με την επισήμανση ότι «η όποια συμφωνία στη Ζυρίχη θα τεθεί σε ψηφοφορία στα όργανα της τ/κ ομοσπονδίας και της ΚΟΠ» και σύμφωνα με την εφημερίδα και «όπως φαίνεται οι τ/κ θα την περάσουν».

Στη Ζυρίχη στις 5 Νοεμβρίου 2013 επήλθε κατ' αρχήν συμφωνία μεταξύ της ΚΟΠ και της τ/κ «ομοσπονδίας ποδοσφαίρου». Η ΚΟΠ αναφέρει σε σχετική ανακοίνωσή της ότι «η ΚΟΠ, είναι το όργανο, το οποίο είναι υπεύθυνο για διεθνείς ποδοσφαιρικές δραστηριότητες στην Κύπρο». Η FIFA μιλά και «ιστορική μέρα» και αναφέρει τις λεπτομέρειες της συμφωνίας ως εξής: «Της συνάντησης προήδρευσε ο Πρόεδρος της FIFA κ. Γιόζεπ Μπλάτερ ενώ παρών ήταν και ο Πρόεδρος της UEFA κ. Μισέλ Πλατινί. Επικεφαλής της αντιπροσωπείας της ΚΟΠ ήταν ο Πρόεδρος κ. Κωστάκης Κουτσοκούμνης, ενώ της Τουρκοκυπριακής ο Πρόεδρος της κ. Χανάν Σέρτογλου. Ο Πρόεδρος της ΦΙΦΑ, Σεπ Μπλάτερ ανέφερε ότι «η ΚΟΠ και η τ/κ ομοσπονδία δίνουν σήμερα σε όλο τον κόσμο ένα εξαιρετικό παράδειγμα για το πώς το ποδόσφαιρο μπορεί να χτίσει γέφυρες και να ενώσει τους λαούς, μετά από μια μακρά περίοδο έντασης».

Ο Πρόεδρος της ΚΟΠ, έκανε λόγο για «ιστορική ημέρα για το κυπριακό ποδόσφαιρο και τον κυπριακό λαό, μετά από σχεδόν 60 χρόνια διαχωρισμού, τώρα είναι δυνατό να ενώσουμε και πάλι το ποδόσφαιρο. Και λέω είναι δυνατό, γιατί η διευθέτηση που έχει υπογραφεί, πρέπει να επικυρωθεί από τις Γενικές Συνελεύσεις της Κυπριακής Ομοσπονδίας Ποδοσφαίρου και της τ/κ «ομοσπονδίας ποδοσφαίρου». Σύμφωνα με την ανακοίνωση τύπου «η διευθέτηση αφορά μόνο θέματα που άπτονται του ποδοσφαίρου. Δεν αποτελεί προηγούμενο για το πολιτικό πρόβλημα της Κύπρου και είναι προσωρινή, μέχρις ότου επιτευχθεί η λύση του κυπριακού προβλήματος».

Η γαλλική Πρεσβεία στη Λευκωσία πήρε την πρωτοβουλία- 20 Φεβρουαρίου 2014: ο πρόεδρος της τουρκοκυπριακής ομοσπονδίας ποδοσφαίρου, Χασάν Σέρτογλου και ο Πρόεδρος της Κυπριακής Ομοσπονδίας Ποδοσφαίρου, Κωστάκης Κουτσοκούμνης ήταν μεταξύ των προσκεκλημένων στη δεξίωση που παρέθεσε η γαλλική πρεσβεία στη Λευκωσία. Σύμφωνα με ρεπορτάζ στην «Κίπρις», σε ομιλία του στη δεξίωση ο Χ. Σέρτογλου πρότεινε όπως Ε/κ και Τ/κ ποδοσφαιριστές συμμετέχουν στην εθνική ομάδα ποδοσφαίρου της Κύπρου, όπως και στο παρελθόν. Έκανε επίσης έκκληση σε Ε/κ ποδοσφαιριστές να παίζουν σε τ/κ ομάδες και αντιστρόφως. Από την πλευρά του, ο Κ. Κουτσοκούμνης δήλωσε ότι η διαδικασία που ξεκίνησε με τη συμφωνία που υπεγράφη μεταξύ των δύο ομοσπονδιών στη Ζυρίχη πριν μερικούς μήνες θα πρέπει να ολοκληρωθεί κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού (2014)».

Το τελευταίο ρεπορτάζ επί του θέματος προέρχεται από το facebook και διεξάγεται ανάμεσα στον τουρκολόγο Σ. Κτωρή και τον Πρόεδρο της ΚΟΠ Κ. Κουτσοκούμνη στις 11 Νοεμβρίου 2015:

«Costakis Koutsokoumnis: Ο Μουσταφά Ακκιντζή είναι νυχτωμένος. Γνωρίζει ότι το σύνολο των Τουρκοκυπρίωνέχει περάσει από το Υπουργείο Εσωτερικών και έχει λάβει Κυπριακό διαβατήριο ή/ και ταυτότητα μετά από αίτηση και σχετική υπογραφή και αποδοχή των όρων του Υπουργείου αλλά δεν δέχεται ότι η Τουρκοκυπριακή Ομοσπονδία θα πρέπει να πράξει το ίδιο. Ποια η διαφορά; Η ΚΟΠ δεν δέχεται ομίλους ατόμων στις τάξεις της χωρίς καμία ουσιαστική υπόσταση αλλά νομικά πρόσωπα δεόντως εγγεγραμμένα στον περί σωματείων και λεσχών νόμο του ιδίου Υπουργείου που εκδίδει ταυτότητες και διαβατήρια.

Sotos Ktoris: Δηλαδή για να αντιληφθούμε και εμείς κύριε Κουτσοκούμνη. Πρώτον, τι είναι αυτό που προκάλεσε την

αντίδραση σας. Διότι προσπάθησα, αλλά δημόσια τοποθέτηση του Ακκιντζί επί του συγκεκριμένου ζητήματος έψαξα και δεν βρήκα. Επίσης, αν κατάλαβα καλά ζητάτε την εγγραφή της τ/κ ομοσπονδίας ποδοσφαίρου στον έφορο σωματείων του υπουργείου εσωτερικών προκειμένου να γίνει αποδεκτή η συμμετοχή της στην ΚΟΠ;

Costakis Koutsokoumnis: Υπάρχουν σημερινές δηλώσεις ΜΑ.

Costakis Koutsokoumnis: Ζητούμε νόμιμη συγκροτημένη οντότητα. Αν είχαν εγγραφεί το 1955, όπως λένε, και μπορούν να το αποδείξουν, αυτό είναι νόμιμο.

Sotos Ktoris: Είχαν εγγραφεί. Αυτό είναι γνωστό. Ο Σαμί εργαζόταν, όπως ξέρετε, στην αθλητική ομοσπονδία της αποικιακής διοίκησης. Υπάρχουν κάποια στοιχεία.

Costakis Koutsokoumnis: Δεν τα βρίσκουν. Το τι είναι γνωστό δεν σημαίνει ότι είναι και γεγονός. Ψάξαμε και εμείς για να βοηθήσουμε, ψάχνουν και αυτοί αλλά δεν βρίσκουμε κάτι.

Sotos Ktoris: Κύριε Κουτσοκούμνη έχω διαβάσει εξονυχιστικά την αλληλογραφία της ΚΟΠ με την ΦΙΦΑ στην περίοδο 1957-1974 στην οποία υπάρχουν πάμπολλες αναφορές στην ίδρυση, ύπαρξη και λειτουργία της τουρκοκυπριακής ομοσπονδίας. Μου είναι πραγματικά ακατανόητο γιατί ζητούμε αυτό καθεαυτό το έγγραφο συστάσεως της τ/κ ομοσπονδίας για να προχωρήσει η διαδικασία ενοποίησης του κυπριακού ποδοσφαίρου, μια διαδικασία που θα επιτευχθεί με την ενσωμάτωση των Τ/Κ στην ΚΟΠ! Ελπίζω να αντιλαμβάνεστε πως με αυτή μας την στάση ενισχύουμε την θέση όσων στα κατεχόμενα εξ υπαρχής αντιτάχθηκαν σε αυτή την συμφωνία και οι οποίοι θα μπορούν να ισχυρίζονται, πλέον, σήμερα πως παρά την διάθεση των ΤΚ να επανενταχθούν στην ΚΟΠ εμείς ζητούμε όπωςμας προσκομίσουν εγγραφή στον έφορο εταιρειών της Δημοκρατίας. Θα μπορούν να ισχυρίζονται δηλαδή πως η δική μας στάση

υπήρξε υποκριτική και απέβλεπε στην αποκόμιση πολιτικών οφελγημάτων.

Costakis Koutsokoumnis: Δηλαδή θέλετε να δεχθούμε την Τουρκοκυπριακή Ομοσπονδία χωρίς απόδειξη νόμιμης ύπαρξης με μόνο περιστασιακές αναφορές ότι «ενδεχόμενα» να υπήρξε νόμιμη εγγραφή; Και τι θα εγγράψουμε αγαπητέ Σώτο στην ΚΟΠ; Σε θυμίζω ότι εμείς φέραμε τα πράγματα ως εδώ και εμείς καταφέραμε την σχετική συμφωνία, άρα δεν τίθεται θέμα καλής θέλησης. Θα μπορούσαμε να είχαμε κλείσει την πόρτα προ πολλού και για διάφορους λόγους. Δεν το πράξαμε γιατί όχι μόνο υπήρχε καλή θέληση αλλά και γιατί εξ αρχής οι Τουρκοκύπριοι γνώριζαν ότι αυτή η λεπτομέρεια είναι καταστατική μας πρόνοια την οποία θα ξεπερνούσαν με την υφιστάμενη τους εγγραφή (που όλοι «γνώριζαμε» ότι υπήρχε). Είχα πει στους ίδιους ότι αν μου βρείτε Ομοσπονδία στον κόσμο που να αποδέχεται σύνολα ατόμων ως μέλη και όχι νόμιμες οντότητες τότε να σας εγγράψουμε. Δεν υπάρχει γιατί το ποδόσφαιρο λειτουργεί με το δικό του αν θέλεις ξεχωριστό τρόπο.

Sotos Ktoris Χάνουμε το δάσος για το δέντρο. Αναζητάται ένα έγγραφο της αποικιακής περιόδου για να βεβαιώσετε τι, ότι υπάρχει και λειτουργεί από το 1955 ξεχωριστή τουρκοκυπριακή ομοσπονδία; Το λεν δεκάδες επίσημες επιστολές σας προς την ΦΙΦΑ. Αυτό που κάνετε είναι ακατανόητο.

Costakis Koutsokoumnis Αγαπητέ Σώτο. Το τι λεν οι επιστολές μας είναι σωστό. Υπήρχε και υπάρχει Τουρκοκυπριακή Ομοσπονδία ποδοσφαίρου. Αν μου ζητηθεί σήμερα να κάνω δήλωση θα πω ότι τέτοια Ομοσπονδία υπάρχει. Είναι διαφορετικό να λέμε όμως ότι υπάρχει και οργανώνει πρωταθλήματα από την νομική υπόσταση. Αν δεν το αντιλαμβάνεστε αυτό... τι να πω.

Sotos Ktoris Αυτό που καταλάβω είναι πως με αυτές τις νομικίστικες προσεγγίσεις εν τζυλά τίποτε σε αυτό τον τόπο. Μας λεν πως θέλουν να ενταχθούν, αναγνωρίζεις την ύπαρξη τους,

αλλά χωρίς το πιστοποιητικό εγγραφής του 1955 δεν μπορείς να προχωρήσεις. Τι δεν καταλάβω; Ότι για μια νομικιστική εμμονή που κουπίζεις μια εξαιρετικά σημαντική πρωτοβουλία στην διαμόρφωση της οποίας συνέβαλες και εσύ;

Costakis Koutsokoumnis: Και ποιος άλλος;

Sotos Ktoris: Ο Σέρτογλου».